

Ársreikningur samstæðu 2021

Efnisyfirlit

Helstu atriði	2
Skýrsla stjórnar	3 - 7
Áritun óháðs endurskoðanda	8 - 12
Rekstrarreikningur samstæðunnar	13
Yfirlit um heildarafkomu samstæðunnar	14
Efnahagsreikningur samstæðunnar	15
Eiginfjáryfirlit samstæðunnar	16
Sjóðstreymisyfirlit samstæðunnar	17 - 18
Skýringar með ársreikningi samstæðunnar	19 - 86
Viðauki - óendurskoðaður	
Stjórnarháttayfirlýsing Íslandsbanka hf. 2021	87 - 95

Helstu atriði 4F21

Um okkur

Íslandsbanki er alhlíða banki sem leggur áherslu á að koma til móts við þarfir viðskiptavina sinna og á sér langa sögu sem nær aftur til ársins 1875. Bankinn leggur áherslu á traustan rekstur og að hafa jákvæð áhrif í samfélaginu en hlutverk bankans er að vera hreyfiafl til góðra verka svo viðskiptavinir okkar nái árangri.

Með framtíðarsýnina að vera #1 í þjónustu að leiðarljósi vinna þrjár viðskiptaæiningar þétt saman til þess að viðhalda góðum viðskiptasamböndum.

Markaðshlutdeild bankans er sterk og rekur bankinn skilvirkasta útibúanetið á landinu og styður um leið við viðskiptavina sína á stafrænni vegferð þeirra. Umhverfið sem bankinn starfar í er eftirsóknarvert og er Íslandsbanki vel í stakk búinn að takast á við tækifærin framundan með öflugar tæknilegar stoðir og sterkan efnahagsreikning.

Íslandsbanki er með lánshæfismatið BBB/A-2 frá S&P Global Ratings.

Hlutabréf bankans eru skráð á Aðalmarkað Nasdaq Iceland.

Bankinn

12 útibú

702 heildar fjöldi stöðugilda Íslandsbanka í lok árs

Sjálfbærni 4F21

- Sjálfbærar lánveitingar jukust um 134% á milli ára
- Íslandsbanki veitti styrki að upphæð 35m.kr. úr Frumkvóðlasjóði Íslandsbanka
- Íslandsbanki hlaut viðurkenningu Jafnréttisvogarinnar, hreyfiaflsverkefni FKA

Stafrænir áfangar 4F21

- Aukin skilvirkni með innleiðingu á nýju lánakerfi
- Hægt er að senda inn auðkenndar beiðnir um vörslureikning fyrir börn í gegnum islandsbanki.is
- Kortanúmer eru nú sýnileg á öruggan hátt í appinu

Markaðshlutdeild¹

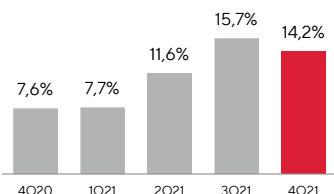
32% einstaklingar
37% lítil og meðalstór fyrirtæki
35% stór fyrirtæki og fagfjárfestar

Lánshæfi og vottanir

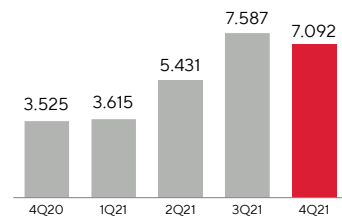
S&P Global Ratings **BBB/A-2** Stöðugar horfur

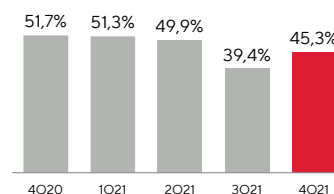
Arðsemi eigin fjár

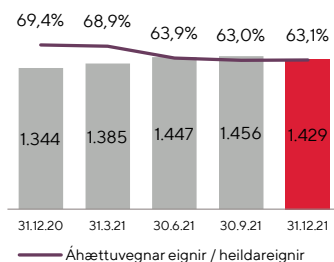
Hagnaður eftir skatt (m.kr.)

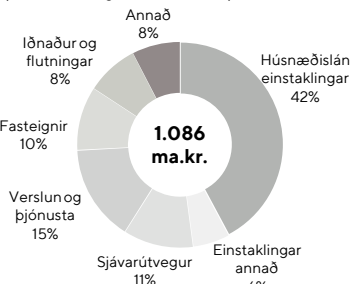
Kostnaðarhlutfall²

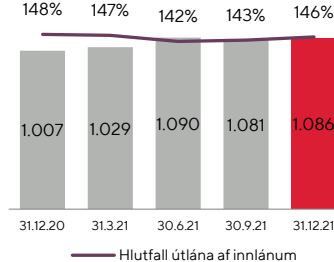
Heildareignir (m.kr.)

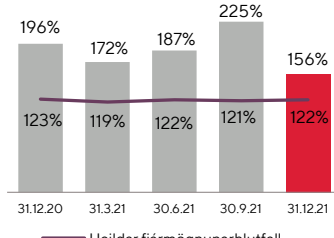
Útlán til viðskiptavina (Eftir atvinnugreinum 31.12.21)

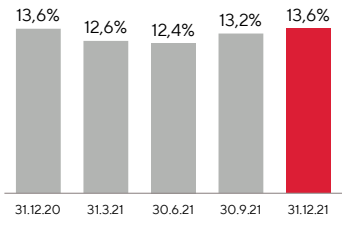
Útlán til viðskiptavina (ma.kr.)

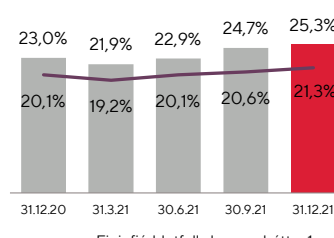
Heildar lausafjárþekjuhluftfall

Vogunarhlutfall

Eiginfjárluftfall

Upplýsingarnar hér að ofan hafa ekki verið endurskoðaðar af endurskoðendum bankans

1. Byggt á Gallup könnunum um aðalviðskiptabanka. 6 mánaða rúllandi meðaltal fyrir einstaklinga, desember 2021 könnun fyrir lítil og meðalstór fyrirtæki og meðaltal ársins 2021 fyrir stór fyrirtæki.

2. Ekki var leiðrétt fyrir einkiptiskostnaði í birtu uppgjöri 1F21.

Skýrsla stjórnar

Endurskoðaður ársreikningur Íslandsbanka hf. („bankans“ eða „Íslandsbanka“) fyrir fjárhagsárið 2021 samanstendur af ársreikningi Íslandsbanka hf. og dótturfélaga hans en saman er vísað til þeirra sem „samstæðunnar“.

Starfsemin á árinu 2021

Íslandsbanki býður alhliða fjármálaþjónustu fyrir heimili, fyrirtæki og stofnanafjórðingum á Íslandi. Samstæðan er eitt af stærstu fyrirtækjum á Íslandi á sviði banka- og fjármálaþjónustu og er með sterka markaðshlutdeild innanlands.

Hagnaður af starfsemi samstæðunnar árið 2021 nam 23.725 milljónum króna og arðsemi eigin fjár var 12,3%, sem er umfram markmið bankans um >10% arðsemi eigin fjár. Í lok árs voru 735 starfsmenn hjá samstæðunni í fullu starfi, þar af 702 hjá bankanum sjálfum, 57% konur og 43% karlar.

Hreinar vaxtatekjur jukust um 2,0% frá fyrra ári þar sem lægra vaxtaumhverfi vó upp á móti vexti efnahagsreikningsins. Vaxtamunur lækkaði hinsvegar úr 2,6% í 2,4%. Hreinar þóknunartekjur hækkuðu um 22,1% sem skýrist af góðri rekstrarafkomu hjá öllum viðskiptaæiningum og sérstaklega miklum vexti hjá tveimur af dótturfélögum bankans, Íslandssjóðum hf. og Allianz Ísland hf. Laun og launatengd gjöld hækkuðu um 3,7% á milli ára vegna almennra kjarasamningshækkana á Íslandi, einskiptiskostnaðar vegna hlutafjárútboðs bankans og starfslokagreiðslna, en á móti kom fækkun starfsfólks. Annar rekstrarkostnaður lækkaði um 0,3% vegna lægri kostnaðar við upplýsingatækni og almenns kostnaðaraðhalds en á móti kom einskiptiskostnaður í tengslum við hlutafjárútboð bankans. Kostnaðarhlutfall samstæðunnar lækkaði úr 54,3% í 46,2% á milli ára. Hrein virðisbreyting fjáreigna var jákvæð og nam 3.018 milljónum króna, þar sem ferðþjónustunni hefur farnast betur í COVID-19 heimsfaraldrinum en upphaflega var búist við.

Lánasafn samstæðunnar óx um 7,9% á árinu þar sem eftirspurn eftir húsnæðislánum var áfram mikil. Útlán hjá Einstaklingum jukust um 19,6% á meðan útlán hjá Viðskiptabanka jukust um 2,1% og lækkuðu um 2,0% hjá Fyrirtækjum og fjárfestum. Hlutfall útlána í vanskilum lækkaði úr 2,9% í árslok 2020 í 2,0% í árslok 2021, vegna uppgreiðslu lána bæði að hluta til og að fullu. Lán á stigi 2 skv. IFRS 9 hafa lækkað í 9,6% af lánasafninu, samanborið við 15,6% í lok ársins 2020, þar sem margir viðskiptavinir hafa nú þegar hafið greiðslu vaxta og í mörgum tilfellum afborganir af höfuðstól. Lán með umliðun verða áfram á stigi 2 þar til 12 mánuðir hafa liðið síðan greiðslur hófust að nýju.

Eigið fé og fjármögnun

Innlán viðskiptavina jukust um 9,5% á árinu, aðallega vegna mikillar aukningar hjá Viðskiptabanka þar sem innlán jukust um 26,3%. Innlán hjá Einstaklingum jukust um 6,1% þar sem sparnaður jókst sökum heimsfaraldursins. Bankinn gefur áfram út sértryggt skuldabréf á innlendum markaði með reglubundnum hætti og nam heildarútgáfa árið 2021 39 milljörðum króna. Í september gaf bankinn út í fyrsta skipti skuldabréf sem telur til viðbótareiginfjárbáttar 1, sem lið í að bæta samsetningu eigin fjár bankans. Útgáfan var að fjárhæð 750 milljónir sænskra króna og með innköllunarheimild af hálfu útgefenda eftir 5 ár. Útgáfan var seld til fjárfesta í Skandinavíu og á meginlandi Evrópu og var töluverð umfram eftirspurn í útboðinu. Lausafjárstaða bankans er áfram sterk og öll lausafjárhlutföll vel fyrir bæði innri og lögbundnum lágmarkum.

Samstæðan er mjög vel fjármögnuð og var heildareiginfjárlutfall hennar 25,3% í loks árs, samanborið við 17,8% heildarkröfu eigin fjár og kröfu um 21,3% eiginfjárlutfall almenns þáttar 1. Heildareiginfjárlutfallið hækkaði um 2,3 prósentustig á árinu þrátt fyrir mikinn útlánavöxt. Þetta kemur til vegna góðrar arðsemi, útgáfu bankans á skuldabréfi undir viðbótareiginfjárbætti 1 í september og lækkunar á áhættugrunni vegna innleiðingar á reglugerð Evrópusambandsins nr. 2019/876 (CRR II) á Íslandi. Helstu áhrif innleiðingar reglugerðarinnar voru breyting á sérstökum stuðningsstuðli um áhættugrunn lítilla og meðalstórra fyrirtækja, sem lækkaði áhættugrunn samstæðunnar um 35 milljarða króna.

Íslandsbanki heldur langtímamarkmiði sínu um 19,5-21,0% heildareiginfjárlutfall og gerir ráð fyrir að heildarkrafan um eiginfjárgrunn verði 19,0% að meðtöldum 2,0% sveiflujöfnunarauka, sem mun taka gildi í september 2022. Með 25,3% heildareiginfjárlutfall hefur bankinn áfram talsvert umfram eigið fé.

Stjórn bankans leggur til við aðalfund að 11,9 milljarðar króna verði greiddar út í arð til hluthafa, sem nemur 50% af hagnaði ársins 2021 og er í samræmi við arðgreiðslustefnu bankans.

Til viðbótar við arðgreiðsluna, hyggst bankinn leitast eftir heimild aðalfundar og Seðlabanka Íslands til endurkaupa á eigin hlutabréfum og stefnir á endurkaup fyrir 15 milljarða króna á komandi mánuðum. Þetta samræmist stefnu bankans um bættu samsetningu eigin fjár og að skila hluta af umfram eigin fé bankans til hluthafa. Stjórn bankans getur boðað til sérstaks hluthafafundar síðar á árinu þar sem tillaga um greiðslu frekari arðs eða kaup á eigin hlutabréfum kann að vera lögð fram ef eigið fé verður áfram umfram markmið bankans.

Framtíðarhorfur

Bati íslenska efnahagslífsins hélt áfram á árinu 2021 þrátt fyrir áhrif heimsfaraldurs COVID-19 og ráðstafanir vegna hans. Atvinnuleysi dróst verulega saman á árinu og fór úr 12,1% í desember 2020 í 4,9% í árslok 2021. Verg landsframleiðsla tók við sér á seinni helmingi ársins og var vöxtur vergrar landsframleiðslu fyrstu níu mánuði ársins 4,1% samanborið við árið á undan. Hingað til hefur vöxturinn aðallega verið drifinn áfram af innlendi eftirspurn, einkum einkaneyslu og atvinnuvegafjárfestingu. Útflutningur hefur einnig sótt í sig veðrið í kjölfar

Skýrsla stjórnar

Þess að næstum 45% fleiri ferðamenn heimsóttu Ísland árið 2021 eftir mikla fækkun ferðamanna árið 2020. Verðbólga hefur verið þrálátari en gert var ráð fyrir og mikil hækkun húsnæðisverðs (15,9% milli ára í desember 2021) leiddi til heildarbreytingar á neysluverðsvísitölunni um 5,1% á árinu 2021. Seðlabankinn hefur brugðist við bættem efnahagshorfum og þrálátri verðbólgu með því að hækka stýrivexti úr 0,75% í lok apríl í 2,0% í lok árs 2021.

Fyrir árið 2022 spáir aðalhafgræðingur bankans því að vöxtur vergrar landsframleiðslu mælist 4,7%. Vöxturinn mun líklega vera drifinn áfram af auknum útflutningi nú þegar ferðaþjónustan er að taka við sér og vöruútflutningur (sérstaklega á loðnu og eldisfiski) vex á góðum hraða. Þá er einnig búist við því að efnahagssumsvif innanlands haldi áfram að aukast í kjölfar dvínandi áhrifa heimsfaraldursins, þó hægar heldur en árið 2021. Búist er við að atvinnuleysi haldi áfram að minnka á árinu og verði komið á svipaðan stað í lok árs og það var fyrir heimsfaraldur. Viðbúði er að Seðlabanki Íslands haldi áfram að hækka stýrivexti sína og þeir verði 3,25% í árslok. Sterkari króna, hófleg hækkun húsnæðisverðs og þværandi áhrif raskana á vöruframboði á heimsvísu munu saman, með vaxtahækkunarferli Seðlabankans, líklega lækka verðbólguáhrif og búist er við að verðbólga verði innan verðbólgu markmiðs Seðlabanka Íslands snemma á árinu 2023.

Horfur í starfsemi bankans eru hagstæðar og sterkur efnahagsreikningur gerir bankanum kleift að styðja við viðskiptavinum sína í ferðaþjónustu og öðrum atvinnugreinum sem hafa farið illa út úr heimsfaraldrinum. Áætlanir bankans gera ráð fyrir að tekjur aukist í samræmi við verga landsframleiðslu að meðaltali í gegnum hagsveifluna og að kostnaði sé haldið tiltölulega óbreyttum frá 2021 til 2023. Fjárhagsleg markmið bankans hafa verið uppfærð og stefnt er að arðsemi eigin fjár umfram 10%. Bankinn áætlar þó 8-10% arðsemi eigin fjár árið 2022. Talsverð óvissa ríkir um virðisbreytingar fjáreigna og hagnaður ársins verður að öllum líkindum nær neðri mörkum arðsemisbilsins ef útlánatöp verða í línu við meðalár. Markmið eiginfjárlutfalls þáttar 1 hefur verið einfaldað og er stefnt að því að það verði um 16,5% og áformar bankinn að bæta enn samsetningu eign fjár á næstu 12-24 mánuðum.

Áhættustýring

Starfsemi Íslandsbanka felur í sér margs konar áhættu, stýring þeirrar áhættu er óaðskiljanlegur hluti af starfsemi bankans og hefur bankinn markvisst byggt upp ábyrga innri áhættumenningu meðal starfsfólks. Stjórn bankans ber endanlega ábyrgð á því að umgjörð áhættustýringar og innra eftirlits í bankanum sé fullnægjandi. Sú umgjörð er skilgreind og henni miðlað í stefnuskjölum um áhættustýringu og innra eftirlit sem eru samþykkt af stjórn og felur stjórn bankastjóra að tryggja innleiðingu og eftirfylgni stefnunnar.

Stjórn bankans lýsir hér með yfir að áhættustýring Íslandsbanka er viðkemur starfsemi bankans og stefnu sé fullnægjandi.

Fjallað er um umgjörð áhættustýringar innan bankans í skýringum 46-65 og í óendurskoðaðri áhættuskýrslu bankans.

Eignarhald

Bankinn lauk velheppnuðu hlutafjárútbóði í júní 2021. Í árslok voru hluthafar í bankanum um það bil 15.700 sem er stærsti hluthafahópur skráðs fyrirtækis á Íslandi. Íslenska ríkið er stærsti hluthafinn og fer með 65% útistandandi hlutafjár í bankanum og atkvæði í samræmi við það. Í árslok 2020 var íslenska ríkið eigandi 100% útistandandi hlutafjár í bankanum. Bankasýsla ríkisins fer með eignarhlut ríkisins í samræmi við lög nr. 88/2009. Í stjórnarsáttmála núverandi ríkisstjórnar kemur fram að íslenska ríkið stefnir á að minnka enn frekar hlut sinn í fjármálakerfinu og nýta það fjármagn í uppbyggingu innviða.

Í lok árs 2021 var 92% af hlutfé í bankans í eigu innlendra aðila og 8% í eigu alþjóðlegra fjárfesta. Frekari upplýsingar um hluthafa bankans er að finna í skýringu 42.

Stjórnarhættir Íslandsbanka

Eitt af meginmarkmiðum stjórnar Íslandsbanka er stöðug þróun og styrking stjórnarháttanna bankans og hefur stjórnin einsett sér að vera framúrskarandi í góðum stjórnarháttum á fjármálamarkaði á hverjum tíma.

Í stjórn bankans sitja sjö einstaklingar ásamt tveimur varamönnum. Stjórn bankans fer með málefni bankans og er ábyrg fyrir stefnumörkun hans en felur bankastjóra nánari útfærslu og framkvæmd stefnunnar. Stjórn hefur eftirlit með starfsemi bankans og að hún sé ávallt í samræmi við lög, reglur og góða viðskiptahætti. Stjórn bankans fylgist jafnframt með framkvæmd á stefnu bankans, hefur eftirlit með bókhaldi og fjárreiðum og tryggir stöðuga virkni innri endurskoðunar, regluvörslu, áhættustýringar og innra eftirlits.

Í samræmi við samþykktir bankans hefur bankinn starfandi tilnefningarnefnd sem hefur það hlutverk að tilnefna einstaklinga til stjórnarsetu í bankanum á aðalfundi, eða eftir atvikum á hluthafafundi þar sem stjórnarkjör er á dagskrá. Nefndarmenn tilnefningarnefndar skulu vera þrír og skulu þeir kjörnir af stjórn til eins árs í senn. Nefndin skal vera sjálfstæð í störfum sínum og skal meirihluti nefndarmanna vera óháður bankanum og stjórnendum hans. Ásamt tilnefningarnefnd bankans starfrækir Bankasýsla ríkisins sérstaka þriggja manna valnefnd sem tilnefnir aðila fyrir hönd ríkisins sem rétt hafa til setu fyrir hönd ríkisins í bankaráðum eða stjórnunum fyrirtækja á forræði stofnunarinnar.

Stjórn hefur samþykkt stefnu um hæfi stjórnar, bankastjóra og lykilstarfsmanna. Markmið stefnunnar er að stjórn, bankastjóri og lykilstarfsmenn bankans uppfylli á hverjum tíma viðeigandi hæfisskilyrði og að umgjörð um skipun og/eða ráðningar þeirra sé í samræmi við viðeigandi lagakröfur sem gerðar eru til starfsemi bankans. Stefnan kveður á um að samsetning stjórnar, framkvæmdastjórna og lykilstarfsmanna skuli á hverjum tíma vera fjölbreytt m.t.t. menntunar, starfsreynslu, kyns og aldurs. Mannauðssvið gefur stjórn árlega skýrslu um aðgerðir bankans til að framfylgja stefnu bankans um fjölbreytileika. Núverandi stjórn samanstendur af þremur konum og fjórum körlum. Stjórnarmenn eru á ýmsum aldri, fæddir á árunum 1947-1982, og hafa fjölbreytta menntun, s.s. á sviði hagfræði, lögræði,

Skýrsla stjórnar

verkfræði, endurskoðunar, viðskiptafræði og verðbréfavíðskipta. Stjórnarmenn hafa einnig víðtæka reynslu úr atvinnulífinu á sviði rekstrar, stjórnunar og ráðgjafar.

Undirnefndir stjórnar eru þrjár, allar skipaðar stjórnarmönnum, og starfa þær samkvæmt erindisbréfi frá stjórn og starfsreglum stjórnar. Erindisbréf undirnefnda stjórnar má finna á vefsíðu bankans.

Bankastjóri er ábyrgur fyrir daglegum rekstri bankans og tryggir að starfsemi bankans sé á hverjum tíma í samræmi við samþykktir hans, reglur stjórnar og viðeigandi lög. Bankastjóri skipar regluvörð, framkvæmdastjórn bankans og aðrar ráðgefandi nefndir bankastjóra.

Í framkvæmdastjórn bankans eru sjö einstaklingar, þar á meðal bankastjóri, og samanstandur hún af þremur konum og fjórum körlum. Meðlimir framkvæmdastjórnar eru fæddir á árunum 1961-1976, hafa fjölbreytta menntun og víðtæka reynslu. Hlutverk framkvæmdastjórnar er að hafa yfirsýn og samhæfa lykilkætti í starfsemi bankans. Bankastjóri sér til þess að stjórn fái reglulega viðeigandi upplýsingar um fjármál, þróun og rekstur bankans.

Fjármálasvið bankans gerir reikningsskil fyrir samstæðuna í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS). Áður en árs- og árshlutareikningar samstæðunnar eru lagðir fyrir stjórn til samþykktar hefur endurskoðunarnefnd stjórnar yfirfarið reikningsskil samstæðunnar. Þá fjallar endurskoðunarnefnd reglulega um reikningsskil samstæðunnar og leggur mat á innra eftirlit hennar. Stjórnendauppgjör eru lögð fyrir stjórn að jafnaði 10 sinnum á ári. Ytri endurskoðendur kanna hálfársuppgjör og endurskoða ársuppgjör samstæðunnar. Í aðdraganda hlutfjárútbóðs bankans könnuðu ytri endurskoðendur einnig árshlutauppgjör samstæðunnar fyrir fyrsta ársfjórðung ársins 2021.

Stjórn bankans fylgir leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja (6. útg.) sem gefnar eru út af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq Iceland og Samtökum atvinnulífsins, sem eru aðgengilegar á www.leidbeiningar.is. Íslandsbanki starfar samkvæmt gildandi löggjöf um aðila sem eru undir eftirliti Seðlabanka Íslands og Nasdaq Iceland. Meðal þeirra laga sem um starfsemi bankans gilda og varða stjórnarhætti, starfsemi og stjórnskipulag bankans eru lög um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002, lög um skilameðferð lánastofnana og verðbréfafyrirtækja nr. 70/2020, lög um markaði fyrir fjármálagerninga nr. 115/2021, lög um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka nr. 140/2018, og lög um hlutafélög nr. 2/1995. Viðeigandi löggjöf er að finna á vefsíðu Alþingis, www.althingi.is.

Nánari lýsing á stjórnarháttum Íslandsbanka er í stjórnarháttayfirlýsingu bankans sem má finna í óendurskoðuðum viðauka við ársreikning samstæðunnar og á heimasíðu bankans, www.islandsbanki.is.

Sjálfbærni

Íslandsbanki hefur það að markmiði að vera leiðandi á sviði sjálfbærrar þróunar og hreyfiafl til góðra verka í samfélaginu. Samhliða framtíðarsýn bankans um að vera í fararbroddi á þjónustu gagnvart viðskiptavinum sínum mun bankinn leggja áherslu á samþættingu sjálfbærnisjónarmiða í starfsemi sinni til viðbótar við arðsemismarkmið hans. Bankinn horfir til UFS-viðmiða við áhættustýringu og metur með virkum hætti sjálfbærnitengd viðskiptatækifæri. Bankinn vill auka þekkingu og áhuga almennings á fjármálum og býður í því skyni upp á áhugaverða fræðslu um fjármál og efnahagsmál.

Sjálfbærnistefna Íslandsbanka var samþykkt af stjórn bankans í lok árs 2019. Stefnan miðar að því að rekstur bankans verði til fyrirmyndar í íslensku atvinnulífi út frá alþjóðlegum viðurkenndum viðmiðum um umhverfismál, félagslega þætti og stjórnarhætti (UFS). Þessi viðmið eru notuð af fjárfestum til að meta fjárfestingar út frá aðferðafræði ábyrgra fjárfestinga og nefnast environmental, social, and governance (ESG) á ensku.

Sjálfbærnistefnan myndar ramma um starfsemi og stefnu bankans varðandi umhverfismál, virðingu fyrir mannréttindum, ábyrgar lánveitingar, fjárfestingar, innkaup og styrki auk þess að falla að og styðja við aðrar stefnur bankans. Íslandsbanki setur sér mælanleg markmið með tilliti til UFS-þátta í rekstri sínum og birtir árangur sinn hvað þau varðar í þar til gerðri skýrslu, sem fylgir Nasdaq UFS og viðeigandi GRI-viðmiðum (e. Global Reporting Initiative) samhliða árlegu uppgjöri bankans. Kolefnisspor er reiknað vegna starfsemi bankans samkvæmt aðferðafræði Greenhouse Gas Protocol og ítarlegar upplýsingar um útblástur gróðurhúsalofttegunda birtar í árs- og sjálfbærnisráðgjöf ársins 2021. Sjálfbærniuppgjör Íslandsbanka fyrir árið 2021 hefur að geyma allar helstu upplýsingar um umhverfismál, félagslega þætti og stjórnarhætti Íslandsbanka í samræmi við UFS-leiðbeiningar Nasdaq frá 2019. Bankinn leggur áherslu á að auka gagnsæi og bæta markvisst sjálfbærnitengda upplýsingagjöf. Endurskoðunarfyrtækið Ernst & Young veitti staðfestingu með takmarkaðri vissu á umhverfistengdri upplýsingagjöf Íslandsbanka vegna ársins 2021 í fyrsta sinn. Að auki hefur bankinn birt útreikninga á fjármögnuðum útblæstri fyrir árin 2019 og 2020, þ.e. mælingar á kolefnislosun frá lána- og eignasafni í samræmi við PCAF-staðalinn (e. Partnership for Carbon Accounting Financials).

Á árinu 2021 framkvæmdi Íslandsbanki áhrifagreiningu (e. impact analysis) þar sem jákvæð og neikvæð áhrif af starfsemi bankans, vörum og þjónustu voru metin. Greiningin byggir á leiðbeiningum sem settar hafa verið fram í tengslum við viðmið Sameinuðu þjóðanna um ábyrga bankastarfsemi (PRB) og tekur til umfangs starfsemi bankans og forgangsatriða í tengslum við sjálfbæra þróun á Íslandi. Niðurstaða vinnunnar var sú að setja ætti loftslagsbreytingar og jafnrétti kynjanna í forgang en á því sviði væri stærsta tækifærið fyrir bankann til þess að vera hreyfiafl til góðra verka. Þetta eru nú þegar tvö af þeim fjórum heimsmarkmiðum sem bankinn leggur áherslu á byggt á víðtækri greiningu og samtali við hagaðila sem fór fram við stefnumótun bankans árið 2019.

Íslandsbanki hefur sett siðareglur fyrir starfsfólk og stjórn sem birtar eru á heimasíðu bankans auk þess sem áhersla er lögð á þessa þætti í sjálfbærnistefnu bankans. Siðareglurnar taka meðal annars á góðum viðskiptaháttum, tilkynningum er varða misferli og aðgerðum til þess að koma í veg fyrir hagsmunaaðrekstra. Starfsmenn staðfesta árlega að þeir hafi kynnt sér efni reglnanna og skuldbinda sig til að fylgja

Skýrsla stjórnar

þeim og höfðu yfir 98% starfsmanna staðfest reglurnar í lok árs 2021. Bankinn leggur áherslu á virðingu fyrir mannréttindum og að eiga ekki viðskipti sem tengjast hvers konar mannréttindabrotum, t.d. mismunun á grundvelli kyns, trúar eða kynþáttar, sbr. sjálfbærnistefnu og siðareglur birgja. Íslandsbanki leggur áherslu á opið og uppbyggilegt samtal við birgja varðandi aukna áherslu og kröfu um sjálfbæra viðskiptahætti.

Bankinn leggur sig allan fram við að sporna gegn mútum og spillingu. Hefur bankinn í því skyni m.a. sett sér stefnu um hagsmunaaðrekstra ásamt reglum um ráðstafanir gegn hagsmunaaðrekstrum þar sem finna má kafla um gjafir og boðsferðir. Reglunum er ætlað að tryggja að enginn vafi sé á trúverðugleika og hlutleysi starfsmanna bankans í afgreiðslu einstakra mála. Bankinn hefur ennfremur sett sér stefnu um ráðstafanir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka. Þá tekur bankinn skýra afstöðu gegn greiðslum sem tengja má við mútur og spillingu í stefnu um aðgerðir gegn peningaþvætti. Í allri starfsemi bankans er áhersla lögð á fylgni við lög nr. 140/2018 um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka sem felur í sér að sporna gegn mútum og spillingu.

Víðtæk þátttaka í innlendu og alþjóðlegu samstarfi er lykillinn að því að ná sem mestum árangri á sviði sjálfbærni. Íslandsbanki hefur í gegnum tíðina álitnið það mikilvægt að taka þátt í alþjóðlegum skuldbindingum sem og að styðja við innlendan samstarfsvettvang á sviði sjálfbærni. Þátttaka í alþjóðlegu samstarfi veitir sérstaklega verðmæt tækifæri til þess að læra af þeim fremstu á heimsvísu. Má þar nefna viðmið Sameinuðu þjóðanna um ábyrga bankastarfsemi (PRB), Samtök norrænna forstjóra um sjálfbæra framtíð (e. Nordic CEOs for a Sustainable Future) og nú síðast alþjóðlegt samstarf banka um kolefnishlutleysi (e. Net-Zero Banking Alliance). Auk þess álitur bankinn mikilvægt sem eitt af stærstu fyrirtækjum Íslands að taka þátt í og leggja sitt af mörkum á innlendum vettvangi, t.d. í gegnum Festu – miðstöð um samfélagsábyrgð og sjálfbærni, IcelandSif og Græna Byggð svo örfá dæmi séu nefnd.

Stjórn bankans samþykkir sjálfbærnistefnu bankans og ákveður stefnumótun hans og áhættuvilja útrá sjálfbærniáættu. Stjórnin ni er reglulega gerð grein fyrir lykilmálum tengdum sjálfbærni og framvindu sjálfbærs fjármálaramma bankans. Stjórnarháttá- og mannaúdsnefnd styður stjórn bankans við að hafa yfirsýn yfir lykilmál tengd sjálfbærni.

Út frá sjálfbærnistefnunni hefur bankinn sett sér sjö sjálfbærnimarkmið til ársins 2025. Markmiðin eru byggð á UFS-viðmiðum og eru studd af árlegum markmiðum sem sett eru sem hluti af árlegri fimm ára áætlunargerð bankans. Íslandsbanki styður metnaðarfulla aðgerðaáætlun Íslands í loftlagsmálum og markmið Parísarsamkomulagsins. Bankinn setti sér í apríl 2021 markmið um að ná fullu kolefnishlutleysi eigi síðar en árið 2040. Eigin rekstur bankans hefur verið kolefnishlutlaus frá árinu 2019 en með þessari ákvörðun verður sú breyting á að markmið bankans munu hér eftir einnig ná til fjármagnaðs útblásturs, og þannig kolefnisspors af öllu lána- og eignasafni bankans. Á sama tíma skuldbindur bankinn sig til að setja sér markmið í loftslagsmálum sem eru byggð á vísindalegum grunni og hefur þegar hafið vinnu við gerð ítarlegrar áætlunar sem felur í sér undirmarkmið í takt við þá umgjörð.

Stýring sjálfbærniáættu var á árinu tvinnuð í auknum mæli inn í lykilverli bankans við lánveitingar, fjárfestingar og vörupróun. Í árslok var búið að meta mótaðila á bakvið 34% allrar útlánaáættu með tilliti til UFS-áhættuþátta. Hlutfallið vísar til þeirrar útlánaáættu sem stefnt er að því að meta en einstaklingar og lítil fyrirtæki verða undanþegin slíku mati. Allir stærri lántakendur sem falla undir sjálfbæran Fjármálaramma bankans hafa verið metnir og einnig nokkrir af stærstu lántakendum bankans. Nú þegar ferlin og matsaðferðin hafa verið prófuð verður áhersla ársins 2022 á að auka hlutfall útlánaáættu sem hefur fengið sjálfbærniáættumat. Nánari umfjöllun er að finna í óendurskoðaðri áhættuskýrslu bankans en þar er að finna sérstakan kafla um sjálfbærni- og loftslagsáhættu í samræmi við TCFD (e. Task Force on Climate-related Financial Disclosures) viðmið.

Bankastjóri ber ábyrgð á innleiðingu sjálfbærnistefnu og hefur skipað sjálfbærniefnd sem lykilaðila í stjórnarháttum tengdum sjálfbærni. Nefndin er formlegur vettvangur fyrir umræðu um hverskonar mál er tengjast sjálfbærniáættu, sjálfbærum innkaupum og viðskiptatækifærum. Nefndin er óháð lánanefndum bankans og þarf að samþykkja lánamál sem ætlað er að falla undir sjálfbæran fjármálaramma. Nefndin er skipuð lykilaðilum frá viðskiptaæiningum, fjármálasviði, áhættustýringu bankans auk stefnumótunar. Bankastjóri er formaður nefndarinnar.

Nánari upplýsingar um stefnu bankans um sjálfbærni og stýringu sjálfbærniáættu má finna í óendurskoðaðri árs- og sjálfbærnisýrslu bankans og óendurskoðaðri áhættuskýrslu bankans fyrir árið 2021 en í áhættuskýrslunni er sérstakur kafli um sjálfbærni- og loftslagsáhættu sem fylgir alþjóðlegum TCFD-viðmiðum.

Skýrsla stjórnar

Yfirlýsing stjórnar og bankastjóra

Endurskoðaður ársreikningur samstæðu Íslandsbanka hf. fyrir árið 2021 er gerður á grundvelli áframhaldandi rekstrarhæfis í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu; lög um ársreikninga nr. 3/2006; lög um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002; og reglur um reikningsskil lánastofnana, þar sem við á.

Það er álit okkar að ársreikningur samstæðunnar gefi glögga mynd af rekstrarafkomu og sjóðstreymi á árinu 2021 og fjárhagsstöðu samstæðunnar þann 31. desember 2021. Það er einnig álit okkar að ársreikningur samstæðunnar gefi glögga mynd af þróun í rekstri samstæðunnar og fjárhagsstöðu hennar í lok tímabilsins, ásamt því að lýsa helstu áhættu- og óvissupáttum sem samstæðan stendur frammi fyrir.

Það er enn fremur okkar álit að ársreikningur samstæðunnar fyrir árið 2021 auðkenndur sem „549300PZMFIQR79Q0T97-2021-12-31-en.zip“ sé í öllum veigamiklum atriðum gerður í samræmi við gildandi reglur um sameiginlegt rafrænt skýrslusnið (ESEF).

Stjórn og bankastjóri hafa í dag fjallað um ársreikning samstæðu Íslandsbanka fyrir árið 2021 og staðfest hann með undirritun sinni.

Kópavogi, 10. febrúar 2022

Stjórn:

Hallgrímur Snorrason, stjórnarformaður

Heiðrún Jónsdóttir, varaformaður

Anna Þórðardóttir

Árni Stefánsson

Frosti Ólafsson

Guðrún Þorgeirsdóttir

Jökull H. Úlfsson

Bankastjóri:

Birna Einarsdóttir

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og hluthafa Íslandsbanka hf.

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi samstæðuársreikning Íslandsbanka hf. og dótturfélaga bankans (samstæðan) fyrir árið 2021. Samstæðuársreikningurinn hefur að geyma rekstrarreikning samstæðunnar, yfirlit yfir heildarafkomu samstæðunnar, efnahagsreikning samstæðunnar þann 31. desember 2021, yfirlit um sjóðstreymi samstæðunnar, eiginfjáryfirlit samstæðunnar, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir samstæðunnar og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu samstæðunnar á árinu 2021, efnahag hennar 31. desember 2021 og breytingu á handbæru fé samstæðunnar á árinu 2021, í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og viðbótarkröfur í lögum um ársreikninga, lögum um fjármálafyrirtæki og reglum um reikningsskil lánastofnanna þar sem við á.

Álit okkar á samstæðuársreikningnum er í samræmi við innihald annarra skýrslna sem við höfum afhent endurskoðunarnefnd bankans í samræmi við 11. gr. reglugerðar Evrópusambandsins nr. 537/2014.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um „ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun samstæðuársreikningsins“. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Óhæði

Við erum óháð Íslandsbanka hf. í samræmi við alþjóðlegar siðareglur fyrir endurskoðendur (IESBA Code) og viðeigandi settar siðareglur á Íslandi og höfum uppfyllt önnur ákvæði þeirra.

Eftir okkar bestu vitund, þá höfum við ekki veitt samstæðunni neina óheimila þjónustu sem endurskoðendur bankans samanber lista yfir óheimila þjónustu sem tilgreind er í grein 5(1) í reglugerð Evrópusambandsins nr. 537/2014.

Ráðning endurskoðanda

Við vorum upphaflega kosin sem endurskoðendur Íslandsbanka hf., fyrir árið 2015, á aðalfundi bankans þann 25. mars 2015 og höfum verið endurkjörin á hverju ári síðan.

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Lykilatriði endurskoðunarinnar eru þau atriði, sem að okkar faglega mati, hafa mesta þýðingu fyrir endurskoðun okkar á samstæðuársreikningi bankans fyrir árið 2021. Þessi atriði voru yfirfarin við endurskoðun á samstæðuársreikningnum og höfð til hliðsjónar við ákvörðun á viðeigandi álit á hann. Í áritun okkar látum við ekki í ljós sérstakt álit á hverju þeirra fyrir sig.

Við höfum uppfyllt skyldur okkar eins og þær eru tilgreindar í kaflanum „ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun samstæðuársreikningsins“ hér að neðan, sem og í tengslum við lykilatriði í endurskoðun. Endurskoðunin fól í sér hönnun og framkvæmd á endurskoðunaraðgerðum til að bregðast við mati okkar á verulegri áhættu í samstæðuársreikningnum. Niðurstaða endurskoðunaraðgerða okkar, þar á meðal þær aðgerðir sem útlistaðar eru hér að neðan, mynda grunn okkar að áritun á ársreikning samstæðunnar.

Building a better
working world

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Viðbrögð endurskoðanda

Virðisrýrnun útlána

Útlán til viðskiptavina voru alls 1.086.327 milljónir kr. eða 76% af heildareignum þann 31. desember 2021. Á móti þeim er færð virðisrýrnun að fjárhæð 13.565 milljónir kr.

Veruleg óvissa ríkir um efnahagsleg áhrif af heimsfaraldri COVID-19 og áhrif á virðisrýrnun útlána, einkum og sér í lagi vegna útlána til viðskiptavina í ferðaþjónustu og tengdum greinum.

Virðisrýrnun útlána er háð mati og túlkun stjórnenda. Lykilatriði sem kröfðust mats eru:

- Forsendur stjórnenda og áhrif á útreikning á virðisrýrnun vegna óvissu í tengslum við COVID-19;
- Túlkun á ákvæðum staðalsins er varða mat á virðisrýrnun. Túlkanir bankans koma fram í virðisrýrnunarlíkaninu;
- Að bera kennsl á lán þar sem veruleg aukning hefur orðið á útlánaáhættu;
- Forsendur sem notaðar eru í líkaninu, svo sem fjárhagsstaða viðskiptavinar, áætlað framtíðarsjóðsflæði og spár um efnahagsforsendur.

Vegna þess hve matskenndur liðurinn er, vegna stærðar útlána í efnahagsreikningi bankans ásamt verulegri óvissu tengdri efnahagslegum áhrifum COVID-19 heimsfaraldursins á virðisrýrnun, teljum við mat á virðisrýrnun útlána vera lykilatriði við endurskoðun okkar.

Lögð var áhersla á m.a. eftirfarandi aðgerðir til að bregðast við þessu lykilatriði:

- Mat á líkani bankans til að meta vænt útlánatap, með sérstaka áherslu á eftirfarandi:
 - Samræmi á milli líkansins til að meta vænt útlánatap og undirliggjandi aðferðarfræði við þær kröfur sem gerðar eru í IFRS 9.
 - Aðferðarfræði við spá um efnahagsforsendur.
 - Aðlögun á líkani og forsendum þess vegna efnahagslegra áhrifa COVID-19 heimsfaraldursins á virðisrýrnun útlána.
- Prófanir á viðeigandi eftirlitsaðgerðum, m.a. er varða:
 - Gögn sem notuð eru við að ákvarða vænt útlánatap, þar á meðal gögn við lánveitingu og viðvarandi mat á áhættuflokkun.
 - Virðisrýrnunarlíkan til að meta vænt útlánatap, þar á meðal hönnun, samþykki, eftirlit / kvörðun og nákvæmni útreikninga.
 - Yfirferð og samþykki á efnahagsforsendum sem notaðar eru við útreikning virðisrýrnunar.
 - Skráningu og mat á tryggingum sem notaðar eru við útreikning á væntu útlánatapi.
- Skoðun á úrtaki útlána og aðgerðir til að meta, m.a.:
 - Tímanlega auðkenningu útlána þar sem veruleg aukning hefur orðið á útlánaáhættu.
 - Útreikninga á væntu útlánatapi með endurútreikningi og mati á forsendum.
 - Yfirferð á efnahagsforsendum.
 - Sérstök yfirferð á úrtaki útlána til viðskiptavina í ferðaþjónustu m.t.t. áhrifa af COVID-19 heimsfaraldrinum og mati á tryggingum.

Til viðbótar voru viðeigandi skýringar í ársreikningnum rýndar. Sjá nánar í skýringum 3 og 66.4.

Building a better
working world

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Viðbrögð endurskoðanda

Áreiðanleiki gagna frá upplýsingakerfum

Bankinn er mjög háður upplýsingakerfum vegna þess fjölda færslna sem eiga sér stað daglega og einnig vegna þess hve flókin hin ýmsu kerfi sem nauðsynleg eru til að styðja við rekstur bankans eru.

Við gerð ársreikningsins eru dregin saman gögn frá mörgum upplýsingakerfum. Áreiðanleiki þeirra gagna þ.m.t. nákvæmni og heild þeirra er mikilvæg til að styðja við áreiðanleika fjárhagsupplýsinga.

Vegna mikilvægi gagna frá upplýsingakerfunum, sem liggja til grundvallar gerð fjárhagsupplýsinga, teljum við áreiðanleika upplýsingakerfa og tengdra ferla lykilatriði við endurskoðun.

Lög var áhersla á m.a. eftirfarandi aðgerðir til að bregðast við þessu lykilatriði:

- Aflað var þekkingar á viðeigandi upplýsingakerfum og upplýsingatæknihverfi samstæðunnar.
- Yfirferð á hönnun, innleiðingu og prófanir á virkni viðeigandi eftirlitsaðgerða tengdum breytingarstjórnun, aðgangsstjórnun og rekstri tölvukerfa, fyrir þau kerfi sem skilgreind voru mikilvæg við endurskoðunina.
- Vegna þeirra kerfa sem töldust mikilvæg við endurskoðunina og eru útvistuð, öfluðum við og lögðum mat á ISAE 3402 skýrslu, sem gefin var út af þjónustuaðila (RB) og árituð er af óháðum endurskoðendum.

Í endurskoðunarteyminu voru sérfræðingar í endurskoðun upplýsingakerfa.

Aðrar upplýsingar

Í þessu skjali eru aðrar upplýsingar en samstæðuársreikningurinn og áritun okkar á hann. Aðrar upplýsingar eru: Óendurskoðuð helstu atriði, skýrsla stjórnar, óendurskoðuð ársfjórðungyfirlit í skýringu 6 og óendurskoðuð stjórnarháttayfirlýsing Íslandsbanka í viðauka. Stjórn og stjórnendur eru ábyrg fyrir þessum öðrum upplýsingum.

Álit okkar á samstæðuársreikningnum nær ekki til þessara annarra upplýsinga og við látum ekki í ljós álit af nokkru tagi á þeim ef frá er talin staðfestingu er varðar skýrslu stjórnar sem kemur fram hér að neðan.

Í tengslum við endurskoðun okkar á samstæðuársreikningnum ber okkur að lesa yfir þessar upplýsingar og íhuga hvort þær stangast verulega á við samstæðuársreikninginn eða aðra vitneskju sem við höfum aflað við endurskoðunina eða virðast á einhvern annan hátt vera verulega rangfærðar. Ef við, á grundvelli þeirrar vinnu sem við höfum framkvæmt í tengslum við þessar upplýsingar, komumst að þeirri niðurstöðu að það séu verulegar rangfærslur í þessum öðrum upplýsingum, ber okkur að upplýsa um það. Við höfum ekkert að upplýsa í þessu sambandi.

Ábyrgð stjórnar og bankastjóra á samstæðuársreikningnum

Stjórn og bankastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og viðbótarkröfur í lögum um ársreikninga, lögum um fjármálafyrirtæki og reglum um reikningsskil lánastofnanna þar sem við á. Stjórn og bankastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð samstæðuársreikningsins ber stjórn og bankastjóra að meta rekstrarhæfi Íslandsbanka hf. og eftir því sem við á, skýra frá þeim atriðum sem varða rekstrarhæfið og notkun forsendunnar um áframhaldandi rekstrarhæfi, nema ætlunin sé að leysa upp bankann eða hætta starfsemi hans, eða ef enginn annar raunhæfur valkostur er í stöðunni.

Stjórn og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun samstæðuársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að samstæðuársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar. Nægjanleg víska er mikil víska, en ekki trygging þess að endurskoðun framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær, einar og sér eða samanlagðar, gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda samstæðuársreikningsins.

EY

Building a better
working world

Við endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggjum við á faglegri dómgreind og beitum ávallt faglegri tortryggni. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

- Við greinum og metum hættur á verulegum skekkjum í samstæðuársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, hönnum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeim hættum og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals, misvísandi framsetningu samstæðuársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá innri eftirlitsaðgerðum.
- Við öflum skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, í þeim tilgangi að hanna viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits samstæðunnar.
- Við metum hvort reikningsskilaaðferðir sem notaðar eru, og tengdar skýringar, séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.
- Við ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum samstæðuársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun okkar. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi samstæðunnar.
- Við metum í heild sinni hvort framsetning og uppbygging samstæðuársreikningsins, þ.m.t. innihald og skýringar, gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum.
- Við öflum fullnægjandi endurskoðunargagna, vegna fjárhagsupplýsinga eininga innan samstæðunnar, til að geta látið í ljós álit á samstæðuársreikningi samstæðunnar. Við erum ábyrg fyrir skipulagi, umsjón og framgangi endurskoðunar samstæðunnar. Við berum ein ábyrgð á álit okkar.

Við upplýsum stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem koma upp í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti sem fram koma við endurskoðunina, eftir því sem við á.

Við höfum einnig lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við höfum uppfyllt skyldur siðareglna um óhæði og upplýsum um öll tengsl eða önnur atriði sem raunhæft er að ætla að gætu mögulega haft áhrif á óhæði okkar og eftir því sem við á, til hvaða varúðarráðstafana við höfum gripið til að tryggja óhæði okkar.

Af þeim atriðum sem við höfum upplýst stjórn og endurskoðunarnefnd um, lögðum við mat á hvaða atriði höfðu mesta þýðingu í endurskoðuninni á yfirstandandi ári og eru það lykilatriði endurskoðunarinnar. Við lýsum þessum atriðum í áritun okkar nema lög og reglur leyfi ekki að upplýst sé um slík atriði eða í einstaka tilfellum þegar endurskoðandinn metur að ekki skuli upplýsa um viðkomandi atriði þar sem neikvæðar afleiðingar af slíkri upplýsingagjöf eru taldar vega þyngra en hagsmunir almennings af upplýsingunum.

Önnur atriði samkvæmt ákvæðum laga og reglna

Áritun vegna sameiginlegs rafræns skýrslusniðs (e. European Single Electronic Format - ESEF reglur)

Í tengslum við endurskoðun okkar á samstæðuársreikningi Íslandsbanka hf. framkvæmdum við aðgerðir til að geta gefið álit á það hvort samstæðuársreikningurinn fyrir árið 2021 með skráarheitið "549300PZMFIQR79Q0T97-2021-12-31-en.zip" hafi í meginatriðum verið gerður í samræmi við kröfur laga um upplýsingaskyldu útgefenda verðbréfa og flöggunarskyldu nr. 20/2021 um sameiginleg rafræn skýrslusnið (e. European Single Electronic Format), ESEF reglur EU 2019/815 sem innihalda skilyrði sem tengjast gerð samstæðuársreiknings á XHTML formi og iXBRL merkingum samstæðuársreikningsins.

Stjórn og bankastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins í samræmi við lög um upplýsingaskyldu útgefenda verðbréfa og flöggunarskyldu. Í þeirri ábyrgð felst meðal annars að útbúa ársreikning á XHTML formi í samræmi við ákvæði reglugerðar Evrópusambandsins, EU 2019/815, um sameiginleg rafræn skýrslusnið (e. European Single Electronic Format, ESEF reglur).

Ábyrgð okkar er að afla hæfilegrar vissu um hvort samstæðuársreikningurinn, byggt á þeim gögnum sem við höfum aflað, sé í öllum meginatriðum í samræmi við ESEF reglur og gefa út áritun með álit okkar. Eðli, tímasetning og umfang aðgerða sem valdar eru byggja á mati endurskoðandans, þar á meðal mati á áhættunni að vikið sé í verulegum atriðum frá kröfum sem fram koma í ESEF reglum, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

**Building a better
working world**

Það er álit okkar að samstæðuársreikningur Íslandsbanka hf. fyrir árið 2021 með skráarheitið "549300PZMFIQR79Q0T97-2021-12-31-en.zip" hafi í öllum meginatriðum verið gerður í samræmi við kröfur laga um upplýsingaskyldu útgefenda verðbréfa og flöggunarskyldu um sameiginlegt rafrænt skýrslusnið (ESEF reglur).

Skýrsla um innihald skýrslu stjórnar

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104. gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við samkvæmt okkar bestu vitund að í skýrslu stjórnar sem fylgir samstæðuársreikningi þessum eru veittar þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og koma ekki fram í skýringum.

Reykjavík 10. febrúar 2022

Margrét Pétursdóttir
löggiltur endurskoðandi

Ernst & Young ehf.
Borgartúni 30
105 Reykjavík

Rekstrarreikningur samstæðunnar

	Skýringar	2021	2020
Vaxtatekjur reiknaðar með aðferð virkra vaxta		56.220	53.378
Aðrar vaxtatekjur		2.405	2.317
Vaxtagjöld		(24.582)	(22.324)
Hreinar vaxtatekjur	7	34.043	33.371
Póknatekjur		15.167	12.651
Póknagjöld		(2.318)	(2.126)
Hreinar póknatekjur	8	12.849	10.525
Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)	9	2.499	(1.391)
Hreinn gengismunur	10	479	451
Aðrar rekstrartekjur	11	302	197
Aðrar hreinar rekstrartekjur		3.280	(743)
Rekstrartekjur samtals		50.172	43.153
Laun og launatengd gjöld	12	(13.397)	(12.917)
Annar rekstrarkostnaður	13	(9.799)	(9.829)
Framlag í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta		(688)	(679)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	66.20	(1.683)	(1.588)
Rekstrargjöld samtals		(25.567)	(25.013)
Hagnaður fyrir virðisbreytingu fjáreigna		24.605	18.140
Hrein virðisbreyting fjáreigna	14	3.018	(8.816)
Hagnaður fyrir skatta		27.623	9.324
Tekjuskattur	15	(5.119)	(2.472)
Hagnaður ársins af áframhaldandi starfsemi		22.504	6.852
Aflögð starfsemi til sölu, að frádragnum tekjuskatti	16	1.221	(97)
Hagnaður ársins		23.725	6.755
Hagnaður ársins sem tilheyrir hluthöfum Íslandsbanka hf.		23.732	7.061
Tap ársins sem tilheyrir hluthöfum minnihluta		(7)	(306)
Hagnaður ársins		23.725	6.755
Hagnaður á hlut af áframhaldandi starfsemi			
Hagnaður á hlut og þynntur hagnaður á hlut sem tilheyrir hluthöfum Íslandsbanka hf.*	17	11,26	3,58

*Útreikningi á hagnaði á hlut hefur verið breytt fyrir samanburðartímabil, sjá skýringu 17.

Skýringar á blaðsíðum 19 til 86 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar.

Yfirlit um heildarafkomu samstæðunnar

	2021	2020
Hagnaður ársins	23.725	6.755
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum	(39)	114
Hreinn hagnaður (tap) af fjárskuldum	(816)	108
Liðir sem ekki verða endurflokkaðir í rekstrarreikning	(855)	222
Pýðingarmunur	329	(329)
Liðir sem geta verið endurflokkaðir í rekstrarreikning	329	(329)
Önnur heildarafkoma ársins, eftir skatta	(526)	(107)
Heildarafkoma ársins	23.199	6.648
Heildarafkoma ársins sem tilheyrir hluthöfum Íslandsbanka hf.	23.453	7.492
Heildarafkoma ársins sem tilheyrir hluthöfum minnihluta	(254)	(844)
Heildarafkoma ársins	23.199	6.648

Skýringar á blaðsíðum 19 til 86 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar.

Efnahagsreikningur samstæðunnar

	Skýringar	31.12.2021	31.12.2020
Eignir			
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	22	113.667	78.948
Útlán til lánastofnana	23	43.988	89.920
Skuldabréf og skuldagerningar	18	132.289	128.216
Afleiðusamningar	24	2.445	6.647
Útlán til viðskiptavina	25	1.086.327	1.006.717
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	18	31.677	14.851
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	27	939	775
Rekstrarfjármunir	28	7.010	7.341
Ófnilslegar eignir	29	3.351	3.478
Aðrar eignir	30	5.784	4.125
Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi	31	1.344	3.173
Eignir samtals		1.428.821	1.344.191
Skuldir			
Innlán frá Seðlabanka Íslands og lánastofnunum	32	13.384	39.758
Innlán viðskiptavina	33	744.036	679.455
Afleiðusamningar og skortstöður	24	9.467	6.936
Lántaka	35	402.226	387.274
Víkjandi lán	36	35.762	27.194
Skattskuldir	38	6.432	5.450
Aðrar skuldir	39	12.848	11.893
Skuldir vegna fastafjármuna til sölu og aflagðrar starfsemi	31	956	27
Skuldir samtals		1.225.111	1.157.987
Eigið fé			
Hlutafé		10.000	10.000
Yfirverðsreikningur hlutafjár		55.000	55.000
Varasjóðir		6.086	6.181
Óráðstafað eigið fé		132.624	113.529
Eigið fé hluthafa Íslandsbanka hf.		203.710	184.710
Hlutdeild minnihluta		-	1.494
Eigið fé samtals		203.710	186.204
Skuldir og eigið fé samtals		1.428.821	1.344.191

Skýringar á blaðsíðum 19 til 86 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar.

Eiginfjáryfirlit samstæðunnar

	Hlutfé	Yfirverðs- reikningur hlutafjár	Lögbundinn vara- sjóður	Bundnir vara- sjóðir	Gangvirðis- vara- sjóður	Varasjóður útlána- áhættu fjárskulda	Þýðingar- munur	Óráðstafað eigið fé	Eigið fé hluthafa Íslandsbanka	Hlutdeild minnihluta	Eigið fé samtals
Eigið fé 1. janúar 2021	10.000	55.000	2.500	3.556	572	(238)	(209)	113.529	184.710	1.494	186.204
Hagnaður (tap) ársins								23.732	23.732	(7)	23.725
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum					(572)			900	328	(367)	(39)
Hreint tap af fjárskuldum						(816)			(816)		(816)
Þýðingarmunur							209		209	120	329
Heildarafkoma ársins	-	-	-	-	(572)	(816)	209	24.632	23.453	(254)	23.199
Greiddur arður								(3.400)	(3.400)		(3.400)
Bundið vegna eignfærðs þróunarkostnaðar				(291)				291	-		-
Bundið vegna gangvirðisbreytinga				1.318				(1.318)	-		-
Bundið vegna hlutdeildarfélaga				57				(57)	-		-
Dótturfélagi slitið								(1.053)	(1.053)	(1.240)	(2.293)
Eigið fé 31. desember 2021	10.000	55.000	2.500	4.640	-	(1.054)	-	132.624	203.710	-	203.710
Eigið fé 1. janúar 2020	10.000	55.000	2.500	3.525	1.432	(392)	-	105.569	177.634	2.428	180.062
Hagnaður (tap) ársins								7.061	7.061	(306)	6.755
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum					(860)			1.392	532	(418)	114
Hreinn hagnaður (tap) af fjárskuldum						154		(46)	108		108
Þýðingarmunur							(209)		(209)	(120)	(329)
Heildarafkoma ársins	-	-	-	-	(860)	154	(209)	8.407	7.492	(844)	6.648
Bundið vegna eignfærðs þróunarkostnaðar				(291)				291	-		-
Bundið vegna gangvirðisbreytinga				282				(282)	-		-
Bundið vegna hlutdeildarfélaga				40				(40)	-		-
Breytingar vegna IFRS 15								(115)	(115)		(115)
Breyting á hlutdeild minnihluta								(301)	(301)	(90)	(391)
Eigið fé 31. desember 2020	10.000	55.000	2.500	3.556	572	(238)	(209)	113.529	184.710	1.494	186.204

Bankanum er heimilt að gefa út að hámarki 2.000 milljón almennra hluta þar sem hver hlutur er jafnvirði fimm krónur. Í árslok 2021 nam innborgað hlutfé 65.000 milljónum króna sem er útgefið heildarhlutfé bankans. Bankinn er með einn flokk almenns hlutafjár sem ber engin réttindi til fastra tekna. Aðalfundur Íslandsbanka vegna rekstrarársins 2020 var haldinn 18. mars 2021. Á aðalfundinum samþykktu hluthafar tillögu stjórnar um að greiða hluthöfum arð að fjárhæð 3.400 milljónir króna sem jafngildir 1,70 krónu á hlut (2020: enginn). Arðgreiðslan var greidd 30. mars 2021.

Skýringar á blaðsíðum 19 til 86 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar.

Sjóðstreymisyfirlit samstæðunnar

	2021	2020	
Hagnaður ársins	23.725	6.755	
Rekstrarliðir sem ekki hreyfa handbært fé*	16.930	28.780	
Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum*	(37.868)	(109.535)	
Mótttekinn arður	54	30	
Greiddur tekjuskattur, fjársýsluskattur og sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki.....	(5.382)	(6.754)	
Handbært fé til rekstrar	(2.541)	(80.724)	
Hrein fjárfesting í dótturfélögum og hlutdeildarfélagi	2.727	(2.176)	
Seldir rekstrarfjármunir	29	24	
Keyptir rekstrarfjármunir	(206)	(552)	
Eignfærðar óefnislegar eignir	(442)	(260)	
Fjárfestingarhreyfingar	2.108	(2.964)	
Útgefin skuldabréf	86.048	80.778	
Afborganir, uppgreiðslur og endurkaup skuldabréfa	(65.691)	(33.673)	
Afborganir leiguskulda	(425)	(390)	
Greiddur arður	(3.400)	-	
Hlutafjárþækkun og endurkaup eigin hluta dótturfélags greidd til minnihluta	(1.130)	-	
Fjármögnunarhreyfingar	15.402	46.715	
Hækkun (lækkun) á handbæru fé og ígildi þess	14.969	(36.973)	
Áhrif gengisbreytinga	(40)	160	
Handbært fé og ígildi þess í ársbyrjun	115.668	152.481	
Handbært fé og ígildi þess í árslok	130.597	115.668	
Sundurliðun handbærs fjár og ígildis þess	Skýringar		
Handbært fé	22	3.882	3.814
Innstæður hjá Seðlabanka Íslands	22	109.785	75.134
Bankareikningar	23	26.187	46.269
Bindiskylda, innstæður háðar sérstökum takmörkunum og veðsettar innstæður hjá SÍ	22	(9.257)	(9.549)
Handbært fé og ígildi handbærs fjár í árslok		130.597	115.668

*Frekari sundurliðun má sjá á næstu síðu.

Sjóðstreymisyfirlit samstæðunnar er gert samkvæmt óbeinni aðferð. Yfirlitið byggir á hreinum hagnaði eftir skatta fyrir árið og sýnir sjóðstreymi frá rekstrarhreyfingum, fjárfestingarhreyfingum og fjármögnunarhreyfingum og breytingar á handbæru fé og ígildi þess.

Samstæðan setur fram sjóðstreymi sem sýnir hreyfingar handbærs fjár fyrir bæði áframhaldandi og aflagða starfsemi.

Innborgaðar vaxtatekjur árið 2021 námu 55.051 milljónum króna (2020: 49.410 milljónum króna) og greiddir vextir námu 18.691 milljónum króna (2020: 20.455 milljónum króna). Vextir teljast greiddir þegar þeir hafa verið lagðir inn á reikning viðskiptavinar og eru til ráðstöfunar.

Skýringar á blaðsíðum 19 til 86 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar.

Sjóðstreymisýfirlit samstæðunnar

	2021	2020
Afskriftir og niðurfærslur	1.395	1.765
Hlutdeild í hagnaði og bakfærð virðisrýrnun vegna hlutdeildarfélaganna	(133)	(45)
Áfallnir vextir og gangvirðisbreytingar vegna lántöku og víkjandi láns	14.817	12.621
Hrein virðisbreyting fjáreigna	(2.723)	9.056
Gengismunur	(479)	(387)
Söluhagnaður rekstrarfjármuna	(18)	(427)
Óinnleystur (hagnaður) tap vegna gangvirðisbreytinga fært í rekstrarreikning	(1.526)	1.545
Aflögð starfsemi til sölu, að frádragnum tekjuskatti	(1.221)	524
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	1.683	1.588
Tekjuskattur	5.119	2.472
Aðrar breytingar	16	68
Rekstrarliðir sem ekki hreyfa handbært fé	16.930	28.780
Bindiskylda, innstæður háðar sérstöku takmörkunum og veðsettar innstæður hjá Sí	292	5.730
Útlán til lánastofnana	25.827	(7.725)
Skuldabréf og skuldagerningar	(4.986)	(73.163)
Útlán til viðskiptavina	(83.704)	(100.076)
Hlutabréf og eiginfjárgæringar	(15.272)	(885)
Aðrar eignir	(2.428)	(995)
Eignir og skuldir fastafjármuna til sölu og aflagðrar starfsemi	1.380	1.168
Innlán frá Seðlabanka Íslands og lánastofnunum	(25.889)	7.714
Innlán viðskiptavina	66.371	51.984
Afleiðusamningar og skortstöður	(341)	8.942
Aðrar skuldir	882	(2.229)
Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum	(37.868)	(109.535)

Verulegar hreyfingar sem ekki höfðu áhrif á sjóðstreymi árið 2021

Samstæðan keypti á árinu eigin skuldabréf að fjárhæð 1.511 milljónir króna með útgáfu nýrra skuldabréfa.

Verulegar hreyfingar sem ekki höfðu áhrif á sjóðstreymi árið 2020

Bankinn seldi á árinu hlut sinn í Borgun hf. Hluti kaupverðsins, 415 milljónir króna, var greitt á gjalddaga á árinu 2021. Áður en salan átti sér stað voru hlutabréf í BVS ehf., félags sem á hlutabréf í flokki C í Visa Inc. og voru ekki hluti af sölu Borgunar hf., færð í hendur fyrrum eigenda Borgunar hf. Við það eignaðist bankinn 63,47% hlut BVS ehf.

Skýringar á blaðsíðum 19 til 86 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

Skýringar	Blaðsíða	Skýringar	Blaðsíða
Almennt			
1	Upplýsingar um félagið	28	Rekstrarfjármunir
2	Grundvöllur reikningskilanna	29	Óefnislegar eignir
3	Verulegt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir	30	Aðrar eignir
4	Breytingar á reikningskilaaðferðum	31	Fastfjármunir til sölu og aflögð starfsemi
5	Starfsþættir	32	Innlán Seðlabanka Íslands og lánastofnana
Skýringar með rekstrarreikningi samstæðunnar			
6	Ársfjórðungsyfirlit (óendurskoðað)	33	Innlán viðskiptavina
7	Hreinar vaxtatekjur	34	Veðsettar eignir
8	Hreinar þóknatekjur	35	Lántaka
9	Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)	36	Víkjandi lán
10	Hreinn gengismunur	37	Breytingar á skuldum vegna fjármögnunar
11	Aðrar rekstrartekjur	38	Skatteignir og skattskuldir
12	Starfsmenn og laun	39	Aðrar skuldir
13	Annar rekstrarkostnaður	Aðrar skýringar	
14	Hrein virðisbreyting fjáreigna	40	Eignir í vörslu
15	Tekjuskattur	41	Leigusamningar
16	Aflögð starfsemi til sölu, að frádragnum tekjuskatti ..	42	Hluthafar Íslandsbanka
17	Hagnaður á hlut	43	Upplýsingar um tengda aðila
Skýringar með efnahagsreikningi samstæðunnar			
18	Flokkun fjáreigna og fjárskulda	44	Óvissuþættir
19-20	Upplýsingar um gangvirði fjármálagerninga	45	Atburðir eftir reikningskiladag
21	Jöfnun fjáreigna og fjárskulda	Áhættustýring	
22	Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	46	Áhættustýring
23	Útlán til lánastofnana	47-54	Útlánaáhætta
24	Afleiðusamningar og skortstöður	55-57	Lausafjárahætta
25	Útlán til viðskiptavina	58-63	Markaðsáhætta
26	Vænt útlánatap	64	Eiginfjárstýring
27	Fjárfestingar í dóttur- og hlutdeildarfélagum	65	Rekstraráhætta
Reikningskilareglur			
		66	Helstu reikningskilaaðferðir

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

1. Upplýsingar um félagið

Íslandsbanki hf., móðurfélagið, var stofnaður þann 8. október 2008 og er hlutfélag með aðsetur á Íslandi. Höfuðstöðvar bankans eru að Hagasmára 3, 201 Kópavogi.

Ársreikningur samstæðu Íslandsbanka hf. fyrir árið 2021 („ársreikningur samstæðunnar“) samanstendur af ársreikningi Íslandsbanka hf. („bankanum“ eða „Íslandsbanka“) og dótturfélaga hans, saman er vísað til þeirra sem „samstæðunnar“.

Samstæðan veitir alhliða fjármálaþjónustu svo sem viðskiptabankaþjónustu, fyrirtækjaþjónustu, fjárfestingarþjónustu, verðbréfaþjónustu og eignafjármögnun. Starfsemi samstæðunnar fer aðallega fram á Íslandi.

Ársreikningur samstæðunnar var saminn á ensku og samþykktur af stjórn og bankastjóra Íslandsbanka hf. þann 10. febrúar 2022. Sé munur á enskri útgáfu og íslenskri þýðingu þá gildir enska útgáfan.

2. Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningur samstæðunnar var gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla („IFRS“) eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu auk viðeigandi krafna sem fram koma í lögum um ársreikninga nr. 3/2006, lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 og reglum um reikningsskil lánastofnana.

Ársreikningur samstæðunnar er í íslenskum krónum sem er starfrækslugjaldmiðill Íslandsbanka hf. Allar fjárhæðir í íslenskum krónum hafa verið jafnaðar að næstu milljón, nema annað sé tekið fram. Í árslok 2021 var gengi íslensku krónunnar gagnvart bandaríkjadollar 130,38 og gagnvart evru 147,60 (2020: USD 127,21 og EUR 156,10).

Stjórnendur samstæðunnar hafa lagt mat á áframhaldandi rekstrarhæfi og niðurstaða þeirra er sú að samstæðan hafi það sem þarf til áframhaldandi reksturs í fyrirsjáanlegri framtíð. Reikningsskilin byggja þar af leiðandi á þeirri forsendu að ekki leiki vafi um áframhaldandi rekstrarhæfi.

Grundvöllur mats

Ársreikningur samstæðunnar er gerður á grundvelli kostnaðarverðs, að undanskildum eftirfarandi eignum og skuldum sem færðar eru á gangvirði: skuldabréf og skuldagerningar, hlutabréf og eiginfjárgerningar, skortstöður í skráðum skuldabréfum, afleiðusamningar og tiltekin skuldabréf útgefin af samstæðunni.

Fjárskuldir sem skilgreindar eru sem áhættuvarðir liðir í gangvirðisvarnarsambandi eru metnar á afskrifuðu kostnaðarverði að teknu tilliti til breytinga á gangvirði sem stafa af áhættunni sem verjast skal.

Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi eru færð á bókfærðu virði eða gangvirði að frádregnum sölukostnaði, hvort sem lægra reynist.

3. Verulegt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir

Við gerð þessara reikningsskila hafa stjórnendur tekið ákvarðanir sem byggja á mati og gefnum forsendum sem hafa áhrif á beitingu reikningsskilaáferða og birtar fjárhæðir eigna, skulda, tekna og gjalda sem fram koma í reikningsskilunum. Stjórnendur byggja mat sitt á fyrri reynslu og öðrum þáttum sem taldir eru skynsamir miðað við aðstæður, en endanlegar niðurstöður kunna að vera frábrugðnar þessu mati.

Mat og forsendur þess eru í stöðugri endurskoðun hjá stjórnendum. Breytingar á reikningshaldslegu mati eru færðar á því tímabili sem breytingin á sér stað.

Helstu óvissuþættirnir eru vænt útlánatap og mat á gangvirði fjármálagerna.

Virðisrymun fjáreigna

Meginforsendur í útreikningi á væntu útlánatapi eru háðar mati og forsendum sem byggja meðal annars á:

- Líkum á vanefndum (PD), tapi að gefnum vanefndum (LGD) og áhættustöðu við vanefnd (EAD)
- Efnahagslegum þáttum sem taka tillit til margvíslegra sviðsmynda sem byggja á fyrirliggjandi upplýsingum
- Mati á verulegri aukningu á útlánaáhættu

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3. (framhald)

Vænt útlánatap er reiknað út frá líkönum samstæðunnar um líkum á vanefndum (PD), áhættustöðu við vanefnd (EAD) og tapi að gefnum vanefndum (LGD) til að meta útlánaáættu, sem er náengt við útlánaáættu í viðeigandi safni. Þetta felur í sér efnahagslegar breytur, landfræðilegar breytur, sem og breytur sem eru tengdar greiðslusögu ásamt fleiri breytum. Þessar breytur byggja bæði á innri og ytri gögnum. Til að meta vænt útlánatap, þarf að taka ákvarðanir og framkvæma mat sem innifela eftirtalin atriði:

- Skilgreina hvað telst vera veruleg aukning á útlánaáættu
- Ákveða framtíðarsviðsmyndir og hlutfallslegt vægi þeirra
- Velja viðeigandi líkön og skölnarstuðla fyrir vænt útlánatap

Vegna COVID-19 heimsfaraldursins notast samstæðan enn við tímabundnar breytingar á virðisrýmunarlíkaninu. Virðisrýmunarferli samstæðunnar leyfir tímabundnar breytingar á virðisrýmunarlíkaninu til að bregðast við aðstæðum þegar í ljós kemur að ekki hafi verið tekið nægjanlegt tillit til núverandi eða væntra áhættuþátta í hefðbundna líkanaferlinu. Heimsfaraldur COVID-19 hefur skapað slíkar kringumstæður fyrir ferðapjónustuna og þess vegna er þörf á aðlögun. Til að gera grein fyrir þeirri óvissu sem er í rekstrarumhverfi fyrirtækja í ferðapjónustu og sem endurspeglast ekki í núverandi áhættuflokki þeirra eða tryggingum, þá eru þau flokkuð í fjóra flokka sem fjallað er nánar um í skýringu 50. Þar sem aukning í útlánaáættu var umtalsverð (flokkar 2-4), voru útlánin flutt á stig 2. Að auki var skölnarstuðli beitt á vænt útlánatap, sambærilegt við hækkanu um allt að þrjú áhættuflokka, og virðismat trygginga þeirra flokka sem eru útsettari fyrir áhrifum er lækkað í verri sviðsmyndum. Þessi sameiginlegi áhættuþáttur ferðapjónustunnar hafði áhrif á lán til viðskiptavina með bókfærðu virði að fjárhæð 103.930 milljónir króna í árslok 2021 og uppsöfnuð áhrif tilfærslunnar milli stiga og viðbótarálagsins voru að fjárhæð 5.295 milljónir króna.

Áhættustefnunefnd ákvað að það væri viðeigandi að aðlaga vægi sviðsmyndanna vegna COVID-19 heimsfaraldursins, yfirleitt eru sviðsmyndirnar með vægið 25%-50%-25% (gott, grunnur, slæmt) en ákveðið var að hafa vægið 15%-50%-35% þar sem þessi sviðsmynd var talin besta nálgun á líkindavegið meðaltal af öllum mögulegum sviðsmyndum. Þegar viðeigandi vægi sviðsmyndanna þriggja var ákvarðað notuðu stjórnendur næmisgreiningu sem gaf til kynna að hliðrun um 5% vægi frá grunnsviðsmynd að svartýnu sviðsmyndinni myndi hækka virðisrýmun um 500 milljónir króna á meðan 5% hliðrun frá grunnsviðsmynd að bjartsýnu sviðsmyndinni myndi lækka virðisrýmun um 200 milljónir króna.

Talsverð óvissa er enn um framtíðaráhrif COVID-19 heimsfaraldursins á útlánagæði lánasafns samstæðunnar og þar af leiðandi er óvissa í matinu á væntu útlánatapi.

Nánar er fjallað um virðisrýmun fjáreigna í skýringum 25-26, í skýringum 47-54 um áhættustýringu og í skýringu 66.4.

Gangvirði fjármálagerninga

Tilgangur gangvirðismats fjármálagerninga er að komast að niðurstöðu um verð sem ætti sér stað í frjálsum viðskiptum á milli markaðsaðila á matsdegi við núverandi markaðsaðstæður. Besta vísbendingin um gangvirði fjármálagerninga er skráð verð á virkum markaði. Þar sem ekki er til staðar virkur markaður eða þar sem skráð verð eru ekki tiltæk er gangvirði fjármálagerninga ákvarðað með verðmatsaðferðum. Fjármálagerningar færðir á gangvirði eru flokkaðir í þrjú sem endurspeglar hvaða gögn voru notuð við mat á virði þeirra. Þriðja þreps fjáreignir eru metnar á gangvirði sem byggir á forsendum sem ekki teljast auðrekjanlegar. Mat á þriðja þreps fjáreignum er oft á tíðum háð óvissu þar sem þær forsendur sem matið byggir á eru ekki auðrekjanlegar og að miklu leyti háðar mati stjórnenda. Breytingar sem gerðar eru á matsskilyrðum gætu haft talsverð áhrif á afkomu samstæðunnar og efnahag. Fjallað er um verðmatsaðferðir í skýringum 19-20 og í skýringu 66.4.

4. Breytingar á reikningsskilaaðferðum

Samstæðan innleiddi breytingar á IFRS 9 – Fjármálagerningar, IAS 39 – Fjármálagerningar: skráning og mat, IFRS 7 – Fjármálagerningar: framsetning, og IFRS 16 – Leigusamningar (saman vísað til sem „Endurbætur á viðmiðunarvöxtum – 2. áfangi“), frá og með 1. janúar 2021. Breytingarnar buðu upp á aðgerðir til að létta á ákveðnum kröfum í staðlinum er varða umbætur á viðmiðunarvöxtum í samningum með nýjum viðmiðunarvöxtum. Breytingin hafði ekki veruleg áhrif á ársreikning samstæðunnar.

Breyting á alþjóðlegum reikningsskilastaðli sem tók gildi frá og með 1. janúar 2021 hafði ekki veruleg áhrif á ársreikning samstæðunnar.

Breytingar á reikningsskilastöðlum sem hafa verið gefnir út en ekki tekið gildi á reikningsskiladegi

Nýr alþjóðlegur reikningsskilastaðall og nokkrar breytingar á alþjóðlegum reikningsskilastöðlum hafa verið gefnar út en hafa ekki enn tekið gildi. Samstæðan hefur ekki innleitt neinn þeirra fyrir gildistíma og hyggst ekki gera það fyrr en þeir taka gildi. Eins og er gerir samstæðan ekki ráð fyrir verulegum áhrifum vegna þessara breytinga á ársreikning samstæðunnar í framtíðinni.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

5. Starfspættir

Starfspáttayfirlit er sett fram í samræmi við stjórnskipulag samstæðunnar og innri upplýsingagjöf. Niðurstöður starfspáttanna eru kynntar fyrir stjórn og bankastjóra, sem bera ábyrgð á ráðstöfun fjármuna til starfspáttanna sem og að leggja mat á rekstrarárangur þeirra.

Starfspáttur er aðgreinanlegur hluti samstæðunnar, með aðgreinanlegar fjárhagslegar upplýsingar, sem býður fram vörur og þjónustu sem bera tekjur og tilfallandi gjöld, þar með taldar tekjur og gjöld sem tengjast viðskiptum við aðra starfspætti samstæðunnar. Vörur og þjónusta hvers starfspáttar fela í sér áhættu og umbun, sem getur verið frábrugðin áhættu annarra starfspáttanna. Reikningsskilaaðferðir aðgreindra starfspáttanna eru í samræmi við reikningsskilaaðferðir samstæðunnar. Starfsemi samstæðunnar fer aðallega fram á Íslandi.

Bankinn samanstendur af þremur meginstarfspáttum: Einstaklingum, Viðskiptabanka, og Fyrirtækjum og fjárfestum. Starfspættir greiða og móttaka vexti til og frá fjárféringu til að endurspegla ráðstöfun fjármagns, fjármögnunarkostnað og viðeigandi áhættuálag. Viðskiptaeiningum er úthlutað eigin fé samkvæmt 1. stoð reglubundinnar eiginfjárkröfu, eiginfjárukum samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki nr.161/2002, ásamt því að vera úthlutað eigin fé samkvæmt 2. stoð þar sem tekið er tillit til innra mats bankans á eiginfjárpörf (ICAAP). Tekjuskatti og bankaskatti er dreift niður á starfspætti miðað við gildandi skatthlutföll.

Samstæðan samanstendur af eftirfarandi starfspáttum:

Einstaklingar

Einstaklingssvið býður heildstæða fjármálaþjónustu til einstaklinga eins og útlán, sparnað og greiðslulausnir. Notkun á stafrænum lausnum hefur aukist í daglegum bankaviðskiptum meðal viðskiptavina þar á meðal notkun á appinu, netbanka og örugga netspjallinu. Viðskiptavinir geta einnig heimsótt útibú bankans til að nálgast heildarráðgjöf ásamt því að hafa samband við ráðgjafaver.

Viðskiptabanki

Viðskiptabanki veitir litlum og meðalstórum fyrirtækjum um land allt alhliða fjármálaþjónustu auk þess sem Ergo, fjármögnunarþjónusta bankans, er hluti af sviðinu. Sviðið veitir viðskiptavinum þjónustu í gegnum fyrirtækjamiðstöðvar og í gegnum útibú sem staðsett eru í nærumhverfi þeirra, en einnig er boðið upp á fjölda stafrænna lausna þar sem fyrirtæki hafa yfirlit yfir bankaviðskipti sín og geta sinnt daglegum rekstri í gegnum netbanka og app.

Fyrirtæki og fjárfestar

Fyrirtæki og fjárfestar bjóða upp á alhliða fjármála- og fjárfestingarbankaþjónustu til stærri fyrirtækja, lífeyrissjóða, sveitarfélaga, verðbréfasjóða, fjárfesta og efnameiri einstaklinga. Sviðið býður uppá verðbréfa- og gjaldeyrisviðskipti, fjárfestingarráðgjöf, fyrirtækjaráðgjöf og lánveitingar og býr starfsfólk þess yfir sérþekkingu á öllum helstu geirum atvinnulífsins. Íslandsbanki hefur mótað skýra stefnu varðandi lánveitingar utan Íslands og heyrir hún undir Fyrirtæki og fjárfesta. Einna helst er horft til lánveitinga í sjávarútvegi til landa við Norður-Atlantshaf.

Fjárféring og eigin viðskipti

Hlutverk fjárféringar er að fjármagna starfsemi bankans og ákvarða innri vexti. Fjárféring ber jafnframt ábyrgð á stýringu efnahagsreiknings bankans ásamt því að vera tengiliður bankans við fjárfesta, fjármálastofnanir, kauphallir og lánshæfismatsfyrirtæki. Eigið fé sem ekki hefur verið úthlutað til viðskiptaeininga tilheyrir fjárféringu. Innan eigin viðskipta eru viðskipti með hlutabréf og skuldabréf í veltubók og fjárfestingarbók.

Stoðeiningar

Stoðeiningar samstæðunnar samanstanda af skrifstofu bankastjóra (mannauður, markaðs- og samskiptasvið, stefnumótun og lögræðisvið), upplýsingatækni, áhættustýringu, regluvörslu og fjármálum fyrir utan fjárféringu og eigin viðskipti. Innri endurskoðun er hluti af stoðeiningum en um sjálfstæða einingu er að ræða sem heyrir undir stjórn bankans.

Dótturfélög, jöfnunarfærslur og breytingar

Dótturfélög bankans eru Íslandssjóðir hf., Allianz Ísland hf. og önnur smærri dótturfélög, sjá skýringu 27.

Eignir og skuldir dótturfélaga sem eru flokkuð sem fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi eru í dálknum „Önnur dótturfélög“. Allar jöfnunarfærslur eru í dálknum „Jöfnunarfærslur og breytingar“.

Eftirfarandi er yfirlit um rekstur og efnahag samstæðunnar með sundurliðun eftir starfspáttum.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

5. (framhald)

2021	Einstaklingar	Viðskipta- banki	Fyrirtæki og fjár- festar	Fjárstyring og eigin viðskipti	Stoð- einingar	Íslandsbanki samtals	Dótturfélög, jöfnunar- færslur og breytingar	Samstæðan samtals
Hreinar vaxtatekjur	12.027	10.867	9.282	2.034	(178)	34.032	11	34.043
Hreinar þóknatekjur	3.850	2.111	4.384	(72)	(62)	10.211	2.638	12.849
Aðrar hreinar rekstrartekjur	189	61	759	2.694	203	3.906	(626)	3.280
Rekstrartekjur samtals	16.066	13.039	14.425	4.656	(37)	48.149	2.023	50.172
Laun og launatengd gjöld	(2.388)	(1.815)	(1.689)	(256)	(6.465)	(12.613)	(784)	(13.397)
Annar rekstrarkostnaður	(2.354)	(1.037)	(797)	(235)	(4.854)	(9.277)	(522)	(9.799)
Framlag í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	(538)	(135)	(15)	-	-	(688)	-	(688)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(723)	(344)	(516)	(86)	(14)	(1.683)	-	(1.683)
Hrein virðisbreyting fjáreigna	318	2.401	121	94	4	2.938	80	3.018
Kostnaðardreifing	(4.539)	(3.113)	(3.170)	320	10.502	-	-	-
Hagnaður (tap) fyrir skatta	5.842	8.996	8.359	4.493	(864)	26.826	797	27.623
Tekjuskattur	(1.707)	(2.428)	(2.308)	1.421	221	(4.801)	(318)	(5.119)
Hagnaður (tap) ársins af áframhaldandi starfsemi	4.135	6.568	6.051	5.914	(643)	22.025	479	22.504
Rekstrartekjur frá ytri viðskiptavinum	26.175	14.806	19.843	(12.748)	73	48.149	2.023	50.172
Rekstrartekjur frá öðrum starfsþáttum	(10.109)	(1.767)	(5.418)	17.404	(110)	-	-	-
Þóknatekjur	5.669	2.136	4.486	231	2	12.524	2.643	15.167
Afskriftir og niðurfærslur	(166)	(58)	(15)	-	(1.145)	(1.384)	(11)	(1.395)
31. desember 2021								
Útlán til viðskiptavina	502.354	237.388	346.835	59	-	1.086.636	(309)	1.086.327
Aðrar eignir	3.609	2.004	1.335	325.158	9.108	341.214	1.280	342.494
Eignir starfsþáttar samtals	505.963	239.392	348.170	325.217	9.108	1.427.850	971	1.428.821
Innlán viðskiptavina	344.776	239.871	141.204	21.477	-	747.328	(3.292)	744.036
Aðrar skuldir	1.603	1.630	4.728	465.397	5.711	479.069	2.006	481.075
Skuldir starfsþáttar samtals	346.379	241.501	145.932	486.874	5.711	1.226.397	(1.286)	1.225.111
Úthlutað eigið fé	37.549	33.738	59.055	70.217	894	201.453	2.257	203.710
Áhættugrunnur	247.970	211.814	376.896	56.983	5.903	899.566	2.080	901.646

Efnahagsliðir starfsþátta eru við utanaðkomandi viðskiptavini og innihalda ekki innri viðskipti sem útskýrir mismuninn í heildareignum, heildarskuldum og eigin fé.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

5. (framhald)

2020	Einstaklingar	Viðskipta- banki	Fyrirtæki og fjár- festar	Fjárstýring og eigin viðskipti	Stoð- einingar	Íslandsbanki samtals	Dótturfélög, jöfnunar- færslur og breytingar	Samstæðan samtals
Hreinar vaxtatekjur	10.749	10.536	8.530	3.734	(215)	33.334	37	33.371
Hreinar þóknanatekjur	3.049	1.917	4.075	(317)	7	8.731	1.794	10.525
Aðrar hreinar rekstrartekjur	305	50	922	(1.420)	287	144	(887)	(743)
Rekstrartekjur samtals	14.103	12.503	13.527	1.997	79	42.209	944	43.153
Laun og launatengd gjöld	(2.416)	(1.940)	(1.583)	(280)	(5.926)	(12.145)	(772)	(12.917)
Annar rekstrarkostnaður	(2.584)	(1.164)	(870)	(263)	(4.488)	(9.369)	(460)	(9.829)
Framlag í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	(482)	(161)	(35)	(1)	-	(679)	-	(679)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(613)	(340)	(514)	(105)	(16)	(1.588)	-	(1.588)
Hrein virðisbreyting fjáreigna	(517)	(5.485)	(2.805)	(8)	-	(8.815)	(1)	(8.816)
Kostnaðardreifing	(4.690)	(2.967)	(3.020)	323	10.354	-	-	-
Hagnaður (tap) fyrir skatta	2.801	446	4.700	1.663	3	9.613	(289)	9.324
Tekjuskattur	(887)	(204)	(1.356)	112	(5)	(2.340)	(132)	(2.472)
Hagnaður (tap) ársins af áframhaldandi starfsemi	1.914	242	3.344	1.775	(2)	7.273	(421)	6.852
Rekstrartekjur frá ytri viðskiptavinum	20.911	14.750	19.922	(13.597)	223	42.209	944	43.153
Rekstrartekjur frá öðrum starfsþáttum	(6.808)	(2.247)	(6.395)	15.594	(144)	-	-	-
Þóknanatekjur	4.797	1.948	4.152	(9)	7	10.895	1.756	12.651
Afskriftir og niðurfærslur	(300)	(163)	(18)	-	(1.178)	(1.659)	(7)	(1.666)
31. desember 2020								
Útlán til viðskiptavina	419.882	232.580	353.953	302	-	1.006.717	-	1.006.717
Aðrar eignir	3.212	2.199	795	320.578	10.893	337.677	(203)	337.474
Eignir starfsþáttar samtals	423.094	234.779	354.748	320.880	10.893	1.344.394	(203)	1.344.191
Innlán viðskiptavina	324.815	189.847	137.791	31.674	-	684.127	(4.672)	679.455
Aðrar skuldir	1.327	1.481	4.908	463.943	5.915	477.574	958	478.532
Skuldir starfsþáttar samtals	326.142	191.328	142.699	495.617	5.915	1.161.701	(3.714)	1.157.987
Úthlutað eigið fé	34.850	37.804	63.432	45.708	899	182.693	3.511	186.204
Áhættugrunnur	229.610	235.371	392.804	60.037	5.960	923.782	9.739	933.521

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

5. (framhald)

Dótturfélög, jöfnunarfærslur og breytingar 2021

	Íslands- sjóðir hf.	Allianz Ísland hf.	Önnur dótturfélög	Jöfnunar- færslur og breytingar	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	1	6	15	(11)	11
Hreinar þóknatekjur	1.733	938	(30)	(3)	2.638
Aðrar hreinar rekstrartekjur	338	16	38	(1.018)	(626)
Rekstrartekjur samtals	2.072	960	23	(1.032)	2.023
Laun og launatengd gjöld	(590)	(191)	(3)	-	(784)
Annar rekstrarkostnaður	(197)	(455)	(40)	170	(522)
Hrein virðisbreyting fjáreigna	-	-	-	80	80
Hagnaður (tap) fyrir skatta	1.285	314	(20)	(782)	797
Tekjuskattur	(256)	(62)	-	-	(318)
Hagnaður (tap) ársins af áframhaldandi starfsemi	1.029	252	(20)	(782)	479
Rekstrartekjur frá ytri viðskiptavinum	2.332	952	-	(1.261)	2.023
Rekstrartekjur frá öðrum starfsþáttum	(260)	8	23	229	-
Þóknatekjur	2.226	938	-	(521)	2.643
Afskriftir og niðurfærslur	-	(1)	(1)	(9)	(11)
31. desember 2021					
Eignir samtals	2.926	1.333	7.285	(10.573)	971
Skuldir samtals	401	716	1.386	(3.789)	(1.286)
Eigið fé samtals	2.525	617	5.899	(6.784)	2.257

	Íslands- sjóðir hf.	Allianz Ísland hf.	Önnur dótturfélög	Jöfnunar- færslur og breytingar	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	11	12	22	(8)	37
Hreinar þóknatekjur	1.185	724	(30)	(85)	1.794
Aðrar hreinar rekstrartekjur	172	10	9	(1.078)	(887)
Rekstrartekjur samtals	1.368	746	1	(1.171)	944
Laun og launatengd gjöld	(584)	(188)	-	-	(772)
Annar rekstrarkostnaður	(183)	(420)	(1)	144	(460)
Hrein virðisbreyting fjáreigna	-	-	-	(1)	(1)
Hagnaður (tap) fyrir skatta	601	138	-	(1.028)	(289)
Tekjuskattur	(119)	(11)	-	(2)	(132)
Hagnaður (tap) ársins af áframhaldandi starfsemi	482	127	-	(1.030)	(421)
Rekstrartekjur frá ytri viðskiptavinum	1.651	646	-	(1.353)	944
Rekstrartekjur frá öðrum starfsþáttum	(283)	100	1	182	-
Þóknatekjur	1.664	725	-	(633)	1.756
Afskriftir og niðurfærslur	-	8	-	(15)	(7)
31. desember 2020					
Eignir samtals	2.249	1.425	9.080	(12.957)	(203)
Skuldir samtals	271	600	36	(4.621)	(3.714)
Eigið fé samtals	1.978	825	9.044	(8.336)	3.511

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

6. Ársfjórðungsyfirlit (óendurskoðað)

2021	Fyrsti árs- fjórðungur	Annar árs- fjórðungur	Þriðji árs- fjórðungur	Fjórdi árs- fjórðungur	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	8.190	8.417	8.792	8.644	34.043
Hreinar þóknunatekjur	2.862	2.907	3.427	3.653	12.849
Hreinar fjármunatekjur	293	619	941	646	2.499
Hreinn gengismunur	130	95	95	159	479
Aðrar rekstrartekjur	123	82	82	15	302
Laun og launatengd gjöld	(3.574)	(3.594)	(2.953)	(3.276)	(13.397)
Annar rekstrarkostnaður	(2.278)	(2.894)	(2.135)	(2.492)	(9.799)
Framlag í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	(183)	(162)	(173)	(170)	(688)
Sérstakur skattur á fjármála fyrirtæki	(410)	(451)	(433)	(389)	(1.683)
Hrein virðisbreyting fjáreigna	(518)	1.140	1.757	639	3.018
Hagnaður fyrir skatta	4.635	6.159	9.400	7.429	27.623
Tekjuskattur	(1.036)	(769)	(1.898)	(1.416)	(5.119)
Hagnaður af áframhaldandi starfsemi	3.599	5.390	7.502	6.013	22.504
Aflögð starfsemi til sölu, að frádregnum tekjuskatti	16	41	85	1.079	1.221
Hagnaður tímabilsins	3.615	5.431	7.587	7.092	23.725

7. Hreinar vaxtatekjur

	2021	2020
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	948	1.750
Útlán til lánastofnana	128	215
Útlán til viðskiptavina	55.144	51.413
Fjáreignir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	2.388	2.314
Aðrar eignir	17	3
Vaxtatekjur samtals	58.625	55.695
Innlán frá Seðlabanka Íslands og lánastofnunum	(306)	(736)
Innlán viðskiptavina	(6.815)	(7.700)
Lántaka tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	(729)	(608)
Lántaka á afskrifuðu kostnaðarverði	(14.104)	(11.179)
Víkjandi lán	(829)	(763)
Aðrar skuldir*	(1.799)	(1.338)
Vaxtagjöld samtals	(24.582)	(22.324)
Hreinar vaxtatekjur	34.043	33.371

*Þar af eru vaxtagjöld af leiguskuldu að fjárhæð 84 milljónir króna (2020: 87 milljónir króna).
Vaxtamunur sem hlutfall hreinna vaxtatekna af meðaleignum er 2,4% (2020: 2,6%).

8. Hreinar þóknunatekjur

	2021	2020
Eignastýring	3.100	2.382
Fjárfestingarbanki og verðbréfavíðskipti	3.544	2.805
Greiðslumiðlun	4.979	4.378
Útlán og ábyrgðir	2.191	2.186
Aðrar þóknunatekjur	1.353	900
Þóknunatekjur samtals	15.167	12.651

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

8. (framhald)

	2021	2020
Verðbréfavíðskipti	(471)	(360)
Uppgjör víðskipta	(1.834)	(1.766)
Önnur þóknagjöld	(13)	-
Þóknagjöld samtals	(2.318)	(2.126)
Hreinar þóknatekjur	12.849	10.525

Þóknatekjur eru sundurliðaðar eftir starfspáttum í skýringu 5.

9. Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)

	2021	2020
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum tilskildum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	1.641	(1.321)
Hreinn hagnaður (tap) af fjárskuldum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	845	(72)
Hreinn hagnaður af gangvirðisvörnum	13	2
Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)	2.499	(1.391)

Eftirfarandi tafla sýnir niðurbrot á hreinum fjármunatekjum (fjármagnsgjöldum).

Hlutabréf og tengdar afleiður	1.088	165
Arðstekjur	54	18
Skuldabréf og tengdar afleiður	56	(1.586)
Aðrir afleiðusamningar	443	82
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum tilskildum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	1.641	(1.321)
Lántaka tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	845	(72)
Hreinn hagnaður (tap) af fjárskuldum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	845	(72)
Hrein gangvirðisbreyting vaxtaskiptasamninga sem skilgreindir eru sem áhættuvarnargerningar	(457)	54
Gangvirðisbreytingar útgefinna skuldabréfa sem rekja má til vaxtaáhættu	470	(52)
Hreinn hagnaður af gangvirðisvörnum	13	2

10. Hreinn gengismunur

	2021	2020
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	(40)	160
Útlán á afskrifuðu kostnaðarverði	(6.515)	22.673
Fjáreignir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	(7.435)	13.652
Aðrar eignir	(8)	10
Hreinn gengismunur vegna eigna	(13.998)	36.495
Innlán	2.273	(10.279)
Lántaka tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	5.148	(6.468)
Lántaka á afskrifuðu kostnaðarverði	4.695	(14.802)
Víkjandi lán	2.361	(4.495)
Hreinn gengismunur vegna skulda	14.477	(36.044)
Hreinn gengismunur	479	451

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

11. Aðrar rekstrartekjur

	2021	2020
Hlutdeild í afkomu hlutdeildarféлага, eftir skatta	73	44
Bakfærð virðisrýrnun hlutdeildarfélags	60	-
Innleystur hagnaður af varanlegum rekstrarfjármunum	18	-
Lögfræðipjónusta	69	90
Leigutekjur	41	39
Aðrar rekstrartekjur	41	24
Aðrar rekstrartekjur	302	197

12. Starfsmenn og laun

	2021	2020
Laun	10.307	9.940
Mótframlag í lífeyrissjóð	1.605	1.505
Tryggingagjald og fjársýsluskattur*	1.382	1.391
Önnur launatengd gjöld	103	81
Laun og launatengd gjöld	13.397	12.917

*Fjársýsluskattur reiknaður á laun var 5,5% á árinu 2021 (2020: 5,5%).

	2021		2020	
	Íslandsbanki	Samstæðan	Íslandsbanki	Samstæðan
Meðalfjöldi starfsmanna	759	794	774	910
Stöðugildi í árslok	702	735	745	779

Laun stjórnar, bankastjóra og framkvæmdastjóra sundurliðast þannig:

	2021	2020
Hallgrímur Snorrason, stjórnarformaður	11,9	10,5
Heiðrún Jónsdóttir, varaformaður	9,8	8,9
Anna Þórðardóttir, stjórnarmaður	8,5	7,9
Árni Stefánsson, stjórnarmaður	8,5	7,9
Frosti Ólafsson, stjórnarmaður	8,0	5,9
Guðrún Þorgeirsdóttir, stjórnarmaður	8,0	5,9
Jökull H. Úlfsson, stjórnarmaður	6,1	-
Friðrik Sophusson, fyrrverandi stjórnarformaður	-	2,5
Tómas Már Sigurðsson, fyrrverandi varaformaður	-	2,0
Auður Finnbogadóttir, fyrrverandi stjórnarmaður	-	1,7
Flóki Halldórsson, fyrrverandi stjórnarmaður	-	4,7
Varamenn í stjórn*	5,1	0,4
Laun samtals	65,9	58,3

*Innifalið í launum varamanna er stjórnarseta varamanns hluta af árinu 2021.

Mótframlag greitt í lífeyrissjóð vegna stjórnar bankans nam 8,5 milljónum króna á árinu 2021 (2020: 8,8 milljónum króna).

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

12. (framhald)

	2021		2020	
	Föst laun samtals*	Mótframlag í lífeyrissjóð	Föst laun samtals	Mótframlag í lífeyrissjóð
Birna Einarsdóttir, bankastjóri	46,1	11,6	48,7	11,6
Ásmundur Tryggvason, framkvæmdastjóri fyrirtækja og fjárfesta	40,1	6,1	43,3	6,1
Guðmundur Kristinn Birgisson, framkvæmdastjóri áhættustýringar	36,7	5,3	36,5	5,2
Jón Guðni Ómarsson, framkvæmdastjóri fjármála	38,9	6,2	42,0	5,9
Riaan Dreyer, framkvæmdastjóri upplýsingatækni	39,4	6,1	37,7	5,6
Sigríður Hrefna Hrafnkelsdóttir, framkvæmdastjóri einstaklinga	37,9	5,2	37,7	5,3
Una Steinsdóttir, framkvæmdastjóri viðskiptabanka**	39,5	5,5	50,8	7,4
Samtals	278,6	46,0	296,7	47,1

Fjárhæðir í töflunni hér fyrir ofan eru vegna starfa viðkomandi aðila sem framkvæmdastjórar. Innifalið í föstum launum samtals eru ópeningaleg hlunnindi eins og afnot bifreiða í eigu samstæðunnar.

Frá og með 1. janúar 2017 hefur ekki verið virkt kaupaukakerfi í Íslandsbanka samkvæmt starfskjarastefnu bankans. Árið 2021 var enginn kaupauki greiddur (2020: 12,7 milljónir króna) og enginn ógreiddur kaupauki var til staðar í árslok 2021. Engir kaupréttarsamningar voru gerðir árin 2021 og 2020.

*Margir starfsmenn bankans unnu yfirvinnu á árinu 2021 vegna hlutafjárútboðs og skráningar hlutabréfa bankans á aðalmarkað Nasdaq Iceland. Í heildina greiddi bankinn 110,3 milljónir króna til starfsmanna vegna yfirvinnu, þar af námu greiðslur til bankastjóra 10,9 milljónum króna og greiðslur til annarra meðlima framkvæmdastjórnar námu 30,3 milljónum króna. Mótframlag greitt í lífeyrissjóð vegna yfirvinnugreiðslna nam 1,7 milljónum króna vegna bankastjóra og 3,4 milljónum króna vegna annarra meðlima framkvæmdastjórnar. Greiðslur vegna yfirvinnu eru ekki innifaldar í töflunni hér fyrir ofan.

**Innifalið í launum fyrir árið 2020 er starfsafmælisgreiðsla fyrir 30 ár í starfi. Greiðslan er í samræmi við kjarasamning Samtaka starfsmanna fjármála fyrirtækja (SSF).

13. Annar rekstrarkostnaður

	2021	2020
Sérfræðipjónusta	2.153	1.539
Hugbúnaður og upplýsingatækni	4.214	4.581
Fasteignir og skrifstofubúnaður	556	627
Afskriftir og niðurfærslur	1.395	1.666
Annar rekstrarkostnaður	1.481	1.416
Annar rekstrarkostnaður	9.799	9.829
Þóknun til endurskoðenda		
Endurskoðun ársreiknings	95	92
Könnun árslutareikninga	31	18
Önnur þjónusta	8	6
Þóknun til endurskoðenda	134	116

14. Hrein virðisbreyting fjáreigna

	2021	2020
Breyting á væntu útlánatapi fjáreigna á efnahag*	2.964	(8.450)
Breyting á væntu útlánatapi fjáreigna utan efnahags	54	(366)
Hrein virðisbreyting fjáreigna	3.018	(8.816)

*Helstu ástæður fyrir lækkun virðisrýrnunar eru: lækkun vegna minni áhrifa COVID-19 heimsfaraldursins, að mestu tilkomin vegna batnandi stöðu fyrirtækja í ferðaþjónustu (1.836 milljónir króna), aukning vegna versnandi efnahagshorfa (56 milljónir króna) og lækkun vegna innleiðingar á nýju áhættulíkani fyrir einstaklinga (500 milljónir króna). Sjá nánar í skýringu 3.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

15. Tekjuskattur

Tekjuskattur er reiknaður samkvæmt gildandi skattalögum. Tekjuskattshlutfall lögaðila á árinu 2021 var 20% (2020: 20%). Sérstakur fjársýsluskattur reiknast sem 6% af skattskyldum hagnaði bankans yfir 1 milljarð króna samkvæmt lögum um fjársýsluskatt nr. 165/2011. Virkur tekjuskattur samstæðunnar árið 2021 er 18,5% (2020: 26,5%).

	2021	2020
Tekjuskattur til greiðslu án aflagðrar starfsemi	3.339	3.052
Sérstakur fjársýsluskattur	853	801
Mismunur á álöggðum og reiknuðum tekjuskatti fyrra árs	24	68
Breyting á skatteign og tekjuskattsskuldbindingu	903	(1.449)
Reiknaður tekjuskattur samkvæmt rekstrarreikningi	5.119	2.472

Tekjuskattur færður í aðra heildarafkomu - (16)

	2021		2020	
Hagnaður fyrir skatta	27.623		9.324	
Reiknaður 20% tekjuskattur af hagnaði ársins	5.525	20,0%	1.865	20,0%
Sérstakur fjársýsluskattur	853	3,1%	801	8,6%
Tekjur undanþegnar sköttum	(1.611)	(5,8%)	(566)	(6,1%)
Ófrádráttarbær kostnaður	338	1,2%	318	3,4%
Aðrir liðir	14	0,05%	54	0,6%
Virkur tekjuskattur	5.119	18,5%	2.472	26,5%

Bankinn er samskattaður með dótturfélagi sínu Íslandssjóðum hf.

16. Aflögð starfsemi til sölu, að frádregnum tekjuskatti

	2021	2020
Hagnaður vegna fullnustueigna	191	37
Hagnaður (tap) vegna aflagðrar starfsemi	473	(542)
Hagnaður af sölu eða slium dótturfélaga	687	427
Tekjuskattur	(130)	(19)
Aflögð starfsemi til sölu, að frádregnum tekjuskatti	1.221	(97)

17. Hagnaður á hlut

	Áframhaldandi				Hagnaður ársins	
	starfsemi		Aflögð starfsemi			
	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Hagnaður sem tilheyrir hluthöfum Íslandsbanka hf.	22.511	7.158	1.221	(97)	23.732	7.061
Vegið meðaltal útistandandi hluta*	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Hagnaður á hlut	11,26	3,58	0,61	(0,05)	11,87	3,53

Grunnhagnaður og þynntur hagnaður samstæðunnar á hlut er sá sami þar sem samstæðan hefur ekki gefið út valréttarsamninga, tryggða kauprétti, breytanleg skuldabréf eða aðra fjármálagerninga sem þynna hagnað á hlut (2020: engir).

*Hlutfé bankans að fjárhæð 10.000 milljón króna, var á árinu 2021 skipt upp í 2.000 milljón útistandandi hluti, að jafnvirði 5 krónur hver. Útreikningi á hagnaði á hlut var í kjölfarið breytt fyrir samanburðartímabil.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

18. Flokkun fjáreigna og fjárskulda

31. desember 2021	Tilskildar á gangvirði í gegnum rekstur	Veltufjár- eignir og -skuldir í áhættuvörn	Tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstur	Afskrifað kostnaðar- verð	Bókfært virði
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	-	-	-	113.667	113.667
Útlán til lánastofnana	-	-	-	43.988	43.988
Skráð skuldabréf og skuldagerningar	96.343	-	-	-	96.343
Skráð skuldabréf og skuldagerningar, rekstrarleg áhættuvörn	35.896	-	-	-	35.896
Óskráð skuldabréf og skuldagerningar	50	-	-	-	50
Afleiðusamningar	1.900	545	-	-	2.445
Útlán til viðskiptavina	-	-	-	1.086.327	1.086.327
Skráð hlutabréf og eiginfjárgæringar	3.246	-	-	-	3.246
Skráð hlutabréf og eiginfjárgæringar, rekstrarleg áhættuvörn	24.406	-	-	-	24.406
Óskráð hlutabréf og eiginfjárgæringar	4.025	-	-	-	4.025
Aðrar fjáreignir	-	-	-	5.573	5.573
Fjáreignir samtals	165.866	545	-	1.249.555	1.415.966
Innlán frá Seðlabanka Íslands og lánastofnunum	-	-	-	13.384	13.384
Innlán viðskiptavina	-	-	-	744.036	744.036
Afleiðusamningar og skortstöður	9.467	-	-	-	9.467
Lántaka	-	45.036	89.460	267.730	402.226
Víkjandi lán	-	-	-	35.762	35.762
Aðrar fjárskuldir	-	-	-	10.457	10.457
Fjárskuldir samtals	9.467	45.036	89.460	1.071.369	1.215.332

31. desember 2020	Tilskildar á gangvirði í gegnum rekstur	Veltufjár- eignir og -skuldir í áhættuvörn	Tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstur	Afskrifað kostnaðar- verð	Bókfært virði
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	-	-	-	78.948	78.948
Útlán til lánastofnana	-	-	-	89.920	89.920
Skráð skuldabréf og skuldagerningar	90.603	-	-	-	90.603
Skráð skuldabréf og skuldagerningar, rekstrarleg áhættuvörn	37.468	-	-	-	37.468
Óskráð skuldabréf og skuldagerningar	145	-	-	-	145
Afleiðusamningar	5.639	1.008	-	-	6.647
Útlán til viðskiptavina	-	-	-	1.006.717	1.006.717
Skráð hlutabréf og eiginfjárgæringar	2.933	-	-	-	2.933
Skráð hlutabréf og eiginfjárgæringar, rekstrarleg áhættuvörn	9.109	-	-	-	9.109
Óskráð hlutabréf og eiginfjárgæringar	2.809	-	-	-	2.809
Aðrar fjáreignir	-	-	-	3.692	3.692
Fjáreignir samtals	148.706	1.008	-	1.179.277	1.328.991
Innlán frá Seðlabanka Íslands og lánastofnunum	-	-	-	39.758	39.758
Innlán viðskiptavina	-	-	-	679.455	679.455
Afleiðusamningar og skortstöður	6.936	-	-	-	6.936
Lántaka	-	48.032	94.438	244.804	387.274
Víkjandi lán	-	-	-	27.194	27.194
Aðrar fjárskuldir	-	-	-	9.721	9.721
Fjárskuldir samtals	6.936	48.032	94.438	1.000.932	1.150.338

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

19. Upplýsingar um gangvirði fjármálagerninga

Fjármálagerningar á gangvirði

Gangvirði fjármálagerninga er það viðskiptaverð sem væri greitt við kaup eða móttakið við sölu á viðkomandi fjármálagerningi í frjálsum viðskiptum á milli markaðsaðila á matsdegi. Þegar markaðsverð liggur ekki fyrir beittir samstæðan verðmatsaðferðum sem byggjast á ályktunum og forsendum sem eru í samræmi við þær sem markaðsaðilar myndu miða við í verðlagningu fjármálagerningsins.

Í töflunum hér á eftir eru fjármálagerningar sem færðir eru á gangvirði flokkaðir í þrjú þrep sem endurspeglar hvaða gögn voru notuð við mat á virði þeirra þann 31. desember 2021. Mismunandi þrep hafa verið skilgreind með eftirfarandi hætti:

1. þrep: Viðskiptaverð, sem er aðgengilegt á matsdegi og skráð á virkum markaði, fyrir sams konar eignir og skuldir.
2. þrep: Matsverð sem byggist á greinanlegu skráðu verði öðru en því, sem tilgreint er í 1. þrepi, annaðhvort beint (t.d. sem verð) eða óbeint (t.d. afleitt af verði).
3. þrep: Matsverð eigna og skulda sem byggist ekki á greinanlegum markaðsupplýsingum, heldur t.d. á innra mati.

31. desember 2021	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Skuldabréf og skuldagerningar	132.239	-	50	132.289
Afleiðusamningar	-	2.445	-	2.445
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	27.625	-	4.052	31.677
Fjáreignir samtals	159.864	2.445	4.102	166.411

Skortstöður	1.951	-	-	1.951
Afleiðusamningar	-	7.516	-	7.516
Lántaka tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	89.460	-	-	89.460
Fjárskuldir samtals	91.411	7.516	-	98.927

31. desember 2020	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Skuldabréf og skuldagerningar	128.071	-	145	128.216
Afleiðusamningar	-	6.647	-	6.647
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	11.931	30	2.890	14.851
Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi	-	-	1.266	1.266
Fjáreignir samtals	140.002	6.677	4.301	150.980

Skortstöður	737	-	-	737
Afleiðusamningar	-	6.199	-	6.199
Lántaka tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	94.438	-	-	94.438
Fjárskuldir samtals	95.175	6.199	-	101.374

Breytingar á fjármálagerningum í 3. þrepi	Skuldabréf og skuldagerningar	Hlutabréf og eiginfjárgerningar	Fastafjármunir til sölu
Bókfært virði 1. janúar 2021	145	2.890	1.266
Kaup	32	178	-
Sala og hlutfjárhlækkun	(116)	(186)	(1.201)
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum fært í rekstrarreikning	(11)	1.170	-
Hreint tap af fjáreignum fært í aðra heildarafkomu	-	-	(65)
Bókfært virði 31. desember 2021	50	4.052	-

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

19. (framhald)

	Skuldabréf og skulda- gerningar	Hlutabréf og eiginfjár- gerningar	Fasta- fjármunir til sölu
Bókfært virði 1. janúar 2020	1.348	6.016	-
Kaup	18	7	-
Sala	-	-	(2.028)
Hreint tap af fjáreignum fært í rekstrarreikning	(1.256)	(2)	-
Hreinn hagnaður af fjáreignum færður í aðra heildarafkomu	-	-	114
Flutt á fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi	-	(3.180)	3.180
Aðrar breytingar	35	49	-
Bókfært virði 31. desember 2020	145	2.890	1.266

Samstæðan metur í lok hvers uppgjörstímabils hvort eignir og skuldir sem metnar eru á gangvirði hafi færst á milli þrepa með því að yfirfara flokkunina. Er þá byggt á uppruna þeirra breyta sem hafa mikil áhrif á gangvirðismat eignanna og er það lægst flokkaða veigamikla breytan sem ræður flokkuninni. Engin færsla milli þrepa átti sér stað á árinu 2021.

Verðmatsferillinn

Hver viðskiptaeyning ber ábyrgð á mati á gangvirði eigin fjármálagerninga. Viðskiptaeyningunum ber að yfirfara verðmat fjármálagerninganna ársfjórðungslega og leggja skýrslu þess efnis fyrir fjárfestingarráð til samþykktar. Verðmatsskýrslan og forsendur hennar eru rýndar af áhættustýringu.

Verðmatsaðferðir

Sé það mögulegt er gangvirði ákvarðað út frá skráðu verði á virkum markaði fyrir sömu eða sambærilegar fjáreignir og fjárskuldir. Ef ekki er til virkur markaður fyrir fjármálagerning ákvarðar samstæðan gangvirði með verðmatsaðferðum. Meðal verðmatsaðferða eru núvirðis- og fjárstreymislíkön, samanburður við svipaða fjármálagerninga þar sem þekkt verð á markaði er fyrir hendi, hreint eignavirði fyrir hlutdeildarskírteini í sérhæfðum sjóðum fyrir almenna fjárfesta, væntar endurheimtur fyrir skuldabréf útgefenda í vanda, Black-Scholes verðlagningarlíkan og önnur virðislíkön.

Forsendur sem eru meðal annars notaðar í verðmatsaðferðum eru áhættulausir vextir og viðmiðunavextir, áhættuálag og aðrir þættir sem eru notaðir til að meta afvöxtunarstuðla, verð skuldabréfa og gengi hlutabréfa, gengi erlendra gjaldmiðla, ásamt flökti á verði og fylgni þess. Gangvirði endurspeglar útlánaáhættu fjármálagerningsins og felur í sér leiðréttingar til að taka tillit til útlánaáhættu samstæðunnar og gagnaðilans þar sem við á. Í vissum tilfellum, ef erfitt er að nálgast óháð mat fyrir inntaksbreytur í líkönum, er stuðst við mat sérfræðinga samstæðunnar.

1. þrep: Gangvirði ákvarðað út frá markaðsverði

Fjármálagerningar í þessu þrepi eru fjáreignir og fjárskuldir sem innihalda skuldabréf og hlutabréf sem virk viðskipti erum með og skráð eru á markað hér á landi eða erlendis.

2. þrep: Gangvirði ákvarðað með matsaðferðum á grundvelli markaðsupplýsinga

Fjármálagerningar í þessu þrepi eru innlend skuldabréf, hlutabréf og afleiður. Samstæðan flokkar vaxtaafleiður, eins og vaxtaskiptasamninga og gjaldeyrisvaxtaskiptasamninga, í 2. þrep og reiknar núvirði af væntu framtíðargreiðsluflæði þeirra með vaxtaferlum sem metnir eru út frá til að mynda kjörum í vaxtaskiptasamningum og framvirkum vöxtum. Framvirkir gjaldeyrisssamningar og gjaldeyrisvaxtaskiptasamningar eru flokkaðir í 2. þrepi og verðlagðir með því að nota stundargengi, sem búið er að leiðrétta með framvirku álagi í punktum (hundraðshlutum úr einu prósentustigi) en upplýsingar um þá má fá af markaði. Framvirkir skuldabréfa- og hlutabréfasamningar eru einnig flokkaðir í 2. þrepi og verðlagðir með hefðbundnum líkönum sem byggjast meðal annars á hlutabréfaverði, væntu arðgreiðsluhlutfalli og fjármögnunarkostnaði útgefendanna.

3. þrep: Gangvirði ákvarðað með matsaðferðum sem byggja á miklu leyti á upplýsingum sem ekki er hægt að staðfesta á markaði

Fjármálagerningar í þessu þrepi eru fyrst og fremst óskráð illseljanleg hlutabréf og skuldabréf. Óskráð hlutabréf og skuldabréf eru upphaflega skráð á kostnaðarverði en í lok hvers ársfjórðungs, að teknu tilliti til verðmatsaðferða sem er lýst hér að ofan, eru þau endurmetin.

Þann 31. desember 2021 nam verðmæti hlutabréfa í 3. þrepi 4.052 milljónum króna:

-Á meðal hlutabréfa eru sjö sérhæfðir sjóðir fyrir almenna fjárfesta og fjárfestingarfyrirtæki sem fjárfesta í óskráðum hlutabréfum og sérhæfðum fjárfestingum á Íslandi samtals að fjárhæð 2.120 milljónir króna. Samstæðan fær upplýsingar um verðmat frá sjóðsstjórum sem nota verðmatslíkön til að ákvarða virði þessara hlutabréfa.

-Önnur 3. þreps hlutabréf eru að fjárhæð 1.932 milljónir króna.

Þann 31. desember 2021 nam verðmæti skuldabréfa í 3. þrepi 50 milljónum króna:

-Fjárhæð skuldabréfa í 3. þrepi er að mestu leyti ákvörðuð með núvirðingu á greiðsluflæði þar sem ávöxtunarkrafan samanstendur af grunnvöxtum í samningsmynt auk álags sem sérfræðingar ákvarða með tilliti til verkefnaáhættu og fjármögnunarkostnaðar.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

19. (framhald)

Næmisgreining á eignum í 3. þrepi

Matsaðferðir fyrir eignir í 3. þrepi eru almennt séð háðar ýmsum þáttum og óvissa ríkir um þær. Hægt er að líta á hagstæðu og óhagstæðu sviðsmyndirnar sem líklegar hreyfingar á virði innan árs. Mjög hagstæðu og mjög óhagstæðu sviðsmyndirnar eru taldar minna líklegar en ekki ómögulegar og eru ekki verstu hugsanlegu sviðsmyndirnar fyrir sumar eignirnar.

Taflan hér á eftir sýnir áhrif sem mögulegar breytingar á einni eða fleiri forsendum við mat á gangvirði eigna í 3. þrepi hefði á hagnað (tap) og aðra heildarafkomu fyrir skatta.

31. desember 2021

Áhrif á hagnað eða (tap):	Bókfært virði	Mjög hagstæð	Hagstæð	Óhagstæð	Mjög óhagstæð
3. þreps skuldabréf og skuldagerningar	50	89	24	(21)	(50)
3. þreps hlutabréf og eiginfjárgerningar	4.052	3.415	1.475	(975)	(1.676)

31. desember 2020

Áhrif á hagnað eða (tap):	Bókfært virði	Mjög hagstæð	Hagstæð	Óhagstæð	Mjög óhagstæð
3. þreps skuldabréf og skuldagerningar	145	1.015	773	(132)	(145)
3. þreps hlutabréf og eiginfjárgerningar	2.890	1.897	539	(571)	(878)
Áhrif á aðra heildarafkomu:					
3. þreps fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi	1.266	1.898	949	(633)	(1.266)

20. Fjármálagerningar sem ekki eru metnir á gangvirði

Eignir

Gangvirði útlána til viðskiptavina kann að vera annað en bókfært virði þeirra vegna þess að vextirnir sem þau bera endurspeгла ef til vill ekki þá vexti sem sams konar ný lán myndu bera. Gangvirði þessara lána er metið með því að bæta við eða draga frá bókfærðu virði lánanna núvirtum vaxtamun reiknuðum frá uppgjörstegi til næstu vaxtaendurskoðunarákvörðunar lánsins eða lokagjalddaga þess, hvor sem á undan kemur. Þar sem vaxtamunurinn er metinn með innri líkönum flokkast þessar eignir í 3. þrepi.

Gangvirði handbærs fjár og innstæðna hjá Seðlabanka Íslands, lána til fjármálastofnana og annarra fjáreigna er talið vera metið með fullnægjandi hætti með bókfærðu virði þar sem þeir gerningar eru til skamms tíma. Þessar eignir flokkast því í 2. þrepi.

Skuldir

Gangvirði skulda sem eru innkallanlegar, til að mynda innlána sem eru ávallt laus til úttektar (óbundin), er ekki lægra en sú fjárhæð sem er laus til innköllunar núvirt frá fyrsta mögulega innköllunardegi. Flestar innstæður eru lausar til úttektar (óbundnar) eða bera breytilega vexti og því er bókfært virði þeirra álitið fullnægjandi sem mat á gangvirði þeirra. Gangvirði bundinna innlána á föstum vöxtum er reiknað með binditímaaðferð þar sem vextir hvers innláns eru bornir saman við þá vexti sem í boði væru fyrir sambærilegt innlán í dag. Öll innlán flokkast í 2. þrepi þar sem innlánakjör byggja á samburði við markaðsvexti og það endurspeglast því við mat á gangvirði.

Skráð markaðsvirði er notað við mat á gangvirði fyrir skuldir í flokknum „Lántaka“ þar sem það er mögulegt. Útgefnir víxlar og skuldabréf með skráð markaðsverð flokkast í 1. þrepi. Ef ekki er til skráð markaðsverð er gangvirði skulda metið á sama hátt og fyrir fastvaxtainnlán ef skuldin ber fasta vexti. Ef vaxtagrunnurinn er fljótandi þá er gangvirðið metið með því að bera vaxtaálag skuldarinnar saman við núverandi mat á fjármögnunarálagi samstæðunnar fyrir sambærilega skuld. Þessar skuldbindingar flokkast í 2. þrepi. Fjármögnunarálagið er metið út frá markaðskjörum á skráðum útgáfum samstæðunnar, þ.e. víxlum, sértryggðum útgáfum og útgáfum í erlendum myntum.

Aðrar fjárskuldir samanstanda aðallega af úppgerðum viðskiptum og leiguskuldu og flokkast í 2. þrepi þar sem virði þeirra er ekki byggt á skráðu markaðsvirði. Þar sem þessar skuldir eru til skamms tíma er bókfært virði álitið góð nálgun á gangvirði þeirra.

Taflan hér á eftir sýnir þrepaskiptingu og mat á gangvirði fjáreigna og fjárskulda, sem ekki eru færðar á gangvirði í efnahagsreikningi. Þrepaskiptingin er skilgreind á sama hátt og áður, sjá skýringu 19.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

20. (framhald)

	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Gangvirði	Bókfært virði
31. desember 2021					
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	-	113.667	-	113.667	113.667
Útlán til lánastofnana	-	43.988	-	43.988	43.988
Útlán til viðskiptavina	-	-	1.089.920	1.089.920	1.086.327
Aðrar fjáreignir	-	5.573	-	5.573	5.573
Fjáreignir samtals	-	163.228	1.089.920	1.253.148	1.249.555
Innlán Seðlabanka Íslands og lánastofnana	-	13.441	-	13.441	13.384
Innlán viðskiptavina	-	744.098	-	744.098	744.036
Lántaka	225.763	97.311	-	323.074	312.766
Víkjandi lán	-	37.581	-	37.581	35.762
Aðrar fjárskuldir	-	10.457	-	10.457	10.457
Fjárskuldir samtals	225.763	902.888	-	1.128.651	1.116.405
31. desember 2020					
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	-	78.948	-	78.948	78.948
Útlán til lánastofnana	-	89.920	-	89.920	89.920
Útlán til viðskiptavina	-	-	1.010.315	1.010.315	1.006.717
Aðrar fjáreignir	-	3.692	-	3.692	3.692
Fjáreignir samtals	-	172.560	1.010.315	1.182.875	1.179.277
Innlán Seðlabanka Íslands og lánastofnana	-	39.827	-	39.827	39.758
Innlán viðskiptavina	-	679.607	-	679.607	679.455
Lántaka	194.849	112.165	-	307.014	292.836
Víkjandi lán	-	26.003	-	26.003	27.194
Aðrar fjárskuldir	-	9.721	-	9.721	9.721
Fjárskuldir samtals	194.849	867.323	-	1.062.172	1.048.964

21. Jöfnun fjáreigna og fjárskulda

Eftirfarandi töflur innihalda yfirlit yfir fjáreignir og fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga eða sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

	Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga			Ójafnaðar fjárhæðir sem falla undir jöfnunarsamninga og aðra áþekka samninga			Nettó fjárhæðir m.t.t. áhrifa jöfnunarsamn.	Fjáreignir sem uppfylla ekki skilyrði um skuldajöfnun	Heildar-fjáreignir í efnahag
	Fjáreignir fyrir jöfnun	Fjárskuldir jafnaðar á móti	Hreinar fjáreignir	Fjárskuldir	Reiðufé, mótteknar veðtryggingar	Fjármálagern-ingar, mótteknar veðtryggingar			
31. desember 2021									
Öfug endurhverf viðskipti	100	-	100	-	-	-	100	-	100
Afleiður	2.445	-	2.445	(927)	(885)	(73)	560	-	2.445
Samtals eignir	2.545	-	2.545	(927)	(885)	(73)	660	-	2.545

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

21. (framhald)

	Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga			Ójafnaðar fjárhæðir sem falla undir jöfnunarsamninga og aðra áþekka samninga			Nettó fjárhæðir m.t.t. áhrifa jöfnunarsamn.	Fjáreignir sem uppfylla ekki skilyrði um skuldajöfnun	Heildar- fjáreignir í efnahag
	Fjáreignir fyrir jöfnun	Fjárskuldir jafnaðar á móti	Hreinar fjáreignir	Fjárskuldir	Reiðufé, mótteknar veðtryggingar	Fjármálagern- ingar, mótteknar veðtryggingar			
31. desember 2020									
Öfug endurhverf viðskipti	898	-	898	-	-	-	898	-	898
Afleiður	6.647	-	6.647	(761)	(4.330)	(187)	1.369	-	6.647
Samtals eignir	7.545	-	7.545	(761)	(4.330)	(187)	2.267	-	7.545

	Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga			Ójafnaðar fjárhæðir sem falla undir jöfnunarsamninga og aðra áþekka samninga			Nettó fjárhæðir m.t.t. áhrifa jöfnunar- samninga	Fjárskuldir sem uppfylla ekki skilyrði um skuldajöfnun	Heildar- fjárskuldir í efnahag
	Fjárskuldir fyrir jöfnun	Fjáreignir jafnaðar á móti	Hreinar fjárskuldir	Fjáreignir	Reiðufé, afhentar veðtryggingar	Fjármálagern- ingar, afhentar veðtryggingar			
31. desember 2021									
Afleiðusamningar og skortstöður	9.467	-	9.467	(927)	(945)	-	7.595	-	9.467
31. desember 2020									
Afleiðusamningar og skortstöður	6.936	-	6.936	(761)	(504)	-	5.671	-	6.936

22. Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands

	31.12.2021	31.12.2020
Handbært fé	3.882	3.814
Innstæður hjá Seðlabanka Íslands	100.528	65.585
Innstæður hjá Seðlabanka Íslands háðar sérstökum takmörkunum	-	1.288
Handbært fé og bundnar innstæður	104.410	70.687
Innstæður settar að veði við Seðlabanka Íslands	589	288
Bindiskylda við Seðlabanka Íslands	8.668	7.973
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	113.667	78.948

23. Útlán til lánastofnana

	31.12.2021	31.12.2020
Peningamarkaðslán	17.759	43.646
Bankareikningar	26.187	46.269
Önnur útlán	42	5
Útlán til lánastofnana	43.988	89.920

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

24. Afleiðusamningar og skortstöður

31. desember 2021	Eignir	Nafnverð	Skuldir	Nafnverð
		tengt eignum		tengt skuldum
Vaxtaskiptasamningar	1.253	131.732	3.182	88.920
Gjaldmiðlavaxtaskiptasamningar	157	14.392	473	16.587
Framvirkir hlutabréfasamningar	126	4.500	2.958	13.782
Framvirkir gjaldeyrissamningar	97	15.719	278	12.674
Gjaldeyrisskiptasamningar	359	33.914	599	42.795
Framvirkir skuldabréfasamningar	453	34.594	26	7.043
Afleiðusamningar	2.445	234.851	7.516	181.801
Skortstöður í skráðum skuldabréfum	-	-	1.951	1.447
Samtals	2.445	234.851	9.467	183.248

31. desember 2020	Eignir	Nafnverð	Skuldir	Nafnverð
		tengt eignum		tengt skuldum
Vaxtaskiptasamningar	1.888	181.914	3.581	62.275
Gjaldmiðlavaxtaskiptasamningar	2.861	63.067	45	3.171
Framvirkir hlutabréfasamningar	7	813	1.488	6.702
Framvirkir gjaldeyrissamningar	70	4.010	362	8.582
Gjaldeyrisskiptasamningar	1.738	32.227	435	24.101
Gjaldeyrissvalréttir	-	-	1	25
Framvirkir skuldabréfasamningar	83	10.907	287	29.596
Afleiðusamningar	6.647	292.938	6.199	134.452
Skortstöður í skráðum skuldabréfum	-	-	737	550
Samtals	6.647	292.938	6.936	135.002

Samstæðan notar afleiðusamninga til að verja sig gegn gjaldeyrísáhættu, vaxtaáhættu og verðbólguáhættu. Samstæðan ber tiltölulega litla óbeina áhættu vegna skuldsettra viðskipta viðskiptavina þar sem hún hefur tekið veð vegna hugsanlegs taps. Aðrir afleiðusamningar samstæðunnar vegna tilfallandi viðskipta nema óverulegum fjárhæðum.

Skortstöður eru í skráðum ríkisskuldabréfum, skuldabréfum sveitarfélaga, banka og opinberra fyrirtækja. Samstæðan hefur aðgang að lánaheimildum, sem aðalmiðlari í tengslum við verðbréf, sem veittar eru af Seðlabanka Íslands og útgefendum skuldabréfa. Flestar skortstöður gjaldfalla innan árs.

Samstæðan beitir áhættuvarnareikningsskilum gagnvart ákveðnum vaxtaskiptasamningum í evrum, þar sem samstæðan greiðir fljótandi vexti og fær greidda fasta vexti. Vaxtaskiptasamningarnir eru notaðir til þess að verja áhættu gagnvart gangvirðisbreytingum á ákveðnum skuldabréfum í evrum (sjá skýringu 35) sem stafa af breytingum á EURIBOR vöxtum en skuldabréfið ber fasta vexti. Samstæðan beitir gangvirðisvörn í áhættuvarnareikningsskilum gagnvart áhættuvarnarsambandinu og í þeim tilgangi að meta hvort áhættuvarntengslin séu mjög áhrifarík, gerir samstæðan ráð fyrir að viðmiðunarvöxtum sé ekki breytt vegna endurbóta á IBOR viðmiðunarvöxtum. Gangvirði vaxtaskiptasamninganna 31. desember 2021 var jákvætt um 545 milljónir króna (2020: 1.008 milljónir króna) og höfuðstóll samninganna þann 31. desember 2021 var 44.280 milljónir króna (2020: 46.830 milljónir króna).

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

25. Útlán til viðskiptavina

31. desember 2021	Brúttó bókfært virði			Vænt útlánatap			Bókfært virði
	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Stig 1	Stig 2	Stig 3	
Einstaklingar	510.024	7.197	5.704	(1.368)	(199)	(625)	520.733
Verslun og þjónusta	110.618	55.299	5.252	(844)	(2.696)	(2.407)	165.222
Byggingariðnaður	34.238	1.704	1.298	(341)	(72)	(54)	36.773
Orkuiðnaður	9.529	-	-	(36)	-	-	9.493
Fjármálastarfsemi	1.980	1	-	(3)	-	-	1.978
Iðnaður og flutningar	61.386	24.593	6.481	(281)	(292)	(2.260)	89.627
Fjárfestingarfélag	21.066	2.636	606	(295)	(297)	(39)	23.677
Opinberir aðilar og félagasamtök	9.862	144	1	(18)	(1)	(1)	9.987
Fasteignafélög	97.395	10.989	2.177	(485)	(225)	(537)	109.314
Sjávarútvegur	116.451	3.204	57	(159)	(22)	(8)	119.523
Útlán til viðskiptavina	972.549	105.767	21.576	(3.830)	(3.804)	(5.931)	1.086.327

31. desember 2020

Einstaklingar	423.570	9.011	7.561	(1.608)	(254)	(903)	437.377
Verslun og þjónusta	60.062	64.350	5.958	(511)	(3.151)	(2.448)	124.260
Byggingariðnaður	36.551	5.420	997	(283)	(195)	(138)	42.352
Orkuiðnaður	7.997	701	-	(17)	(8)	-	8.673
Fjármálastarfsemi	1.539	-	-	-	-	-	1.539
Iðnaður og flutningar	46.526	30.971	3.989	(243)	(783)	(1.899)	78.561
Fjárfestingarfélag	15.287	5.504	3.628	(268)	(427)	(284)	23.440
Opinberir aðilar og félagasamtök	10.869	58	1	(17)	-	-	10.911
Fasteignafélög	112.189	42.169	6.794	(461)	(1.655)	(1.534)	157.502
Sjávarútvegur	120.845	1.365	319	(237)	(9)	(181)	122.102
Útlán til viðskiptavina	835.435	159.549	29.247	(3.645)	(6.482)	(7.387)	1.006.717

26. Vænt útlánatap

Vænt útlánatap samtals

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	3	-	-	3
Útlán til lánastofnana	89	-	-	89
Útlán til viðskiptavina	3.830	3.804	5.931	13.565
Aðrar fjáreignir	18	6	-	24
Lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir utan efnahags	545	298	158	1.001
Staða 31. desember 2021	4.485	4.108	6.089	14.682
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	2	-	-	2
Útlán til lánastofnana	109	-	-	109
Útlán til viðskiptavina	3.645	6.482	7.387	17.514
Aðrar fjáreignir	15	4	-	19
Lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir utan efnahags	347	483	225	1.055
Staða 31. desember 2020	4.118	6.969	7.612	18.699

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

26. (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir sundurliðun upphafsstöðu og lokastöðu á uppsöfnuðu væntu útlánatapi fyrir útlán til viðskiptavina, og fjáreigna utan efnahags og fjárhagslegra ábyrgða.

Útlán til viðskiptavina

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Staða 1. janúar 2021	3.645	6.482	7.387	17.514
Flutningur á stig 1	1.995	(1.780)	(215)	-
Flutningur á stig 2	(476)	1.650	(1.174)	-
Flutningur á stig 3	(48)	(1.259)	1.307	-
Endurmat tapsáhættu	(3.550)	(2.254)	(779)	(6.583)
Nýjar og keyptar fjáreignir	2.759	1.497	3.645	7.901
Afskráningar og uppgreiðslur	(495)	(529)	(3.695)	(4.719)
Endanlegar afskriftir	-	(3)	(1.206)	(1.209)
Endurheimt áður afskrifuð lán	-	-	293	293
Gengismunur	-	-	(44)	(44)
Niðurfærsla vaxta	-	-	412	412
Staða 31. desember 2021	3.830	3.804	5.931	13.565

Staða 1. janúar 2020	3.645	953	5.700	10.298
Flutningur á stig 1	3.577	(2.827)	(750)	-
Flutningur á stig 2	(1.743)	3.200	(1.457)	-
Flutningur á stig 3	(171)	(1.314)	1.485	-
Flutt á fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi	(50)	(12)	(83)	(145)
Endurmat tapsáhættu	(3.316)	6.024	1.201	3.909
Nýjar og keyptar fjáreignir	2.104	597	2.516	5.217
Afskráningar og uppgreiðslur	(401)	(139)	(404)	(944)
Endanlegar afskriftir	-	-	(1.498)	(1.498)
Endurheimt áður afskrifuð lán	-	-	159	159
Gengismunur	-	-	37	37
Niðurfærsla vaxta	-	-	481	481
Staða 31. desember 2020	3.645	6.482	7.387	17.514

Vænt útlánatap vegna lánsloforða og fjárhagslegra ábyrgða utan efnahags

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Staða 1. janúar 2021	347	483	225	1.055
Flutningur á stig 1	132	(114)	(18)	-
Flutningur á stig 2	(28)	92	(64)	-
Flutningur á stig 3	(4)	(16)	20	-
Endurmat tapsáhættu	(491)	(292)	2	(781)
Ný lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir	673	242	29	944
Afskráningar og uppgreiðslur	(84)	(97)	(36)	(217)
Staða 31. desember 2021	545	298	158	1.001

Staða 1. janúar 2020	403	55	231	689
Flutningur á stig 1	230	(146)	(84)	-
Flutningur á stig 2	(74)	252	(178)	-
Flutningur á stig 3	(11)	(53)	64	-
Endurmat tapsáhættu	(466)	269	103	(94)
Ný lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir	376	166	128	670
Afskráningar og uppgreiðslur	(111)	(60)	(39)	(210)
Staða 31. desember 2020	347	483	225	1.055

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

27. Fjárfestingar í dóttur- og hlutdeildarfélögum

Fjárfestingar í dótturfélögum		31.12.2021	31.12.2020
Íslandssjóðir hf., rekstrarfélag verðbréfasjóða, Hagasmára 3, 201 Kópavogi	Ísland	100%	100%
Allianz Ísland hf., váttryggingamiðlun, Dalshrauni 3, 220 Hafnarfirði	Ísland	100%	100%

Íslandsbanki hefur yfirráð yfir tíu smærri félögum til viðbótar ofangreindum dótturfélögum.

Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum		31.12.2021	31.12.2020
Auðkenni ehf., þjónustufyrirtæki í upplýsingatækni, Borgartúni 31, 105 Reykjavík*	Ísland	23,8%	23,8%
JCC ehf., rekstrarfélag seðlavers, Sundaborg 15, 108 Reykjavík**	Ísland	33,3%	33,3%
Reiknistofa bankanna hf., þjónustufyrirtæki í upplýsingatækni, Katrínartúni 2, 105 Reykjavík	Ísland	30,1%	30,1%

*Þann 1. júlí 2021 skrifaði Íslandsbanki hf. undir samkomulag um að selja 23,8% hlut sinn í Auðkenni ehf. til Ríkissjóðs Íslands. Salan er hins vegar háð samþykki Samkeppniseftirlitsins og þar af leiðandi hefur samstæðan ekki bókfært söluna í árslok 2021.

**Þann 10. desember 2021 skrifaði Íslandsbanki hf. undir samkomulag um að selja 33,3% hlut sinn í JCC ehf. til Reiknistofu bankanna hf. Afhendingardagur var 1. janúar 2022 og þar af leiðandi hefur samstæðan ekki bókfært söluna í árslok 2021.

	2021	2020
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum í byrjun árs	775	746
Viðbætur á árinu	31	-
Hlutdeild í afkomu hlutdeildarféлага	73	44
Bakfærð virðisrýrnun	60	-
Flutt á fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi	-	(15)
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	939	775

Fjárhagsupplýsingar vegna hlutdeildarféлага samstæðunnar eru eftirfarandi:

Tekjur	5.661	6.388
Hagnaður	286	296
Eignir	5.522	5.651
Skuldir	(2.590)	(2.808)
Hrein eign	2.932	2.843
Hreinn eignarhlutur samstæðunnar í hlutdeildarfélögum	939	775

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

28. Rekstrarfjármunir

31. desember 2021	Fasteignir og lóðir	Nýtingar- réttur: Fasteignir	Innréttingar, áhöld og bifreiðar	Samtals
Staða í byrjun árs	3.058	4.729	3.119	10.906
Viðbætur á árinu	43	133	163	339
Selt og niðurfært á árinu	-	(110)	(286)	(396)
Endurmat	-	169	-	169
Upphaflegt kostnaðarverð	3.101	4.921	2.996	11.018
Staða í byrjun árs	(1.340)	(906)	(1.319)	(3.565)
Afskrifað á árinu	(20)	(438)	(370)	(828)
Selt og niðurfært á árinu	-	110	275	385
Uppsafnaðar afskriftir	(1.360)	(1.234)	(1.414)	(4.008)
Bókfært virði	1.741	3.687	1.582	7.010
Árlegt afskriftahlutfall	0-2%	8-32%	8-33%	
Fasteignamat bygginga og lóða	1.589			
Tryggingavirði bygginga	2.486			
Tryggingavirði innréttinga, áhalda og bifreiða			1.985	

31. desember 2020	Fasteignir og lóðir	Nýtingar- réttur: Fasteignir	Innréttingar, áhöld og bifreiðar	Samtals
Staða í byrjun árs	4.096	4.634	4.068	12.798
Viðbætur á árinu	35	-	441	476
Selt og niðurfært á árinu	(120)	(69)	(583)	(772)
Endurmat	-	184	-	184
Flutt á fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi	(953)	(20)	(807)	(1.780)
Upphaflegt kostnaðarverð	3.058	4.729	3.119	10.906
Staða í byrjun árs	(1.447)	(420)	(1.763)	(3.630)
Afskrifað á árinu	(19)	(421)	(398)	(838)
Selt og niðurfært á árinu	17	(67)	455	405
Flutt á fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi	109	2	387	498
Uppsafnaðar afskriftir	(1.340)	(906)	(1.319)	(3.565)
Bókfært virði	1.718	3.823	1.800	7.341
Árlegt afskriftahlutfall	0-2%	8-31%	8-33%	
Fasteignamat bygginga og lóða	1.497			
Tryggingavirði bygginga	2.369			
Tryggingavirði innréttinga, áhalda og bifreiða			1.991	

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

29. Óefnislegar eignir

31. desember 2021	Keyptur hugbúnaður	Þróun hugbúnaðar	Samtals
Staða í byrjun árs	1.623	3.383	5.006
Viðbætur á árinu	442	-	442
Niðurfært á árinu	(486)	-	(486)
Upphaflegt kostnaðarverð	1.579	3.383	4.962
Staða í byrjun árs	(636)	(892)	(1.528)
Afskrifað á árinu	(190)	(360)	(550)
Niðurfært á árinu	467	-	467
Uppsafnaðar afskriftir	(359)	(1.252)	(1.611)
Bókfært virði	1.220	2.131	3.351
Afskriftahlutfall	10-25%	10%	

31. desember 2020	Keyptur hugbúnaður	Þróun hugbúnaðar	Viðskipta- vild	Samtals
Staða í byrjun árs	1.782	3.383	318	5.483
Viðbætur á árinu	257	-	-	257
Niðurfært á árinu	(139)	-	-	(139)
Flutt á fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi	(277)	-	(318)	(595)
Upphaflegt kostnaðarverð	1.623	3.383	-	5.006
Staða í byrjun árs	(528)	(625)	-	(1.153)
Afskrifað á árinu	(346)	(267)	-	(613)
Niðurfært á árinu	110	-	-	110
Flutt á fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi	128	-	-	128
Uppsafnaðar afskriftir	(636)	(892)	-	(1.528)
Bókfært virði	987	2.491	-	3.478
Afskriftahlutfall	10-25%	10%	-	

30. Aðrar eignir

	31.12.2021	31.12.2020
Kröfur	1.582	1.767
Óuppgerð verðbréfavíðskipti	3.412	1.550
Áfallinn kostnaður	252	200
Fyrirframgreidd gjöld	332	181
Skatteign	94	259
Aðrar eignir	112	168
Aðrar eignir	5.784	4.125

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

31. Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi

	31.12.2021	31.12.2020
Fullnustueignir:		
Fasteignir og lóðir	269	1.548
Iðnaðartæki og atvinnubifreiðar	-	7
Eignir vegna aflagðrar starfsemi	1.075	1.618
Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi	1.344	3.173

Í árslok 2021 skilgreindi samstæðan eignir og skuldir Miðengis ehf. (100%) og Reykjavík DC hf. (100%) sem eignir og skuldir aflagðrar starfsemi.

Eignir og skuldir vegna aflagðrar starfsemi:

	31.12.2021	31.12.2020
Hlutabréf	1	1.266
Viðskiptakröfur	60	224
Lóðir, innréttingar og áhöld	467	100
Nýtingarréttur	537	-
Aðrar eignir	10	28
Eignir samtals	1.075	1.618

Viðskiptaskuldir	316	-
Skattskuldir	88	26
Leiguskuldir	538	-
Aðrar skuldir	14	1
Skuldir samtals	956	27

32. Innlán Seðlabanka Íslands og lánastofnana

	31.12.2021	31.12.2020
Innlán lánastofnana	13.233	39.650
Endurhverf viðskipti við Seðlabanka Íslands	151	108
Innlán Seðlabanka Íslands og lánastofnana	13.384	39.758

33. Innlán viðskiptavina

	31.12.2021	31.12.2020
Óbundin innlán og innlán laus til útborgunar innan 3 mánaða	658.543	582.746
Bundin innlán laus til útborgunar eftir 3 mánuði	85.493	96.709
Innlán viðskiptavina	744.036	679.455

Innlán viðskiptavina sundurliðuð eftir eigendum

	31.12.2021		31.12.2020	
	Fjárhæð	Hlutfall	Fjárhæð	Hlutfall
Ríki og fyrirtæki í eigu ríkisins	10.750	1%	8.145	1%
Sveitarfélög	7.125	1%	7.561	1%
Önnur félög	371.893	50%	326.799	48%
Einstaklingar	354.268	48%	336.950	50%
Innlán viðskiptavina	744.036	100%	679.455	100%

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

34. Veðsettar eignir

	31.12.2021	31.12.2020
Fjáreignir sem hafa verið veðsettar sem trygging fyrir skuldum	291.744	236.901
Fjáreignir sem hafa verið veðsettar sem trygging hjá Seðlabanka Íslands	7.440	5.088
Fjáreignir sem hafa verið veðsettar sem trygging í erlendum bönkum	1.861	167
Veðsettar eignir á móti skuldum	301.045	242.156

Samstæðan hefur sett eignir að veði vegna útgáfu sértryggðra skuldabréfa sem gefin hafa verið út samkvæmt íslenskum lögum, með veði í hluta af húsnæðislánnum samstæðunnar. Samstæðan á eigin bréf sem eru hluti af veðsettum eignum. Fjárhæð þessara skuldabréfa þann 31. desember 2021 nam 23.650 milljónum króna.

Samstæðan hefur einnig sett eignir að veði hjá Seðlabanka Íslands til að tryggja uppgjör í íslenska greiðslukerfinu ásamt öðrum samningum við Seðlabanka Íslands. Þá hefur samstæðan veðsett eignir í erlendum bönkum og fjármálastofnunum, einkum sem tryggingu fyrir viðskiptum sem byggja á ISDA (e. International Swaps and Derivatives Association) samningum til að verjast markaðsáhættu.

35. Lántaka

	Útgefið	Lokagjalddagi og greiðsluskilmálar	Vaxtakjör	31.12.2021	31.12.2020
Sértryggð skuldabréf í ISK	2019-2020	2021 Á lokadegi	Fastir vextir	-	5.076
Sértryggð skuldabréf í ISK	2015-2021	2023 Á lokadegi	Fastir vextir	39.020	29.496
Sértryggð skuldabréf í ISK	2020-2021	2027 Jafnar afb.	Fastir vextir	25.750	5.386
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð*	2015-2017	2022 Á lokadegi	Fastir vextir	18.722	19.228
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð	2012-2018	2024 Á lokadegi	Fastir vextir	38.231	36.797
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð	2015-2018	2026 Á lokadegi	Fastir vextir	29.833	28.571
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð	2019-2021	2028 Jafnar afb.	Fastir vextir	25.902	25.606
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð	2017-2018	2030 Á lokadegi	Fastir vextir	27.363	26.285
Sértryggð skuldabréf				204.821	176.445
Óveðtryggð skuldabréf í SEK	2018	2021 Á lokadegi	Fastir vextir	-	1.553
Óveðtryggð skuldabréf í SEK	2018-2019	2021 Á lokadegi	Fljótandi vextir	-	6.630
Óveðtryggð skuldabréf í SEK	2018	2021 Á lokadegi	Fljótandi vextir	-	14.832
Óveðtryggð skuldabréf í EUR	2019	2021 Á lokadegi	Fljótandi vextir	-	1.795
Óveðtryggð skuldabréf í SEK*	2018	2022 Á lokadegi	Fljótandi vextir	-	15.574
Óveðtryggð skuldabréf í EUR**	2019	2022 Á lokadegi	Fastir vextir	44.803	47.494
Óveðtryggð skuldabréf í NOK	2019	2022 Á lokadegi	Fljótandi vextir	14.841	14.982
Óveðtryggð skuldabréf í EUR***	2018	2024 Á lokadegi	Fastir vextir	45.036	48.032
Óveðtryggð skuldabréf í NOK	2019	2024 Á lokadegi	Fastir vextir	6.122	6.187
Óveðtryggð skuldabréf í ISK	2019	2024 Jafnar afb.	Fljótandi vextir	2.100	2.664
Óveðtryggð skuldabréf í EUR**	2020	2023 Á lokadegi	Fastir vextir	44.657	46.944
Óveðtryggð skuldabréf í ISK	2020-2021	2025 Á lokadegi	Fastir vextir	6.603	2.709
Óveðtryggð skuldabréf í NOK	2021	2024 Á lokadegi	Fljótandi vextir	9.248	-
Óveðtryggð skuldabréf í SEK	2021	2024 Á lokadegi	Fljótandi vextir	6.479	-
Óveðtryggð skuldabréf í NOK	2021	2025 Á lokadegi	Fljótandi vextir	11.044	-
Óveðtryggð skuldabréf í SEK	2021	2025 Á lokadegi	Fljótandi vextir	6.472	-
Útgefin skuldabréf				197.405	209.396
Víxlaútgáfa				-	1.433
Lántaka				402.226	387.274

*Samstæðan keypti eigin skuldabréf á árinu fyrir 16.384 milljónir króna.

**Þessar skuldabréfaútgáfur eru flokkaðar sem tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstur. Þann 31. desember 2021 var bókfært virði skuldabréfaútgáfnanna 89.460 milljónir króna og innifalið í þeirri fjárhæð er gangvirðisbreyting sem nam 641 milljónum króna. Bókfært virði skuldabréfaútgáfnanna þann 31. desember 2021 var 180 milljónum króna hærrí en samningsfjárhæðin sem greiða skal á lokagjaldaga.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

35. (framhald)

***Samstæðan beitir áhættuvarnarskilum gagnvart þessari skuldabréfaútgáfu og notar ákveðna vaxtaskiptasamninga í evrum sem áhættuvarnir, sjá skýringu 24. Vaxtaskiptasamningarnir verja áhættu samstæðunnar gagnvart breytingum á gangvirði þessa fastvaxta skuldabréfs í evrum sem stafar af breytingum á viðmiðunarvöxtum EURIBOR. Samstæðan beitir gangvirðisvörn í áhættuvarnarskilum gagnvart áhættuvarnarsambandinu og í þeim tilgangi að meta hvort áhættuvarnartengslin séu mjög áhrifarík, gerir samstæðan ráð fyrir að viðmiðunarvöxtum sé ekki breytt vegna endurbóta á IBOR viðmiðunarvöxtum. Heildarvirði skuldabréfanna í lok árs 2021 er 45.036 milljónir króna og þar með talið er gangvirðisbreyting að fjárhæð 354 milljónir króna.

Samstæðan hefur gefið aukalega út sértryggð skuldabréf til eigin nota meðal annars í tengslum við verðbréfalán í viðskiptavakasamningum. Þessi sértryggðu skuldabréf eru ekki innifalin í heildarfjárhæðinni.

36. Víkjandi lán

	Útgefið	Loka- gjaldlagi	Innköllunar- heimild	Vaxtakjör	31.12.2021	31.12.2020
Víkjandi lán í SEK	2017	2027	2022	Breytilegir, STIBOR + 2,0%	10.786	11.646
Víkjandi lán í SEK	2018	2028	2023	Breytilegir, STIBOR + 2,5%	7.187	7.775
Víkjandi lán í SEK	2019	2029	2024	Breytilegir, STIBOR + 3,9%	7.163	7.773
Víkjandi lán sem teljast til eiginfjárbáttar 2					25.136	27.194
Víkjandi lán í SEK	2021		2026	Breytilegir, STIBOR + 4,75%	10.626	-
Víkjandi lán sem telst til viðbótareiginfjárbáttar 1					10.626	-
Víkjandi lán					35.762	27.194

37. Breytingar á skuldum vegna fjármögnunar

	Hreyfingar sem hafa ekki áhrif á greiðsluflæði					
	1.1.2021	Greiðslu- flæði	Vaxtagjöld	Gengis- munur	Gangvirðis- breytingar	31.12.2021
Sértryggð skuldabréf í ISK	39.958	22.380	2.432	-	-	64.770
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð	136.487	(6.467)	10.031	-	-	140.051
Óveðtryggð skuldabréf í ISK	5.373	3.202	128	-	-	8.703
Óveðtryggð skuldabréf í erlendri mynt	61.553	(6.158)	960	(2.149)	-	54.206
Óveðtryggð skuldabréf í erlendri mynt á gangvirði	94.438	(734)	729	(5.148)	175	89.460
Óveðtryggð skuldabréf í áhættuvörn	48.032	(525)	545	(2.546)	(470)	45.036
Önnur lántaka	1.433	(1.441)	8	-	-	-
Víkjandi lán	27.194	10.100	829	(2.361)	-	35.762
Samtals	414.468	20.357	15.662	(12.204)	(295)	437.988

	Hreyfingar sem hafa ekki áhrif á greiðsluflæði					
	1.1.2020	Greiðslu- flæði	Vaxtagjöld	Gengis- munur	Gangvirðis- breytingar	31.12.2020
Sértryggð skuldabréf í ISK	24.088	14.400	1.470	-	-	39.958
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð	125.975	2.532	7.980	-	-	136.487
Óveðtryggð skuldabréf í ISK	3.553	1.728	92	-	-	5.373
Óveðtryggð skuldabréf í erlendri mynt	58.892	(7.093)	1.013	8.741	-	61.553
Óveðtryggð skuldabréf í erlendri mynt á gangvirði	49.352	38.069	608	6.468	(59)	94.438
Óveðtryggð skuldabréf í áhættuvörn	41.816	(463)	566	6.061	52	48.032
Önnur lántaka	2.705	(1.330)	58	-	-	1.433
Víkjandi lán	22.674	(738)	763	4.495	-	27.194
Samtals	329.055	47.105	12.550	25.765	(7)	414.468

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

38. Skatteignir og skattskuldir

	31.12.2021		31.12.2020	
	Eignir	Skuldir	Eignir	Skuldir
Skattskuldir	-	5.896	-	5.448
Skatteign og tekjuskattsskuldbinding	94	536	259	2
Skattar í efnahagsreikningi	94	6.432	259	5.450
			Eignir	Skuldir
Skatteign og tekjuskattsskuldbinding 1.1.2020			476	1.183
Reiknaður tekjuskattur vegna ársins 2020			229	1.902
Tekjuskattur til greiðslu á árinu 2021			-	(3.109)
- þar af vegna tekjuskatts sem færður er í aðra heildarafkomu			-	12
Breyting á skatteign og tekjuskattsskuldbindingu vegna eigin fjár			-	26
Flutt á fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi			(446)	-
Skatteign og tekjuskattsskuldbinding 31.12.2020			259	2
Reiknaður tekjuskattur vegna ársins 2021			(165)	4.099
Tekjuskattur til greiðslu á árinu 2022			-	(3.361)
Breyting á skatteign og tekjuskattsskuldbindingu vegna eigin fjár			-	(204)
Skatteign og tekjuskattsskuldbinding 31.12.2021			94	536

2021	Staða 31. desember					
	Staða 1. janúar	Fært í rekstrar- reikning	Fært á eigið fé	Staða í árslok	Skatteign	Tekjuskatts- skuldbinding
Varanlegir rekstrarfjármunir	(978)	48	-	(930)	-	(930)
Óefnislegar eignir	(490)	6	-	(484)	-	(484)
Eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðli	(420)	44	-	(376)	-	(376)
Frestaður gengismunur	1.105	(1.380)	-	(275)	-	(275)
Afleiðusamningar	(90)	685	-	595	595	-
Leiguskuldir	797	(39)	-	758	758	-
Lántaka	240	(268)	204	176	176	-
Aðrir liðir	93	1	-	94	94	-
	257	(903)	204	(442)	1.623	(2.065)
Jöfnun skatteigna á móti tekjuskatts- skuldbindingu sömu eignarhluta					(1.529)	1.529
Skatteign (skuld)	257	(903)	204	(442)	94	(536)

2020	Staða 31. desember						
	Staða 1. janúar	Fært á aflagða starfsemi	Fært í rekstrar- reikning	Fært á eigið fé	Staða í árslok	Skatteign	Tekjuskatts- skuldbinding
Varanlegir rekstrarfjármunir	(1.097)	32	87	-	(978)	-	(978)
Óefnislegar eignir	(511)	-	21	-	(490)	-	(490)
Eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðli	(276)	-	(144)	-	(420)	-	(420)
Frestaður gengismunur	(426)	(9)	1.540	-	1.105	1.105	-
Afleiðusamningar	(42)	22	(70)	-	(90)	-	(90)
Leiguskuldir	851	-	(54)	-	797	797	-
Lántaka	268	4	6	(38)	240	240	-
Aðrir liðir	30	-	63	-	93	93	-
Yfirfærlegt skattalegt tap	496	(496)	-	-	-	-	-
	(707)	(447)	1.449	(38)	257	2.235	(1.978)
Jöfnun skatteigna á móti tekjuskatts- skuldbindingu sömu eignarhluta						(1.976)	1.976
Skatteign (skuld)	(707)	(447)	1.449	(38)	257	259	(2)

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

39. Aðrar skuldir

	31.12.2021	31.12.2020
Áfallinn kostnaður	2.463	2.311
Leiguskuldir	3.838	3.962
Skuldbinding vegna dómsmála	288	288
Vænt útlánatap vegna lánsloforða og fjárhagslegra ábyrgða utan efnahags	1.001	1.055
Fjármagnstekjuskattur	1.288	915
Óuppgerð verðbréfavíðskipti	2.005	1.379
Ýmsar skuldir	1.965	1.983
Aðrar skuldir	12.848	11.893

40. Eignir í vörslu

	31.12.2021	31.12.2020
Eignir í vörslu - ekki stýrt af samstæðunni	3.411.059	2.863.328

41. Leigusamningar

Samstæðan sem leigutaki

Helstu leigusamningar samstæðunnar eru vegna leigu á skrifstofuhúsnæði, útibúum og geymsluplássi. Leigusamningar samstæðunnar eru flestir verðtryggðir með líftíma til 5-10 ára með framlengingarákvæðum. Leigusamningar eru færðir á efnahag að skammtímaleigusamningum og samningum um leigu eigna með lágt virði undanskildum. Á árinu 2021 nam gjaldfærsla vegna skammtímaleigusamninga og leigu eigna með lágt virði 22 milljónum króna (2020: 23 milljónir króna), heildargreiðslur vegna leigusamninga 536 milljónum króna (2020: 500 milljónir króna) og heildarvextir af leiguskuldum 87 milljónum króna (2020: 87 milljónir króna).

Í árslok 2021 er nýtingarréttur eigna að fjárhæð 4.224 milljónir króna færður undir liðina „Rekstrarfjármunir“ og „Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi“. Leiguskuldir að fjárhæð 4.376 milljónir króna eru færðar undir liðina „Aðrar skuldir“ og „Skuldir vegna fastafjármuna til sölu og aflagðrar starfsemi“.

Samstæðan sem leigusali

Hrein fjárfesting í kröfum vegna fjármögnunarleigu

	31.12.2021	31.12.2020
Á gjalddaga innan árs	14.680	14.030
Á gjalddaga eftir 1 til 5 ár	32.954	31.152
Á gjalddaga eftir meira en 5 ár	2.512	3.132
Verg fjárfesting í fjármögnunarleigu	50.146	48.314
Á gjalddaga innan árs	12.562	12.263
Á gjalddaga eftir 1 til 5 ár	29.738	28.380
Á gjalddaga eftir meira en 5 ár	2.279	2.716
Núvirði leigugreiðslna*	44.579	43.359
Framtíðar vaxtatekjur	5.567	4.955

*Samstæðan færir kröfur vegna fjármögnunarleigu undir liðinn „Útlán til viðskiptavina“.

Vænt útlánatap	424	990
Vaxtatekjur af fjármögnunarleigu á árinu	2.191	2.439

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

42. Hluthafar Íslandsbanka

Eftirfarandi tafla sýnir tíu stærstu hluthafa Íslandsbanka:		31.12.2021	31.12.2020
Íslenska ríkið	Ísland	65,00%	100%
Capital Group	Bandaríkin	4,35%	-
Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins	Ísland	4,08%	-
Lífeyrissjóður verzlunarmanna	Ísland	3,67%	-
Gildi lífeyrissjóður	Ísland	3,14%	-
Stapi lífeyrissjóður	Ísland	1,03%	-
Íslandssjóðir	Ísland	0,94%	-
Almenni lífeyrissjóðurinn	Ísland	0,82%	-
RWC Asset Management LLP	Bretland	0,77%	-
Brú lífeyrissjóður	Ísland	0,76%	-
Aðrir hluthafar með minni eignarhlut en 0,76%	Ísland	15,44%	-
Samtals		100%	100%

Í lok júní 2021 lauk bankinn velheppnuðu hlutafjárútbóði og skráningu hlutabréfa bankans á aðalmarkað Nasdaq Iceland. Í árslok 2021 voru hluthafar bankans í kringum 15.700 (2020: einn). Í lok árs 2021 var 92% af hlutafé í bankanum í eigu innlendra aðila og 8% í eigu alþjóðlegra fjárfesta.

Í árslok 2021 áttu starfsmenn bankans 0,14% eignarhlut í bankanum (2020: 0%).

43. Upplýsingar um tengda aðila

Íslenska ríkið er stærsti hluthafi Íslandsbanka og fer með ráðandi eignarhlut. Bankasýsla ríkisins fer með eignarhlut ríkisins. Íslenska ríkið og Bankasýsla ríkisins eru þar af leiðandi skilgreind sem tengdir aðilar samstæðunnar. Samstæðan nýtir sér undanþágu fyrir félög tengd hinu opinbera, samkvæmt IAS 24, og telur viðskipti við þau ekki meðal tengdra aðila.

Stjórn og lykilstjórnendur Íslandsbanka, Bankasýslu ríkisins og dótturfélaga bankans ásamt nánnum fjölskyldumeðlimum framangreindra einstaklinga sem og lögaðilar undir þeirra yfirráðum eru skilgreind sem tengdir aðilar.

Hlutdeildarfélög samstæðunnar eru jafnframt skilgreind sem tengdir aðilar.

Vörur og þjónusta samstæðunnar standa ríkissjóði og fyrirtækjum í eigu ríkissjóðs til boða í samkeppni við aðra söluaðila og á almennt viðurkenndum viðskiptakjörum. Á svipaðan hátt kaupir samstæðan vörur og þjónustu af fyrirtækjum í eigu ríkissjóðs á almennt viðurkenndum viðskiptakjörum. Viðskipti við tengda aðila, þar á meðal vaxtakjör og tryggingar, voru gerð á grundvelli viðskipta milli ótengdra aðila.

Upplýsingar um handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands eru birtar í skýringu 22 og upplýsingar um innlán Seðlabanka Íslands eru birtar í skýringu 32.

Öll lán til starfsmanna eru veitt á grundvelli almennra viðskiptakjara í samstæðunni. Eftirfarandi stöður taka ekki tillit til trygginga sem samstæðan er með.

	Eignir	Skuldir	Staða	Lánalínur, ábyrgðir og yfirdráttar- heimildir
31. desember 2021				
Hluthafar með yfirráð yfir samstæðunni	-	-	-	2
Stjórnarmenn, lykilstjórnendur og aðrir tengdir aðilar	356	413	(57)	57
Hlutdeildarfélög	3	478	(475)	206
Staða við tengda aðila	359	891	(532)	265

	Vaxtatekjur	Vaxtagjöld	Aðrar tekjur	Önnur gjöld
2021				
Hluthafar með yfirráð yfir samstæðunni	-	-	281	-
Stjórnarmenn, lykilstjórnendur og aðrir tengdir aðilar	23	10	2	7
Hlutdeildarfélög	1	-	2	1.468
Viðskipti við tengda aðila	24	10	285	1.475

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

43. (framhald)

	Eignir	Skuldir	Staða	Lánalínur, ábyrgðir og yfirdráttar- heimildir
31. desember 2020				
Hluthafar með yfirráð yfir samstæðunni	-	-	-	3
Stjórnarmenn, lykilstjórnendur og aðrir tengdir aðilar	440	393	47	45
Hlutdeildarfélag	31	342	(311)	228
Staða við tengda aðila	471	735	(264)	276

	Vaxtatekjur	Vaxtagjöld	Aðrar tekjur	Önnur gjöld
2020				
Stjórnarmenn, lykilstjórnendur og aðrir tengdir aðilar	16	9	4	-
Hlutdeildarfélag	-	7	-	1.627
Viðskipti við tengda aðila	16	16	4	1.627

Í árslok 2021 nam vænt útlánatap vegna krafna á tengda aðila 1 milljón króna á stigi 1 (2020: engin). Engir kaupréttarsamningar voru gerðir árið 2021. Starfskjör tengdra aðila eru tilgreind í skýringu 12.

44. Óvissuþættir

Óvissar skuldir

Borgun hf. – mál Landsbankans hf.

Borgun hf. (nú SaltPay IIB hf.) er greiðslumiðlunarfyritæki og fyrrum dótturfélag Íslandsbanka. Landsbankinn hf. seldi 31,2% hlut sinn í Borgun síðla árs 2014. Landsbankinn hefur haldið því fram að stjórnendur Borgunar hafi ekki lagt fram allar verðmyndandi upplýsingar er vörðuðu fyrirtækið, þegar bankinn seldi sinn hlut í Borgun, nánar tiltekið verðmæti á hlutdeild Borgunar í söluandvirði Visa Europe sem selt var til Visa International skömmu eftir sölu Landsbankans á hlut sínum. Landsbankinn hf. telur sig eiga rétt á skaðabótum og höfðaði dómsmál á hendur Borgun hf. og fleirum til viðurkenningar á þeim bótarétti sínum þann 12. janúar 2017. Ekki er gerð fjárfrafa í málinu en í stefnu telur stefnandi sig mögulega hafa farið á mis við 1.930 milljóna króna hagnað við sölu á eignarhlutum í Borgun. Í apríl 2021 skiluðu dómkvæddir yfirmatsmenn niðurstöðum sínum og komust þeir að þeirri niðurstöðu að Borgun hefði átt að fjalla um eignarhlut sinn í Visa Europe í reikningsskilum fyrir árið 2013. Jafnframt komust yfirmatsmenn að þeirri niðurstöðu að verðmæti hlutar Borgunar í Visa Europe hafi þann 31. desember 2013 numið að minnsta kosti 387 milljónum króna. Aðalmeðferð er á dagskrá 18. maí 2022.

Þann 11. mars 2020 undirritaði bankinn kaupsamning um sölu á 63,47% hlut í Borgun hf. til SaltPay Co Ltd. og lauk sölu þann 7. júlí 2020. Í kaupsamningi um sölu lafaði bankinn að bæta 63,47% af tjóni Borgunar eða kaupanda Borgunar vegna þessa dómsmáls Landsbankans, þó ekki hærrí fjárhæð en sem nam hlutdeild bankans í söluverði Borgunar. Samstæðan hefur ekki fært skuldbindingu í tengslum við þetta mál.

105 Miðborg slhf. - ÍAV hf.

105 Miðborg slhf. er sérhæfður sjóður í stýringu hjá Íslandssjóðum hf., dótturfélagi, í fullri eigu Íslandsbanka. Í febrúar 2021 rifti 105 Miðborg verksamningi við ÍAV hf., um byggingu fasteigna við Kirkjusand í Reykjavík. Riftunin byggði á meintum vanefndum og tófum við byggingu fasteignar við Kirkjusand. Verktakinn, ÍAV, hefur krafist rúmlega 3.829 milljóna króna auk dráttarvaxta og lögfræðikostnaðar úr hendi 105 Miðborgar og Íslandssjóða í skaðabætur fyrir meinta ólögmeða riftun. Málið var höfðað fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur þann 11. maí 2021. 105 Miðborg hefur höfðað mál á hendur ÍAV og krafist um 3.878 milljóna króna auk dráttarvaxta og lögfræðikostnaðar fyrir meintar tafir og verulegar vanefndir á verksamningi. Bankinn á 6,25% eignarhlut í 105 Miðborg slhf. Samstæðan hefur ekki fært skuldbindingu í tengslum við þetta mál.

Málsókn Neytendasamtakanna

Í desember 2021 höfðuðu þrjú viðskiptavinir Íslandsbanka mál á hendur bankanum. Málsóknin er drifin áfram af Neytendasamtökunum. Í málunum krefjast stefnendur viðurkenningar á því að ákveðnir skilmálar í veðskuldabréfum bankans um breytilega vexti séu ólöglegir og óskuldbindandi fyrir viðskiptavinum og að bankinn verði dæmdur til þess að greiða viðskiptavinum til baka þá vexti sem þeir kunni að hafa ófgreitt.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

44. (framhald)

Tvö þessara mála varða verðtryggð lán sem hafa að geyma ákvæði um vaxtaendurskoðun sem bankanum er óheimilt að beita samkvæmt dómi Hæstaréttar í máli nr. 623/2016. Í framhaldi af þeim dómi endurgreiddi bankinn viðskiptavinum sem tekið höfðu lán með sams konar ákvæði um vaxtaendurskoðun mismuninn á greiddum vöxtum og upphaflegum vöxtum lánanna og færði vexti lánanna í upprunalegt horf. Í máluum sem nú hafa verið höfðuð er byggt á því að í stað samningsvaxta skuli lánin bera vexti samkvæmt 4. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu. Óhagfelld niðurstaða í máluum getur haft áhrif á þann hluta af lánasafni bankans sem hafa að geyma þá skilmála sem fjallað var um í framangreindum dómi Hæstaréttar. Óhagfelld niðurstaða kynni einnig að leiða til kröfu um endurgreiðslu vaxta vegna uppgreiddra lána sem voru með sams konar skilmála. Samstæðan hefur lagt mat á möguleg áhrif óhagfelldrar niðurstöðu þessara tveggja mála miðað við mjög óhagstæða sviðsmynd og gætu neikvæð fjárhagsleg áhrif á samstæðuna í þeirri sviðsmynd numið á bilinu 3 til 5 milljörðum króna.

Þriðja málið snýr að óverðtryggðu húsnæðisláni með breytilegum vöxtum. Í málinu er byggt á því að ákvæði skuldabréfsins um breytilega vexti sé ógilt og bankanum sé ekki heimilt að breyta vöxtum á grundvelli ákvæðisins og skuli því upphaflega tilgreindir samningsvextir gilda út lánstímann. Talið er að óhagfelld niðurstaða í málinu geti haft áhrif á öll verðtryggð og óverðtryggð húsnæðislán bankans á breytilegum vöxtum, sem og lán sem eru með fasta vexti í upphafi lánstímans en eru háð vaxtaendurskoðun eða fara yfir á breytilega vexti að tilteknu tímabili loknu.

Öll málin þrjú varða húsnæðislán og það hvort skilmálar þeirra og framkvæmd bankans við vaxtabreytingar séu í samræmi við kröfur laga nr. 118/2016 um fasteignalán til neytenda. Þess ber að geta að kröfum laga nr. 33/2013 um neytendalán hvað varðar þessi atriði svipar mjög til þeirra krafna sem fram koma í lögum um fasteignalán til neytenda og því er ekki loku fyrir það skotið að óhagfelld niðurstaða umræddra dómsmála gæti varðað önnur lán til neytenda með breytilegum vöxtum. Bankanum hefur ennfremur borist beiðni um upplýsingar um lán um 1.200 íslenskra viðskiptavina banka og annarra lánastofnana á Íslandi, frá lögfræðistofu Neytendasamtakanna, sem lögmennirnir telja í sambærilegri stöðu.

Ef dómsniðurstaða hefði í för með sér að vextir allra lána til neytenda yrðu fastir út lánstímann, þrátt fyrir að skilmálar kveði á um að vextir geti tekið breytingum, myndi það valda verulegri aukningu á fastvaxtaáhættu bankans og gæti við óhagfelldar breytingar á markaðsvöxtum haft í för með sér umtalsvert fjárhagstjón. Samstæðan hefur farið yfir skilmála veðskuldabréfa sinna og framkvæmd við ákvarðanir um endurskoðun breytilegra vaxta og telur kröfur stefnenda ekki réttmætar. Að mati samstæðunnar er slík niðurstaða afar ólíkleg.

Samstæðan hefur ekki fært skuldbindingu í tengslum við málin.

45. Atburðir eftir reikningsskiladag

Engir atburðir hafa átt sér stað eftir lok reikningsskiladags og fram að samþykki ársreiknings samstæðunnar fyrir árið 2021 sem kalla á viðbótarupplýsingar.

46. Áhættustýring

Áhættustýring og innra eftirlit

Starfsemi samstæðunnar felur í sér margs konar áhættu og stýring þeirrar áhættu er óaðskiljanlegur hluti af starfsemi. Bankinn leggur áherslu á góða stjórnarhætti. Umgjörð samstæðunnar varðandi áhættustýringu og innra eftirlit byggir á þriggja þrepa eftirlitakerfi, eins og því er lýst í leiðbeiningum Evrópsku bankaeftirlitsstofnunarinnar (EBA) um innri stjórnarhætti, og er ætlað að styðja við góðar ákvarðanir og sterka áhættuvitund. Umgjörðin miðar að því að tryggja skilvirkni, virka áhættustýringu, góða viðskiptahætti, áreiðanleika fjárhagsupplýsinga og annarra upplýsinga innan og utan samstæðunnar ásamt hlítinu við viðeigandi lög, reglur, tilmæli og innri reglur.

Fyrsta varnarlínan er mynduð af viðskipta- og stoðeiningum bankans; önnur varnarlínan af innri eftirlitseiningum bankans, áhættustýringu og regluvörslu; og þriðja varnarlínan er innri endurskoðun sem leggur, í umboði stjórnar, óháð mat á skilvirkni stjórnarháttá, áhættustýringar og innra eftirlits.

Stjórnskipulag samstæðunnar er tvíþætt. Stjórn bankans markar stefnu og hefur yfirumsjón með því að henni sé framfylgt. Stjórn hefur einnig yfirumsjón með reikningsskilum og fjármálastjórn ásamt því að tryggja að umgjörð innri endurskoðunar, regluvörslu og áhættustýringar sé skilvirk. Bankastjóri, framkvæmdastjóri áhættustýringar og aðrir framkvæmdastjórnar ásamt lykilinefndum bera ábyrgð á að innleiða skipulag áhættustýringar og innra eftirlits í samræmi við þær heimildir sem stjórn veitir.

Stjórn ber endanlega ábyrgð á því að innviðir áhættustýringar og innra eftirlits í samstæðunni séu fullnægjandi. Stjórn ákvarðar og miðlar umgjörð áhættustýringar og áhættuvilja með útgáfu stefnuskjala um áhættustýringu og yfirlýsingar um áhættuvilja. Fyrir þau viðfangsefni stjórnar sem teljast mikilvæg, krefjast aukinnar sérþekkingar eða athygli hefur stjórn skipað undirnefndir til að styðja við þróun, innleiðingu og eftirlit með þeim viðfangsefnum.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

46. (framhald)

Bankastjóri ber ábyrgð á daglegum rekstri bankans í samræmi við stefnu og ákvarðanir stjórnar. Að auki ber bankastjóra að tryggja að starfsemi samstæðunnar sé í samræmi við lög og reglur og samþykktir hluthafafundar en í því felst meðal annars að tryggja að umgjörð áhættustýringar og annarra eftirlitseininga sé fullnægjandi. Bankastjóri ræður framkvæmdastjóra áhættustýringar, regluvörð og aðra framkvæmdastjóra. Bankastjóri skipar einnig meðlimi lykilnefnda bankans.

Framkvæmdastjóri áhættustýringar ber ábyrgð á því að skilgreina dagleg verkefni áhættustýringar og meta hvort fagkunnátta sé fullnægjandi innan sviðsins. Að auki er framkvæmdastjóri áhættustýringar ábyrgur fyrir eftirliti með umgjörð áhættustýringar samstæðunnar og að ganga úr skugga um að skipulag og úrræði bankans til að stýra áhættu séu fullnægjandi.

Stjórn staðfestir val og ráðningu bankastjóra á framkvæmdastjóra áhættustýringar. Framkvæmdastjóri áhættustýringar veitir stjórn og áhættunefnd stjórnar milliliðalaust heildstæðar og skýrar upplýsingar um áhættu í rekstri bankans. Ekki er hægt að víkja framkvæmdastjóra áhættustýringar frá störfum án fyrirfram samþykkis stjórnar.

Framkvæmdastjóri áhættustýringar heyrir beint undir bankastjóra. Hann situr í framkvæmdastjórn bankans og er óháður viðskiptaeyningum bankans. Framkvæmdastjóri áhættustýringar veitir óháð mat á áhættum í rekstri samstæðunnar og getur beitt neitunarvaldi á nefndarfundum telji hann eða aðrir fulltrúar eftirlitseininga að mál sem lagt er til ákvörðunar sé í ósamræmi við áhættuvilja samstæðunnar, áhættustefnu eða skilgreinda verkferla.

Áhættustýringu er falið að bera kennsl á, skilja, mæla og hafa eftirlit með þeirri áhættu sem samstæðan hefur tekist á hendur. Áhættustýring veitir óháð mat, greiningar og ráðgjöf vegna erinda eða ákvarðana viðskipta- og stoðeininga sem fela í sér áhættu auk mats á því hvort slík erindi eru í samræmi við áhættuvilja og áhættustefnu stjórnar.

Áhættustýring veitir stjórnendum og stjórn ráðgjöf varðandi þróun og umbætur á áhættustefnu, áhættustýringarferlum og áhættumörkum.

Áhættustýring veitir innri og ytri hagsmunaaðilum heildstæða og óháða sýn á áhættusnið samstæðunnar samanborið við áhættuvilja og tryggir eftirfylgni ef um er að ræða brot á innri eða ytri mörkum eða reglum.

Viðskipta- og stoðeiningar eru þó ábyrgar fyrir því að hafa sjálfstæða sýn á áhættu í þeirra starfsemi og að upplýsa stjórnendum um möguleg brot á mörkum, reglum eða stefnu.

Áhættustýring veitir stjórnendum og stjórn þær upplýsingar um áhættu sem nauðsynlegar eru til að skilgreina og ákvarða áhættuvilja bankans.

Yfirlögfræðingur bankans er ráðinn af og heyrir beint undir bankastjóra. Hann veitir framkvæmdastjórn og stjórn ráðgjöf um lögfræðileg málefni. Yfirlögfræðingur stýrir lögfræðideild bankans sem veitir heildstæða lögfræðiráðgjöf til viðskipta- og stoðeininga bankans.

Innri endurskoðandi er tilnefndur af og heyrir beint undir stjórn bankans og stýrir innri endurskoðunardeild bankans í umboði stjórnar. Innri endurskoðandi er ábyrgur fyrir málefnum er tengjast innri endurskoðun bankans þar með talið verkefnum tengdum innri endurskoðum sem er útvistað.

Regluvörður stýrir regluvörslu bankans og ber ábyrgð á að skilgreina dagleg verkefni sviðsins og meta hvort fagkunnátta sé fullnægjandi innan þess. Regluvörður ber ábyrgð á eftirliti með umgjörð bankans vegna hlítingaráhættu og á því að hafa yfirsýn yfir hlítingaráhættu í samstæðunni.

Regluvörður er ráðinn af og heyrir beint undir bankastjóra og er ráðningin staðfest af stjórn. Ekki er hægt að víkja regluverði frá störfum án fyrirfram samþykkis stjórnar. Upplýsa skal Fjármálaeftirlit Seðlabanka Íslands og innri endurskoðanda um brottvikningu eða uppsögn regluvarðar. Regluvörður upplýsir stjórn um hlítni bankans við innri og ytri lög og reglur.

Allir starfsmenn bera ábyrgð á því að skilja áhættuna sem felst í þeirra daglegu störfum, með því að þekkja þær innri og ytri reglur sem um störf þeirra gilda, vekja athygli á því ef þeir telja sig hafa komið auga á atvik í sínu starfi sem eru á skjön við innri eða ytri reglur og starfa í samræmi við starfs- og siðareglur bankans.

Skipulag lykilnefnda bankans er tvíþætt. Stefnumótandi nefndir eru framkvæmdastjórn og áhættustefnunefnd og taka þær lykilákvæðanir um innleiðingu á þeirri stefnu sem mörkuð er af stjórn. Viðskiptanefndir eru efnahagsnefnd, yfirlánaefnd, fjárfestingarráð, rekstrar- og öryggisnefnd, sjálfbærnefnd og taka þær afstöðu til einstakra viðskipta- eða rekstrarerinda í samræmi við stefnuskjöl, reglur og önnur mörk sem samþykkt hafa verið af stjórn, framkvæmdastjórn eða áhættustefnunefnd.

Bankastjóri skipar lykilnefndir bankans og er umboði þeirra og hlutverki lýst í erindisbréfi útgefna af bankastjóra.

Nánar er fjallað um áhættustýringu og áhættustýringarferli samstæðunnar í óendurskoðaðri áhættuskýrslu 2021 sem hægt er að nálgast á vefsíðu bankans: www.islandsbanki.is.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

47. Útlánaáhætta

Útlánaáhætta er skilgreind sem áhættan á tapi fyrir samstæðuna ef viðskiptamaður eða mótaðili í fjármálagerningi stendur ekki við samningsbundnar skuldbindingar sínar. Í þessu felst hættan á að viðskiptavinur lendi í greiðsluþroti, að endurheimtur verði minni en vænst er, landfræðileg áhætta, uppgjörsáhætta og áhætta vegna samþjöppunar í lánasafni.

Samþjöppunaráhætta er heiti á þeirri áhættu sem skapast þegar sameiginlegir áhættuþættir einkenna marga viðskiptavini bankans, svo sem atvinnugrein, efnahagslíf, landfræðileg staðsetning, tegund fjármálagerninga eða vegna innbyrðis tengsla mótaðila. Stórar áhættuskuldbindingar til einstakra aðila eða til hóps tengdra viðskiptavina þar sem greiðsluþrot eins eykur verulega líkur á greiðsluþroti annarra aðila í hópnum eru meðhöndlaðar sem samþjöppunaráhætta.

Útlánaáhætta skapast fyrst og fremst vegna útlána samstæðunnar og fyrirgreiðslu til viðskiptavina og lánastofnana en einnig vegna innstæðna hjá Seðlabanka Íslands og liða utan efnahagsreiknings eins og ábyrgða, lánsloforða og afleiðusamninga. Íslandsbanki hefur markað sér stefnu varðandi útlánaáhættu og komið á fót ferli til þess að mæla áhættuna og stýra henni. Markmið útlánaáhættustýringar bankans er að ná jafnvægi milli áhættu og arðsemi og lágmarka neikvæð áhrif útlánaáhættu á fjárhagslega afkomu samstæðunnar.

Grunnurinn að öllum ákvörðunum í lánamálum hvílir á ítarlegri greiningu á fjárhagsstöðu mótaðila, greiningu á núverandi greiðsluflæði og mati á framtíðargreiðsluflæði ásamt almennri getu lántaka til þess að endurgreiða skuldbindingar sínar. Bankinn stýrir útlánaáhættu með því að setja mörk sem miðast við einstaka lántakendur, hópa lántakenda, lönd og atvinnugreinar. Bankinn mælir útlánaáhættu fyrir hvern mótaðila eða hóp tengdra viðskiptavina í samræmi við innri og ytri viðmið um tengda aðila.

Bankinn beitir margvíslegum reglum og verklagi til að draga úr útlánaáhættu. Hefðbundna leiðin er að taka veð í eignum lántakanda. Helstu tegundir trygginga fyrir lánnum eru fasteignir, farartæki, tæki, skip og verðbréf. Þegar það á við er öðrum ráðum beitt til að draga úr útlánaáhættu.

48. Hámarksútlánaáhætta og tryggingar

Bæði eignir sem koma fram á efnahagsreikningi og liðir utan efnahags skapa útlánaáhættu fyrir samstæðuna. Hámark útlánaáhættu vegna eigna sem fram koma á efnahagsreikningi er mælt með því að líta á bókfært virði eigna. Hámark útlánaáhættu vegna skuldbindinga utan efnahags er mælt með því að líta til hámarksfjárhæðar sem samstæðan er skuldbundin til að lána sé eftir því óskað, eða greiða vegna ábyrgða, að frádregnum varúðarfærslum vegna þeirra. Hámarksútlánaáhætta vegna afleiðusamnings er reiknuð út með því að margfalda samtölu framtíðarútlánaáhættu og markaðsvirði samningsins með stuðlinum 1,4. Þessi margföldunarstuðull ásamt nýrri aðferðarfræði við að reikna framtíðarútlánaáhættu var innleiddur með útfærslu CRR II á Íslandi og hafði í för með sér aukningu hámarksútlánaáhættu afleiðna.

Tryggingar og aðrar útlánavarnir eru mismunandi eftir tegundum lántaka og lánsforma. Lán til lánastofnana eru venjulega ótryggð. Helsta trygging fyrir lánveitingum til einstaklinga er veð í íbúðarhúsnæði. Þegar um fyrirtæki er að ræða tekur samstæðan veð í fasteignum, fiskiskipum, reiðufé og verðbréfum sem og öðrum eignum þar á meðal viðskiptakröfum, birgðum, bifreiðum og tækjum. Lán til ríkisstofnana og sveitarfélaga eru oftast ekki ótryggð. Afleiðusamningar eru almennt gerðir samkvæmt ISDA rammasamningi með CSA-viðauka eða samsvarandi skilmálum með handveði í reiðufé eða verðbréfum.

Samstæðan notar í sumum tilfellum ábyrgðir til að draga úr útlánaáhættu, en þar sem ábyrgðir lækka ekki hámarksútlánaáhættu heldur flytja hana frá einum mótaðila til annars eru þær ekki taldar hafa fjárhagsleg áhrif hér. Undantekningar eru ríkisábyrgðir í tengslum við stuðnings- og viðbótarlán sem veitt voru sem hluti aðgerða vegna COVID-19 heimsfaraldursins og sýndar eru undir aðrar tryggingar. Stuðnings- og viðbótarlán með ríkisábyrgð sem eru hluti af úrræðum stjórnvalda í tengslum við COVID-19 heimsfaraldurinn eru færð undir liðinn „Útlán til viðskiptavina“. Af þeim eru 2.419 milljónir króna með 100% ríkisábyrgð, 1.181 milljónir króna með 85% ríkisábyrgð og 542 milljónir króna með 70% ríkisábyrgð. Kvaðir í lánasamningum eru einnig mikilvægar en lækka ekki hámarksútlánaáhættu.

Mat á tryggingum byggir á markaðsverði, opinberu fasteignamati eða áliti sérfræðinga samstæðunnar, eftir því hvað er tiltækt hverju sinni. Þegar um er að ræða fiskiskip eru aflaheimildir þess taldar með í matinu á fjárhagslegum áhrifum trygginga. Heildarvirði veðsettra eigna getur því verið hærra en taflan gefur til kynna. Fyrir eignaleigusamninga er samstæðan áfram eigandi hins leigða.

Sundurliðun lána til viðskiptavina er eftir atvinnugreinum. Samstæðan notar innri atvinnugreinaflokkun sem er byggð á ISAT2008 atvinnugreinaflokkuninni en hún er byggð á flokkunarviðmiðum European NACE Rev. 2. Á árinu 2021 var atvinnugreinaflokkun nokkurra viðskiptavina breytt til að endurspeglar betur undirliggjandi starfsemi þeirra. Þetta sést skýrast þar sem fyrirtæki voru áður í „Fasteignafélög“ en eru nú flokkuð sem „Verslun og þjónusta“ eða „Iðnaður og flutningar“. Samanburðartölum hefur ekki verið breytt.

Eftirfarandi töflur sýna hámarksútlánaáhættu eftir tegund trygginga:

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

48. (framhald)

31. desember 2021	Hámarks- útlána- áhætta	Íbúðar- húsnæði	Atvinnu- húsnæði	Skip	Handbært fé og verðbréf	Bifreiðar og tæki	Aðrar tryggingar	Útlánaáhætta tryggt með veði	Útlánaáhætta ekki tryggt með veði	Virðisrýmun
Hámarksútlánaáhætta og tryggingar										
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands.....	113.667	-	-	-	-	-	-	-	113.667	3
Útlán til lánastofnana.....	43.988	-	-	-	-	-	-	-	43.988	89
Skuldabréf og skuldagerningar.....	132.289	-	-	-	-	-	-	-	132.289	-
Afleiðusamningar	21.547	-	-	-	9.722	-	-	9.722	11.825	-
Útlán til viðskiptavina:	1.086.327	510.100	250.581	86.387	6.664	50.536	72.774	977.042	109.285	13.565
Einstaklingar	520.733	460.898	9.317	21	205	15.756	198	486.395	34.338	2.192
- þar af húsnæðislán.....	457.800	454.684	1.417	-	194	-	-	456.295	1.505	1.023
Verslun og þjónusta	165.222	16.083	66.667	721	262	25.422	20.997	130.152	35.070	5.947
Byggingariðnaður	36.773	12.619	15.532	7	118	2.605	2.621	33.502	3.271	467
Orkuviðnaður	9.493	27	7.638	-	2	6	13	7.686	1.807	36
Fjármálastarfsemi	1.978	-	475	-	-	-	1.472	1.947	31	3
Iðnaður og flutningar	89.627	1.511	46.292	2.375	104	6.268	13.578	70.128	19.499	2.833
Fjárfestingarfélag	23.677	1.328	4.637	-	5.421	72	11.720	23.178	499	631
Opinberir aðilar og félagasamtök	9.987	85	738	-	-	45	3	871	9.116	20
Fasteignafélög	109.314	16.715	87.266	-	480	264	2.655	107.380	1.934	1.247
Sjávarútvegur	119.523	834	12.019	83.263	72	98	19.517	115.803	3.720	189
Aðrar fjáreignir.....	5.573	-	-	-	-	-	-	-	5.573	24
Liðir utan efnahags:	164.262	4.230	32.611	12.306	1.902	-	20.515	71.564	92.698	1.001
Fjárhagslegar ábyrgðir.....	18.830	-	6.614	370	1.434	-	1.503	9.921	8.909	453
Óaðregnar lánalínur.....	58.809	4.230	15.118	3.993	2	-	10.058	33.401	25.408	252
Ónýttar yfirdráttarheimildir.....	56.573	-	9.512	7.874	351	-	8.505	26.242	30.331	172
Ónýttar greiðslukortahættur.....	30.050	-	1.367	69	115	-	449	2.000	28.050	124
Samtals	1.567.653	514.330	283.192	98.693	18.288	50.536	93.289	1.058.328	509.325	14.682

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

48. (framhald)

31. desember 2020	Hámarks- útlána- áhætta	Íbúðar- húsnæði	Atvinnu- húsnæði	Skip	Handbært fé og verðbréf	Bifreiðar og tæki	Aðrar tryggingar	Útlánaáhætta tryggð með veði	Útlánaáhætta ekki tryggð með veði	Virðisrýmun
Hámarksútlánaáhætta og tryggingar										
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands.....	78.948	-	-	-	-	-	-	-	78.948	2
Útlán til lánastofnana.....	89.920	-	-	-	-	-	-	-	89.920	109
Skuldabréf og skuldagerningar.....	128.216	-	-	-	-	-	-	-	128.216	-
Afleiðusamningar	9.913	-	-	-	5.318	-	-	5.318	4.595	-
Útlán til viðskiptavina:	1.006.717	404.924	280.452	90.008	12.920	49.193	77.013	914.510	92.207	17.514
Einstaklingar	437.377	363.231	23.713	26	153	14.469	154	401.746	35.631	2.765
-þar af húsnæðislán.....	377.155	355.807	16.101	-	138	-	-	372.046	5.109	1.257
Verslun og þjónusta	124.260	15.172	43.441	809	106	25.638	24.009	109.175	15.085	6.110
Byggingariðnaður	42.352	6.642	29.143	11	692	2.184	1.646	40.318	2.034	616
Orkuíðnaður	8.673	-	6.527	-	1	14	2	6.544	2.129	25
Fjármálastarfsemi	1.539	357	69	-	6	-	1.091	1.523	16	-
Iðnaður og flutningar	78.561	1.220	29.493	1.875	218	6.347	17.515	56.668	21.893	2.925
Fjárfestingarfélag	23.440	1.159	6.238	-	4.502	86	10.990	22.975	465	979
Opinberir aðilar og félagasamtök	10.911	108	853	-	-	28	-	989	9.922	17
Fasteignafélög	157.502	16.790	128.995	5	7.240	351	1.041	154.422	3.080	3.650
Sjávarútvegur	122.102	245	11.980	87.282	2	76	20.565	120.150	1.952	427
Aðrar fjáreignir.....	3.692	-	-	-	-	-	-	-	3.692	19
Liðir utan efnahags:	152.388	2.246	33.447	8.533	1.535	1.051	25.313	72.125	80.263	1.055
Fjárhagslegar ábyrgðir.....	23.189	-	5.843	107	1.307	-	1.918	9.175	14.014	492
Óádreagnar lánalínur.....	40.026	2.246	12.938	500	3	1.051	12.919	29.657	10.369	201
Ónýttar yfirdráttarheimildir.....	56.746	-	13.117	7.853	132	-	9.979	31.081	25.665	201
Ónýttar greiðslukortaheimildir.....	32.427	-	1.549	73	93	-	497	2.212	30.215	161
Samtals	1.469.794	407.170	313.899	98.541	19.773	50.244	102.326	991.953	477.841	18.699

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

49. Útlánagæði fjáreigna

Taflan hér á eftir sýnir vergt bókfært virði útlána og útlánaáhættu vegna skuldbindinga utan efnahags. Fjárhæðir eru sundurliðaðar eftir áhættuflokkum og flokkun á stig eftir virðisrýmunaraðferð, þ.e. stig 1, 2 og 3.

Samstæðan notar eigin líkön til að meta vanefndalíkur viðskiptavina. Líkönin úthluta hverjum viðskiptavini einn af tíu áhættuflokkum. Áhættuflokkur 10 er fyrir viðskiptavini í vanskilum en áhættuflokkar 1-9 eru fyrir viðskiptavini sem ekki eru í vanskilum. Áhættuflokkar eru niður á viðskiptavini en ekki einstaka lánveitingu.

Áhættumat stærri fyrirtækja er byggt á nýjustu fjárhagsupplýsingum þeirra ásamt mati bankans á stjórnendum þeirra, markaðsstöðu og atvinnugrein.

Fyrir einstaklinga og smærri fyrirtæki notar samstæðan tvö tölfræðileg áhættumatslíkön. Annað líkanið er fyrir einstaklinga og hitt er fyrir smærri fyrirtæki með heildarlán frá samstæðunni innan við 150 milljónir króna. Þessi líkön styðjast við upplýsingar um greiðslusögu viðskiptavina, skuldsetningu, innlán og lýðfræðilegar breytur til að meta líkindi þess að viðskiptavinir lendi í vanskilum á næstu 12 mánuðum. Nýtt áhættumatslíkan fyrir einstaklinga var innleitt á þriðja ársfjórðungi 2021.

Flokkar 1-4 tákna litla áhættu, flokkar 5-6 miðlungsáhættu, flokkar 7-8 meiri áhættu, flokkur 9 mikla áhættu og áhættuflokkur 10 stendur fyrir viðskiptavini sem eru í vanskilum. Óflokkað eru lán sem enn á eftir að flokka.

Frekari upplýsingar um áhættuflokka, þar á meðal upplýsingar um röðun skuldara í áhættuflokka og líkur á vanskilum þeirra, er að finna í kafla 4.2.2 í óendurskoðaðri áhættuskýrslu 2021.

Sami viðskiptavinurinn getur samtímis verið með lán og skuldbindingar utan efnahags sem eru á stigi 1 og 2. Ef viðskiptavinurinn er hins vegar með skuldbindingu sem uppfyllir skilyrði fyrir flokkun á stig 3, þá eru öll hans lán og skuldbindingar flokkaðar á stig 3.

31. desember 2021

Útlán til viðskiptavina:	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Áhættuflokkar 1-4	398.524	1.775	-	400.299
Áhættuflokkar 5-6	377.063	42.650	-	419.713
Áhættuflokkar 7-8	180.421	53.444	-	233.865
Áhættuflokkur 9	16.445	7.889	-	24.334
Áhættuflokkur 10	-	-	21.576	21.576
Óflokkað	96	9	-	105
	972.549	105.767	21.576	1.099.892
Vænt útlánatap	(3.830)	(3.804)	(5.931)	(13.565)
Bókfært virði	968.719	101.963	15.645	1.086.327
Lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir utan efnahags:	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Áhættuflokkar 1-4	77.769	1.065	-	78.834
Áhættuflokkar 5-6	43.831	4.550	-	48.381
Áhættuflokkar 7-8	21.854	14.446	-	36.300
Áhættuflokkur 9	472	690	-	1.162
Áhættuflokkur 10	-	-	544	544
Óflokkað	38	4	-	42
	143.964	20.755	544	165.263
Vænt útlánatap	(545)	(298)	(158)	(1.001)
Bókfært virði	143.419	20.457	386	164.262

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

49. (framhald)

31. desember 2020

Útlán til viðskiptavina:	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Áhættuflokkar 1-4	232.806	1.209	-	234.015
Áhættuflokkar 5-6	346.781	62.788	-	409.569
Áhættuflokkar 7-8	217.368	80.867	-	298.235
Áhættuflokkur 9	38.290	14.684	-	52.974
Áhættuflokkur 10	-	-	29.247	29.247
Óflokkað	190	1	-	191
	835.435	159.549	29.247	1.024.231
Vænt útlánatap	(3.645)	(6.482)	(7.387)	(17.514)
Bókfært virði	831.790	153.067	21.860	1.006.717
Lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir utan efnahags:	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Áhættuflokkar 1-4	64.781	1.341	-	66.122
Áhættuflokkar 5-6	51.169	6.461	-	57.630
Áhættuflokkar 7-8	10.852	16.227	-	27.079
Áhættuflokkur 9	1.142	553	-	1.695
Áhættuflokkur 10	-	-	809	809
Óflokkað	99	8	-	107
	128.043	24.590	809	153.442
Vænt útlánatap	(347)	(483)	(225)	(1.055)
Bókfært virði	127.696	24.107	584	152.387

50. Lán til viðskiptavina í ferðapjónustu sem eru útsett fyrir áhrifum COVID-19 heimsfaraldursins

Til að gera grein fyrir þeirri óvissu sem er í rekstrarumhverfi fyrirtækja í ferðapjónustu sem endurspeglast ekki í núverandi áhættuflokk þeirra, þá eru þau flokkuð í fjóra flokka eftir því hversu næm þau eru fyrir ýmsum forsendum um hvenær vænta má að ferðamenn komi aftur til Íslands.

Flokkur 1: rekstrarhæfur þó að mun færri ferðamenn komi til landsins en vænst er

Flokkur 2: rekstrarhæfur með umliðun þó að mun færri ferðamenn komi til landsins miðað við væntingar

Flokkur 3: rekstrarhæfur ef fjöldi ferðamanna verði í samræmi við væntingar

Flokkur 4: rekstrarhæfur ef fjöldi ferðamanna er umfram væntingar

Þar sem aukning í útlánaáhættu var umtalsverð (flokkar 2-4), voru útlánin flutt á stig 2. Að auki var skölunarstuðli beitt á vænt útlánatap, sambærilegt við hækkun um þrjá áhættuflokka, og virðismat trygginga þeirra flokka sem eru útsettari fyrir áhrifum er lækkað í verri sviðsmyndum.

31. desember 2021

Lán til fyrirtækja í ferðapjónustu	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Flokkur 1.....	21.992	19.425	-	41.417
Flokkur 2.....	-	42.212	567	42.779
Flokkur 3.....	-	14.500	2.024	16.524
Flokkur 4.....	-	294	2.916	3.210
	21.992	76.431	5.507	103.930
Vænt útlánatap	(155)	(3.195)	(1.945)	(5.295)
Bókfært virði	21.837	73.236	3.562	98.635

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

50. (framhald)

Skuldbindingar utan efnahags og ábyrgðir veittar viðskiptavinum í ferðapjónustu

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Flokkur 1.....	1.642	1.596	-	3.238
Flokkur 2.....	-	14.446	38	14.484
Flokkur 3.....	-	1.293	43	1.336
Flokkur 4.....	-	32	10	42
	1.642	17.367	91	19.100
Vænt útlánatap	(8)	(174)	(42)	(224)
Samtals	1.634	17.193	49	18.876

31. desember 2020

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Lán til fyrirtækja í ferðapjónustu				
Flokkur 1.....	1.903	308	-	2.211
Flokkur 2.....	-	30.503	406	30.909
Flokkur 3.....	-	58.610	2.579	61.189
Flokkur 4.....	-	3.317	3.612	6.929
	1.903	92.738	6.597	101.238
Vænt útlánatap	(24)	(4.483)	(2.529)	(7.036)
Bókfært virði	1.879	88.255	4.068	94.202

Skuldbindingar utan efnahags og ábyrgðir veittar viðskiptavinum í ferðapjónustu

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Flokkur 1.....	50	2	-	52
Flokkur 2.....	-	13.416	51	13.467
Flokkur 3.....	-	5.118	163	5.281
Flokkur 4.....	-	429	17	446
	50	18.965	231	19.246
Vænt útlánatap	(3)	(363)	(101)	(467)
Samtals	47	18.602	130	18.779

51. Greiðsluúrræði

Fyrir viðskiptavinum sem eiga í greiðsluferðleiðum, hvort heldur sem er tímabundið eða varanlega, getur samstæðan að vissum skilyrðum uppfylltum gripið til vægari úrræða en innheimtuaðgerða. Dæmi um slík úrræði væri frýsting greiðslna, lánalenging, vanskil færð á höfuðstól láns eða að fallið er frá kvöðum í lánasamningi. Talað er um að slík lán hafi hlotið umliðun.

Nánar er fjallað um samband umliðunar og flokkunar á stig í skýringu 66.4.

Hafi fjáreign hlotið umliðun, flokkast hún sem slík í a.m.k. 24 mánuði. Fjáreign er flokkuð með umliðun, nema viðskiptavinur uppfylli öll neðangreind skilyrði:

- Ekkert lán viðskiptavinar telst vera með verulega aukningu á útlánaáhættu; og
- Öll lán viðskiptavinar eru í undir 30 daga vanskilum; og
- A.m.k. tvö ár eru liðin frá því að umliðunaratburður átti sér stað; og
- Reglulegar greiðslur af umtalsverðri fjárhæð höfuðstóls eða vaxta hafa verið greiddar a.m.k. á hálfu tímabilinu

Ferðapjónustan er mikilvæg atvinnugrein á Íslandi, en áhrif hennar eru víðtæk og ekki eingöngu bundin við hótél, bílaleigur eða ferðaskipulagningar. Samstæðan vaktar ferðapjónustuna sem hliðar-atvinnugreinaflokkun í viðbót við hefðbundnu atvinnugreinaflokkunina. Skilin eru þó ekki alltaf skýr og sem dæmi má nefna að fasteignafélög með dreift eignasafn sem treysta að hluta á leigutekjur frá aðilum í ferðapjónustu eru ekki flokkaðar með ferðapjónustu. Um helmingur fjárhæðarinnar í umliðun utan ferðapjónustu er vegna lána sem hafa fengið greiðsluhlé af slíkum ástæðum.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

51. (framhald)

Eftirfarandi tafla veitir yfirlit yfir fjáreignir samstæðunnar sem falla undir umlíðun.

31. desember 2021	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Einstaklingar	3.920	3.989	1.453	9.362
Fyrirtæki	17.500	68.081	9.076	94.657
- Innan hliðar-atvinnugreinaflokkan ferðaþjónustu.....	3.216	56.340	4.636	64.192
- Utan hliðar-atvinnugreinaflokkan ferðaþjónustu.....	14.284	11.741	4.440	30.465
Brúttó bókfært virði	21.420	72.070	10.529	104.019

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Einstaklingar	(25)	(78)	(135)	(238)
Fyrirtæki	(102)	(2.719)	(3.543)	(6.364)
- Innan hliðar-atvinnugreinaflokkan ferðaþjónustu.....	(21)	(2.397)	(1.734)	(4.152)
- Utan hliðar-atvinnugreinaflokkan ferðaþjónustu.....	(81)	(322)	(1.809)	(2.212)
Vænt útlánatap	(127)	(2.797)	(3.678)	(6.602)

31. desember 2020	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Einstaklingar	932	5.249	2.068	8.249
Fyrirtæki	209	104.523	13.608	118.340
- Innan hliðar-atvinnugreinaflokkan ferðaþjónustu.....	-	62.295	5.747	68.042
- Utan hliðar-atvinnugreinaflokkan ferðaþjónustu.....	209	42.228	7.861	50.298
Brúttó bókfært virði	1.141	109.772	15.676	126.589

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Einstaklingar	(10)	(127)	(176)	(313)
Fyrirtæki	(1)	(4.114)	(4.147)	(8.262)
- Innan hliðar-atvinnugreinaflokkan ferðaþjónustu.....	-	(2.787)	(1.888)	(4.675)
- Utan hliðar-atvinnugreinaflokkan ferðaþjónustu.....	(1)	(1.327)	(2.259)	(3.587)
Vænt útlánatap	(11)	(4.241)	(4.323)	(8.575)

52. Fullnustueignir

Upplýsingar um ófjárhagslegar eignir sem samstæðan eignaðist á árinu með því að leysa til sín veð sem sett voru til tryggingar lánnum.

	31.12.2021	31.12.2020
Fasteignir og land	258	1.754
Lönaðartæki og bifreiðar	80	86
Samtals	338	1.840

Samstæðan innleysir veðin samkvæmt settum reglum. Samstæðan notar almennt ekki fullnustueignir í eigin rekstri.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

53. Endanlegar afskriftir

Þegar fyrir liggur að frekari innheimtuaðgerðir krafna munu verða árangurslausar eða of kostnaðarsamar þá telst krafa töpuð og er afskrifuð í bókum samstæðunnar. Afskrift breytir ekki lögvarðri kröfu á viðskiptamann og hafi ekki verið samið um annað skal afskrifuð krafa færð á kröfuvakt. Beri innheimta á kröfuvakt árangur skal ráðstafa innheimtri fjárhæð inn á áður afskrifaðar kröfur.

Brúttó bókfært virði krafna sem hafa verið afskrifaðar en kröfuréttindum er ekki lokið	2021	2020
Einstaklingar	353	393
Fyrirtæki	722	1.091
Samtals	1.075	1.484

54. Stórar áhættuskuldbindingar

Þegar heildaráhættuskuldbindingar hóps tengdra viðskiptavina gagnvart samstæðunni nema 10% eða meira af eiginfjárbætti 1 samstæðunnar er um stóra áhættuskuldbindingu að ræða. Þess ber að geta að skilgreining á hvað telst stór áhættuskuldbinding hefur breyst frá síðasta ársuppgjöri. Áður voru áhættuskuldbindingar taldar stórar þegar heildaráhættuskuldbindingin var hærri en 10% af eiginfjárgrunni í stað eiginfjárbáttar 1. Eins og reglugerð nr. 233/2017 um varfærniskröfur vegna starfsemi fjármálafyrirtækja kveður á um eru allir fjármálagerningar, bæði þeir sem fram koma á efnahagsreikningi og liðir utan efnahags taldir með þegar fjárhæðir stórra áhættuskuldbindinga eru metnar. Samstæðan notar eigin aðferð til að skilgreina tengsl milli viðskiptavina. Aðferðin endurspeglar túlkun samstæðunnar á a-lið 1. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki þar sem hópar tengdra viðskiptavina eru skilgreindir.

Stærð áhættuskuldbindinga er mæld bæði fyrir og eftir frádráttarliði. Eftir frádráttarliði er á uppgjörstæði engin stór áhættuskuldbinding. Engin stór áhættuskuldbinding er því umfram 25% af eiginfjárgrunni sem er það hámark sem kveðið er á um í lögnum.

Stærsta áhættuskuldbindingin fyrir frádráttarliði er íslenska ríkið sem skýrist að mestu af ríkisskuldabréfum sem eru í lausafjár safni bankans.

Taflan hér á eftir sýnir stórar áhættuskuldbindingar með og án leyfilegs frádrags sem hlutfall af eiginfjárbætti 1 samstæðunnar þann 31. desember 2021, og hlutfall af eiginfjárgrunni samstæðunnar þann 31. desember 2020.

31. desember 2021

Hópar tengdra viðskiptamanna:	Fyrir	Eftir
Áhættuskuldbinding 1	100%	7%

31. desember 2020

Hópar tengdra viðskiptamanna:	Fyrir	Eftir
Áhættuskuldbinding 1	65%	-
Áhættuskuldbinding 2	13%	10%

55. Lausafjánhætta

Samstæðan skilgreinir lausafjánhættu sem áhættuna af því að geta ekki fjármagnað fjárhagslegar skuldbindingar sínar eða fyrirhugaðan vöxt, eða geta einungis gert það á kjörum sem eru umtalsvert lakari en ríkjandi markaðskjör á hverjum tíma.

Samstæðan er að stærstum hluta fjármögnuð með innlánnum viðskiptavina. Fjárstýring Íslandsbanka ber ábyrgð á fjármögnun bankans og lausafjástýringu í samræmi við innri og ytri mörk og stefnur. Dagleg umsýsla lausafjár er í höndum fjárstýringar. Áhættustýring, sem önnur varnarliða, ber ábyrgð á skýrslugjöf er varðar lausafjánhættu til innri og ytri hagsmunaaðila og hefur heildstæða yfirsýn yfir lausafjánhættu á samstæðugrunni.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

56. Lausafjárþekjuhlutfall og fjármögnunarhlutfall

Lykilmælikvarðar við mat á lausafjárahættu eru lausafjárþekjuhlutfall (LCR) og fjármögnunarhlutfall (NSFR). Seðlabanki Íslands, sem setur reglur og hefur eftirlit með lausafjárstöðu íslenskra banka, hefur fellt LCR og NSFR mælikvarðana inn í reglur um lausafjárhlutföll og reglur um fjármögnunarhlutföll. Samstæðan fylgir leiðbeinandi tilmælum Fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands nr. 2/2010, um bestu framkvæmd lausafjárstyringar hjá fjármálafyrirtækjum og reglum nr. 266/2017 um lausafjárþekjuhlutfallið.

Lágmarks LCR hlutfall sem samstæðunni ber að viðhalda er 100% fyrir heildar LCR og LCR í erlendum gjaldmiðlum. Fyrir LCR í íslenskum krónum er krafan 30% fyrir árið 2021, 40% fyrir árið 2022 og 50% frá og með árinu 2023. Samstæðunni ber að viðhalda 100% lágmarks NSFR hlutfalli.

Taflan hér á eftir sýnir NSFR og LCR fyrir samstæðuna í árslok 2021 og 2020.

Fjármögnunarhlutfall	31.12.2021		31.12.2020			
Allir gjaldmiðlar	122%	123%				
Erlendir gjaldmiðlar	157%	179%				
Lausafjárþekjuhlutfall	31.12.2021		31.12.2020			
Allir gjaldmiðlar	156%	196%				
ISK	141%	95%				
Erlendir gjaldmiðlar	235%	463%				
	Allir gjaldmiðlar		ISK		Erlendir gjaldmiðlar	
	Óvigtað		Vigtað		Óvigtað	
	Vigtað		Óvigtað		Vigtað	
31. desember 2021						
Lausafjáreignir 1. stigs*	214.480	214.480	184.282	184.282	30.198	30.198
Lausafjáreignir 2. stigs	45.559	16.404	41.415	16.404	4.144	-
Samtals lausafjáreignir	260.039	230.884	225.697	200.686	34.342	30.198
Innlán	618.940	173.789	542.616	145.478	76.324	28.311
Lántaka	15.464	15.464	66	66	15.398	15.398
Annað útlæði	99.162	37.587	69.796	29.940	29.366	7.647
Samtals útlæði	733.566	226.840	612.478	175.484	121.088	51.356
Skammtímalán til lánastofnana**	43.997	42.135	3.040	2.118	40.957	40.017
Annað innflæði	51.161	36.692	43.385	30.540	7.776	6.152
Takmarkanir á innflæði	-	-	-	-	-	(7.653)
Samtals innflæði	95.158	78.827	46.425	32.658	48.733	38.516
Lausafjárþekjuhlutfall	156%		141%		235%	
31. desember 2020						
Lausafjáreignir 1. stigs*	182.104	182.104	138.078	138.078	44.027	44.027
Lausafjáreignir 2. stigs	14.648	2.941	14.470	2.941	178	-
Samtals lausafjáreignir	196.752	185.045	152.548	141.019	44.205	44.027
Innlán	542.123	147.611	472.073	120.974	70.049	26.636
Lántaka	2.271	2.271	47	47	2.225	2.225
Annað útlæði	99.949	44.756	68.500	35.605	31.449	9.151
Samtals útlæði	644.343	194.638	540.620	156.626	103.723	38.012
Skammtímalán til lánastofnana**	88.495	88.328	2.077	2.077	86.419	86.252
Annað innflæði	29.842	11.981	21.342	6.221	8.500	5.760
Takmarkanir á innflæði	-	-	-	-	(17.126)	(63.503)
Samtals innflæði	118.337	100.309	23.419	8.298	77.793	28.509
Lausafjárþekjuhlutfall	196%		95%		463%	

*1. stigs lausafjáreignir samanstanda af sjóði og innstæðum hjá Seðlabanka Íslands, innlendum skuldabréfum sem eru veðhæf í viðskiptum við SÍ og erlendum ríkisskuldabréfum í samræmi við reglur nr. 266/2017 um lausafjárþekjuhlutfallið.

**Skammtímalán til lánastofnana með gjalddaga innan við 30 daga.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

56. (framhald)

Innlán flokkuð samkvæmt reglum um lausafjárþekjuhlutfall

Eftirfarandi tafla sýnir niðurbrot innlána samstæðunnar eftir mótaðilum samkvæmt grunnfloknum lausafjárþekjuhlutfallsins (LCR). Innstæðurnar eru aðgreindar á milli stöðugra og minna stöðugra innlána sem byggist annars vegar á því hvernig viðskiptasambandi milli samstæðunnar og viðkomandi innlánseiganda er háttað og hins vegar á heildarfjárhæð innlána hvers viðskiptavinar miðað við hámarkstryggingar Tryggingarsjóðs innstæðueigenda og fjárfesta.

31. desember 2021	Innlán laus innan 30 daga					
	Minna stöðug	Vægi (%)	Stöðug	Vægi (%)	Bundin innlán	Samtals innlán
Einstaklingar	78.319	13%	204.340	5%	66.643	349.302
Lítill og meðalstór fyrirtæki	58.774	12%	57.685	5%	6.185	122.644
Fyrirtæki í rekstrarsambandi	3.260	25%	-	5%	-	3.260
Fyrirtæki	110.682	40%	2.913	20%	29.279	142.874
Ríki, sveitarfélög, Seðlabankinn og opinber fyrirtæki	8.168	40%	1.115	20%	559	9.842
Lífeyrissjóðir	45.346	100%	-	-	18.269	63.615
Innlend fjármálafyrirtæki	41.894	100%	-	-	12.522	54.416
Erlend fjármálafyrirtæki	6.444	100%	-	-	5.023	11.467
Samtals	352.887		266.053		138.480	757.420

31. desember 2020	Innlán laus innan 30 daga					
	Minna stöðug	Vægi (%)	Stöðug	Vægi (%)	Bundin innlán	Samtals innlán
Einstaklingar	69.694	14%	195.379	5%	69.344	334.417
Lítill og meðalstór fyrirtæki	50.816	13%	52.246	5%	6.627	109.689
Fyrirtæki í rekstrarsambandi	3.155	25%	-	5%	-	3.155
Fyrirtæki	77.705	40%	1.959	20%	24.965	104.629
Ríki, sveitarfélög, Seðlabankinn og opinber fyrirtæki	6.340	40%	1.174	20%	934	8.448
Lífeyrissjóðir	39.105	100%	-	-	23.754	62.859
Innlend fjármálafyrirtæki	38.284	100%	-	-	41.647	79.931
Erlend fjármálafyrirtæki	6.266	100%	-	-	9.819	16.085
Samtals	291.365		250.758		177.090	719.213

57. Tímagreining eigna og skulda

Eftirfarandi töflur sýna tímagreiningu eigna og ónúvirtra greiðsluflæða skulda samstæðunnar. Tímagreining eigna byggir á samningsbundnum gjalddögum.

Skuldabréf og skuldageringar byggja á samningsbundnum gjalddögum og endurspeglar því ekki þann tíma sem áætlað er að þurfi til að selja eignina í veltubók.

Töflurnar sýna ónúvirtar samningsbundnar vaxta- og höfuðstólsgreiðslur vegna fjárhagslegra skuldbindinga samstæðunnar. Samtölur fyrir hverja tegund skuldbindinga eru því hærri en samsvarandi tölur á efnahagsreikningi samstæðunnar. Greiðsluflæði skuldbindinga, sem ekki er fyrirfram ákveðið, t.d. vegna breytilegra vaxta, verðtryggingar eða gengistryggingar, er áætlað út frá spá um þróun undirliggjandi þátta.

Fyrir samningsbundnar skuldbindingar eru fjárhæðir brotnar niður á tímabil eftir því hvenær samningsbundnar höfuðstólsgreiðslur og áætlaðar greiðslur á vöxtum falla til. Óbundnar innstæður og aðrar skuldbindingar, sem ekki hafa samningsbundinn gjalddaga, eru flokkaðar miðað við að viðskiptavinur krefji samstæðuna um greiðslu við fyrsta tækifæri.

Töflurnar hér á eftir sýna greiðsluflæði þeirra afleiðuskuldbindinga samstæðunnar sem hafa neikvætt og jákvætt markaðsvirði á uppgjörsgæði. Fyrir afleiður sem gerðar eru upp án nettunar er greiðsluflæði fyrir báða leggina sýnt þar sem ekki er hægt að beita skuldajöfnun við uppgjör.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

57. (framhald)

31. desember 2021	Bókfært virði	Laust til útgr.	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjalddagi	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Sí	113.667	39.278	74.389	-	-	-	-	113.667
Útlán til lánastofnana	43.988	24.327	19.661	-	-	-	-	43.988
Skuldabréf og skuldageringar	132.289	-	25.420	38.495	63.315	5.059	-	132.289
Útlán til viðskiptavina	1.086.327	1.153	89.452	114.436	304.623	576.663	-	1.086.327
Hlutabréf og eiginfjárgæringar	31.677	-	-	-	-	-	31.677	31.677
Aðrar fjáreignir	5.573	5.044	373	156	-	-	-	5.573
Samtals fjáreignir	1.413.521	69.802	209.295	153.087	367.938	581.722	31.677	1.413.521
Innlán Sí og lánastofnana	13.384	5.403	4.022	-	4.101	-	-	13.526
Innlán viðskiptavina	744.036	621.391	62.356	43.950	25.254	28.357	-	781.308
Lántaka	402.226	-	22.948	78.045	315.021	54.676	-	470.690
Víkjandi lán	35.762	-	292	732	5.893	27.285	-	34.202
Aðrar fjárskuldir:	10.457	4.210	1.739	1.157	1.858	2.047	-	11.011
Leiguskuldir	3.838	-	129	387	1.829	2.047	-	4.392
Aðrar skuldir	6.619	4.210	1.610	770	29	-	-	6.619
Samtals fjárskuldir	1.205.865	631.004	91.357	123.884	352.127	112.365	-	1.310.737
Afleiður eignir		Laust til útgreiðslu	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjalddagi	Samtals
Afleiður gerðar upp bruttó								
Innstreymi		-	40.945	6.895	29.424	-	-	77.264
Útstreymi		-	(43.261)	(5.668)	(26.927)	-	-	(75.856)
Samtals		-	(2.316)	1.227	2.497	-	-	1.408
Afleiður gerðar upp nettó		-	569	-	-	-	-	569
Samtals afleiður - eignir		-	(1.747)	1.227	2.497	-	-	1.977
Afleiður skuldir								
Afleiður gerðar upp bruttó								
Innstreymi		-	49.328	14.773	33.280	-	-	97.381
Útstreymi		-	(54.901)	(15.854)	(36.950)	-	-	(107.705)
Samtals		-	(5.573)	(1.081)	(3.670)	-	-	(10.324)
Afleiður gerðar upp nettó		-	(2.955)	-	-	-	-	(2.955)
Samtals afleiður - skuldir		-	(8.528)	(1.081)	(3.670)	-	-	(13.279)
Samtals fjáreignir fráregnar fjárskuldum		(561.202)	124.719	31.511	21.978	469.357	31.677	118.040
31. desember 2020	Bókfært virði	Laust til útgr.	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjalddagi	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Sí	78.948	29.600	48.060	-	-	1.288	-	78.948
Útlán til lánastofnana	89.920	46.102	43.818	-	-	-	-	89.920
Skuldabréf og skuldageringar	128.216	-	38.169	34.776	48.047	7.224	-	128.216
Útlán til viðskiptavina	1.006.717	2.562	81.090	96.084	334.520	492.461	-	1.006.717
Hlutabréf og eiginfjárgæringar	14.851	-	-	-	-	-	14.851	14.851
Aðrar fjáreignir	3.692	2.483	560	643	6	-	-	3.692
Samtals fjáreignir	1.322.344	80.747	211.697	131.503	382.573	500.973	14.851	1.322.344

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

57. (framhald)

31. desember 2020	Bókfært virði	Laust til útgr.	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjalddagi	Samtals
Innlán SÍ og lánastofnana	39.758	6.073	20.044	10.278	3.368	-	-	39.763
Innlán viðskiptavina	679.455	539.932	65.532	56.764	23.409	27.016	-	712.653
Lántaka	387.274	-	12.677	31.569	327.003	93.434	-	464.683
Víkjandi lán	27.194	-	176	477	3.096	29.903	-	33.652
Aðrar fjárskuldir:	9.721	3.570	1.453	1.227	1.783	2.123	-	10.156
Leiguskuldir	3.962	-	123	369	1.783	2.123	-	4.398
Aðrar skuldir	5.759	3.571	1.330	858	-	-	-	5.759
Samtals fjárskuldir	1.143.402	549.575	99.882	100.315	358.659	152.476	-	1.260.907

	Laust til útgreiðslu	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjalddagi	Samtals
Afleiður gerðar upp brúttó							
Innstreymi	-	41.288	46.627	39.643	-	-	127.558
Útstreymi	-	(38.823)	(45.090)	(36.516)	-	-	(120.429)
Samtals	-	2.465	1.537	3.127	-	-	7.129
Afleiður gerðar upp nettó	-	90	-	-	-	-	90
Samtals afleiður - eignir	-	2.555	1.537	3.127	-	-	7.219

Afleiður gerðar upp brúttó							
Innstreymi	-	29.311	18.714	29.943	-	-	77.968
Útstreymi	-	(30.236)	(20.113)	(33.957)	-	-	(84.306)
Samtals	-	(925)	(1.399)	(4.014)	-	-	(6.338)
Afleiður gerðar upp nettó	-	(1.752)	-	-	-	-	(1.752)
Samtals afleiður - skuldir	-	(2.677)	(1.399)	(4.014)	-	-	(8.090)

Samtals fjáreignir fráðregnar fjárskuldum	(468.828)	117.047	34.124	31.055	348.497	14.851	76.746
--	------------------	----------------	---------------	---------------	----------------	---------------	---------------

Liðir utan efnahags

Eftirfarandi tafla sýnir samningsbundnar skuldbindingar samstæðunnar vegna skuldbindinga utan efnahags gagnvart viðskiptavinum, annaðhvort vegna loforða um lánveitingar eða vegna ábyrgða sem veittar hafa verið þriðja aðila. Fjárhæðirnar eru hámarksfjárhæðir og er ekki tekið tillit til þess að samstæðan gæti lækkað yfirdráttar- og greiðslukortaheimildir áður en þær verða fullnýttar. Þessar skuldbindingar tilheyra fyrsta gjalddagatímabilinu þar sem samstæðan gæti í hverju tilfelli fyrir sig verið krafinn um að mæta þeim samningsbundnu skuldbindingum strax.

31. desember 2021	Laust til útgreiðslu	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjalddagi	Samtals
Fjárhagslegar ábyrgðir	19.283	-	-	-	-	-	19.283
Óáðregnar lánalínur	59.061	-	-	-	-	-	59.061
Ónýttar yfirdráttarheimildir	56.745	-	-	-	-	-	56.745
Ónýttar greiðslukortaheimildir	30.174	-	-	-	-	-	30.174
Samtals liðir utan efnahags	165.263	-	-	-	-	-	165.263

31. desember 2020							
Fjárhagslegar ábyrgðir	23.681	-	-	-	-	-	23.681
Óáðregnar lánalínur	40.227	-	-	-	-	-	40.227
Ónýttar yfirdráttarheimildir	56.947	-	-	-	-	-	56.947
Ónýttar greiðslukortaheimildir	32.588	-	-	-	-	-	32.588
Samtals liðir utan efnahags	153.443	-	-	-	-	-	153.443

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

58. Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er sú áhætta að verðbreytingar á mörkuðum, svo sem breytingar á vöxtum, gengi gjaldmiðla, hlutabréfaverði, verðtryggingu og hrávöruverði, hafi óhagstæð áhrif á fjármálagerninga samstæðunnar og þar með á afkomu hennar og eigið fé. Markaðsáhætta er tilkomin vegna misvægis í efnahagsreikningi samstæðunnar og stöðutöku í skuldabréfum, gjaldeyri og hlutabréfum, auk þess sem áhætta skapast af stöðum í afleiðusamningum.

Markaðsáhætta er flokkuð í veltubók og fjárfestingarbók. Markaðsáhætta í veltubók tengist viðskiptum samstæðunnar til skamms eða meðallangs tíma í verðbréfum, erlendum gjaldmiðlum, öðrum fjármálagerningum og afleiðum. Allar fjárhagslegar eignir og skuldbindingar í veltubók eru bókfærðar á gangvirði og allar gangvirðisbreytingar endurspeglast strax í rekstrarreikningi. Stöður sem mynda markaðsáhættu í fjárfestingarbók tengjast verðbréfum sem fjárfest er í til lengri tíma, óskráðum verðbréfum eða stöðum í dóttur- og hlutdeildarfélagum. Stór hluti markaðsáhættu í fjárfestingarbók kemur til vegna misvægis í samsetningu eigna og skuldbindinga, til dæmis með tilliti til erlendra gjaldmiðla, vaxta, verðtryggingar eða annarra þátta sem geta haft áhrif á afkomu eða flókt í afkomu samstæðunnar. Skýr mörk eru sett varðandi slíkt misvægi og eru stjórnendur og stjórn reglulega upplýst um þá áhættu sem í því felst.

59. Vaxtaáhætta

Vaxtaáhætta er skilgreind sem þau áhrif sem óhagstæðar hreyfingar á vöxtum geta haft á eigið fé eða afkomu samstæðunnar. Næmismælingum eins og punktvirði (e. basis-point-value) er beitt til þess að mæla og stýra vaxtaáhættu. Punktvirði segir til um hvernig gangvirði undirliggjandi stöðu breytist ef vaxtaferlar hliðrast upp um 0,01 prósentustig (einn punkt).

Vaxtaáhætta í veltubók

Fjárfestingar í veltubók skuldabréfa eru aðallega í ríkisskuldabréfum, skuldabréfum sveitarfélaga, sértryggðum skuldabréfum útgefnum af íslenskum bönkum og íbúðabréfum með ríkisábyrgð. Skuldabréf og vixlar í lausafjár safni samstæðunnar teljast einnig til veltubókar. Hafa ber í huga að heildarvirði gnótt- og skortstaðna í töflunum hér á eftir þarf ekki nauðsynlega að vera það sama og í skýringu 18 þar sem hér er um að ræða samtölu gnótt- og skortstaðna áður en hrein staða í hverju bréfi er reiknuð.

	31.12.2021			31.12.2020		
	Markaðs- virði	Meðal- líftími	Punktvirði	Markaðs- virði	Meðal- líftími	Punktvirði
Skuldabréf og skuldagerningar veltubókar, gnóttstaða						
Verðtryggð	548	6,59	(0,36)	4.103	1,87	(0,77)
Óverðtryggð	95.996	0,91	(8,75)	86.829	0,66	(5,70)
Samtals	96.544	0,94	(9,11)	90.932	0,71	(6,47)

	31.12.2021			31.12.2020		
	Markaðs- virði	Meðal- líftími	Punktvirði	Markaðs- virði	Meðal- líftími	Punktvirði
Skuldabréf og skuldagerningar veltubókar, skortstaða						
Verðtryggð	215	9,00	0,20	224	6,00	0,12
Óverðtryggð	148	1,00	0,02	351	5,00	0,17
Samtals	363	5,74	0,22	575	5,39	0,29
Hrein staða veltubókar skuldabréfa	96.181	0,92	(8,89)	90.357	0,68	(6,18)

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

59. (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir vaxtanæmi veltubókar samstæðunnar gagnvart samsíða 100 punkta hliðrun allra vaxtaferla.

Næmisgreining á skuldabréfum og öðrum skuldageringum	Samsíða hliðrun vaxtaferils (punktar)	31.12.2021		31.12.2020	
		Hagnaður (tap)			
		Hliðrun niður	Hliðrun upp	Hliðrun niður	Hliðrun upp
Mynt					
ISK, verðtryggð	100	57	(57)	78	(78)
ISK, óverðtryggð	100	781	(781)	393	(393)
EUR	100	35	(35)	108	(108)
USD	100	15	(15)	12	(12)
Aðrar myntir samtals	100	46	(46)	61	(61)
Samtals		934	(934)	652	(652)

Vaxtaáhætta í fjárfestingarbók

Vaxtaáhætta í fjárfestingarbók er til komin vegna kjarnastarfsemi samstæðunnar. Þessi vaxtaáhætta felst einkum í hættu á tapi vegna sveiflna í framtíðargreiðslufæði eða gangvirði fjármálagerna vegna vaxtabreytinga sem endurspeglar þá staðreynd að eignir og skuldir samstæðunnar hafa mismunandi gjalddaga og eru verðlagðar miðað við mismunandi vaxtagrunn.

Eftirfarandi tafla sýnir vaxtanæmi fjárfestingarbókar samstæðunnar gagnvart samsíða 100 punkta hliðrun allra vaxtaferla, að öllu öðru óbreyttu, skipt eftir vaxtabindingartímabilum.

Vaxtanæmi fjárfestingarbókar

31. desember 2021

Mynt	0-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-2 ár	2-5 ár	5-10 ár	Yfir 10 ár	Samtals
ISK, verðtryggð	5	178	(99)	(2.245)	2.802	(839)	(198)
ISK, óverðtryggð	(7)	(19)	(96)	(1.559)	668	(35)	(1.048)
EUR	23	(49)	(621)	721	-	-	74
SEK	32	-	-	-	-	-	32
USD	11	(6)	-	-	-	-	5
Aðrar myntir	36	(2)	-	(7)	-	-	27
Samtals	100	102	(816)	(3.090)	3.470	(874)	(1.108)

31. desember 2020

Mynt	0-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-2 ár	2-5 ár	5-10 ár	Yfir 10 ár	Samtals
ISK, verðtryggð	-	(108)	236	(2.554)	4.388	(1.232)	730
ISK, óverðtryggð	(13)	(28)	(43)	(945)	(218)	(4)	(1.251)
EUR	60	(58)	(34)	123	-	(1)	90
SEK	(5)	-	-	-	-	-	(5)
USD	27	-	-	-	-	(1)	26
Aðrar myntir	(2)	(12)	-	(8)	-	(6)	(28)
Samtals	67	(206)	159	(3.384)	4.170	(1.244)	(438)

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

60. Gjaldeyrísáhætta

Gjaldeyrísáhætta er áhættan af því að afkoma eða eigið fé verði fyrir neikvæðum áhrifum af völdum breytinga á gengi erlendra gjaldmiðla, vegna viðskipta í erlendum gjaldmiðlum eða vegna misræmis í myntsamsetningu eigna og skulda.

Greining á gjaldeyrísáhættu hér á eftir byggist á samningsbundnum gjaldmiðli sérhvers undirliggjandi efnahagsliðar. Að auki eru liðir utan efnahagsreiknings, sem bera gjaldeyrísáhættu, taldir með í heildargjaldeyrisjöfnuði samstæðunnar. Fjárhæðir liða utan efnahagsreiknings endurspeglar nafnverðsfjárhæðir afleiðna og stundarsamninga.

31. desember 2021	EUR	USD	GBP	CHF	JPY	SEK	NOK	DKK	CAD	Aðrar erl. myntir	Samtals erl. myntir
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	659	350	183	43	15	47	65	89	26	164	1.641
Útlán til lánastofnana	12.297	15.080	967	400	724	261	10.095	331	586	189	40.930
Skuldabréf og skuldagerningar	9.612	3.910	32	-	-	5.040	10.320	-	-	-	28.914
Útlán til viðskiptavina	124.674	41.409	1.071	994	2.903	59	3.263	3.011	3.863	20	181.267
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	2.311	386	343	-	-	1.881	-	-	-	-	4.921
Aðrar eignir	13	390	-	-	-	4	-	1	-	-	408
Eignir samtals	149.566	61.525	2.596	1.437	3.642	7.292	23.743	3.432	4.475	373	258.081
Innlán lánastofnana	7.802	336	15	-	-	-	8	2	-	-	8.163
Innlán viðskiptavina	38.846	29.637	3.763	442	708	831	2.813	2.258	340	29	79.667
Lántaka	133.709	-	-	-	-	12.951	41.255	-	-	-	187.915
Víkjandi lán	-	-	-	-	-	35.762	-	-	-	-	35.762
Aðrar skuldir	629	226	-	-	-	3	-	43	-	-	901
Skuldir samtals	180.986	30.199	3.778	442	708	49.547	44.076	2.303	340	29	312.408
Hrein staða efnahagsreiknings	(31.420)	31.326	(1.182)	995	2.934	(42.255)	(20.333)	1.129	4.135	344	(54.327)
Hrein staða utan efnahagsreiknings	31.200	(30.849)	893	(990)	(2.924)	42.157	20.148	(1.114)	(4.113)	(408)	54.000
Hrein staða	(220)	477	(289)	5	10	(98)	(185)	15	22	(64)	(327)

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

60. (framhald)

31. desember 2020	EUR	USD	GBP	CHF	JPY	SEK	NOK	DKK	CAD	Aðrar erl. myntir	Samtals erl. myntir
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	779	281	148	45	17	54	56	101	31	119	1.631
Útlán til lánastofnana	28.586	44.519	1.301	422	248	880	9.487	415	375	100	86.333
Skuldabréf og skuldagerningar	25.052	3.932	7	-	-	3.894	11.195	-	-	-	44.080
Útlán til viðskiptavina	127.317	31.584	1.160	521	3.330	84	3.215	2.788	7.468	29	177.496
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	32	1.551	338	-	-	152	32	-	-	-	2.105
Aðrar eignir	606	124	-	-	-	34	-	-	3	-	767
Eignir samtals	182.372	81.991	2.954	988	3.595	5.098	23.985	3.304	7.877	248	312.412
Innlán lánastofnana	10.958	788	23	-	-	-	1	-	-	-	11.770
Innlán viðskiptavina	26.757	30.607	3.917	517	386	1.017	3.132	2.277	392	20	69.022
Afleiðusamningar og skortstöður	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	9
Lántaka	143.255	-	-	-	-	38.589	21.169	-	-	-	203.013
Víkjandi lán	-	-	-	-	-	27.194	-	-	-	-	27.194
Aðrar skuldir	415	114	-	-	-	19	-	29	1	-	578
Skuldir samtals	181.385	31.509	3.940	517	386	66.828	24.302	2.306	393	20	311.586
Hrein staða efnahagsreiknings	987	50.482	(986)	471	3.209	(61.730)	(317)	998	7.484	228	826
Hrein staða utan efnahagsreiknings	463	(46.840)	920	(484)	(3.198)	61.672	268	(829)	(7.468)	(276)	4.228
Hrein staða	1.450	3.642	(66)	(13)	11	(58)	(49)	169	16	(48)	5.054

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

60. (framhald)

Taflan hér á eftir sýnir áhrif 10% veikingar eða styrkingar gengis gjaldmiðla þar sem samstæðan var með opnar stöður á uppgjörstigi, að öllu öðru óbreyttu.

Næmisgreining á gjaldeyrisáhættu	31.12.2021		31.12.2020	
	Hagnaður eða (tap)			
Gjaldmiðill	-10%	10%	-10%	10%
EUR	22	(22)	(145)	145
USD	(48)	48	(364)	364
GBP	29	(29)	7	(7)
CHF	(1)	1	1	(1)
JPY	(1)	1	(1)	1
SEK	10	(10)	6	(6)
NOK	19	(19)	5	(5)
DKK	(2)	2	(17)	17
CAD	(2)	2	(2)	2
Aðrar erlendar myntir	6	(6)	5	(5)
Samtals	32	(32)	(505)	505

61. Hlutabréf og eiginfjárgæringar

Hlutabréf og eiginfjárgæringar í veltubók samstæðunnar koma til vegna flæðiviðskipta og viðskiptavaktar með skráð hlutabréf í kauphöll Nasdaq Iceland. Hlutabréf og eiginfjárgæringar í fjárfestingarbók eru annaðhvort metin sem tilskilin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eða flokkuð sem fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi.

Taflan hér á eftir sýnir áhrif 10% hliðrunar á hlutabréfaverði á eigið fé samstæðunnar og rekstrarreikning að öllu öðru óbreyttu. Varnir afleiðusamninga eru undanskildar hér.

Næmisgreining á hlutabréfum og eiginfjárgæringum		31.12.2021		31.12.2020	
		Hagnaður eða (tap)			
Eignasafn	Breyting á verðmæti	Hliðrun niður	Hliðrun upp	Hliðrun niður	Hliðrun upp
Veltubók	10%	(123)	123	(113)	113
Fjárfestingarbók	10%	(605)	605	(462)	462
Samtals		(728)	728	(575)	575

62. Verðbólguáhætta

Samstæðan ber áhættu vegna óvæntra breytinga á vísitölu neysliverðs þar sem virði verðtryggðra eigna er hærra en virði verðtryggðra skulda. Virði þessara eigna og skulda breytist í samræmi við breytingar á vísitölu neysliverðs á hverjum tíma og allar breytingar á neysliverðsvísitölunni hafa áhrif á afkomu samstæðunnar. 1% hækkun eða lækkun á vísitölunni leiðir hverfandi breytinga á verðtryggingarjöfnuði þegar aðrir áhættuþættir eru óbreyttir.

	31.12.2021	31.12.2020
Skuldabréf og skuldagæringar	1.169	4.684
Útlán til viðskiptavina	247.426	268.062
Verðtryggðar eignir samtals	248.595	272.746

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

62. (framhald)

	31.12.2021	31.12.2020
Innlán viðskiptavina	93.806	90.353
Lántaka	140.051	136.487
Liðir utan efnahags	14.697	19.725
Verðtryggðar skuldir samtals	248.554	246.565
Verðtryggingarjöfnuður	41	26.181

63. Afleiðusamningar

Samstæðan notar afleiðusamninga til að verja sig gegn gjaldeyrisáhættu, vaxtaáhættu og verðbólguáhættu. Samstæðan ber óbeina áhættu vegna tryggingaskyldra samninga viðskiptavina. Kröfur um tryggingar í slíkum viðskiptum eru strangar og er haft stöðugt eftirlit með veðstöðu. Aðrir afleiðusamningar samstæðunnar vegna tilfallandi viðskipta nema óverulegum fjárhæðum.

64. Eiginfjárstýring

Töflurnar hér á eftir sýna eiginfjárgrunn, áhættugrunn, eiginfjárlutföll og vogunarhlutföll samstæðunnar þann 31. desember 2021 og 31. desember 2020.

Eiginfjárbörf samstæðunnar er reiknuð samkvæmt lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki og reglugerð nr. 233/2017 um varfæriskröfur vegna starfsemi fjármálafyrirtækja. Eiginfjárbörf vegna útlánaáhættu og markaðsáhættu er reiknuð með staðalaðferð. Aðferðarfræði rekstraráhættu hefur verið uppfærð og er nú eiginfjárbörf reiknuð samkvæmt staðalaðferð í stað grundvallaraðferðar.

Reglugerð Evrópusambandsins 2019/876 var innleidd á Íslands 28. júní 2021 með breytingu á reglugerð nr. 233/2017. Breyting á afslætti vegna áhættuskuldbindinga lítilla eða meðalstórra fyrirtækja (e. SME supporting factor) sem slakar á kröfum skuldara að flokkast sem lítið eða meðalstórt fyrirtæki og afslátturinn er því nýttur fyrir stærra hluta lánasafns samstæðunnar og lækkar þannig áhættugrunninn. Önnur markverð breyting fólst í aðferðarfræði við útreikning á mótaðilaáhættu sem leiddi til aukningar í áhættugrunni.

Samstæðan hefur sett sér markmið um lágmarkseiginfjárlutfall sem miðar að því að tryggja að eiginfjárlutfallið fari ekki niður fyrir heildarkröfu Fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands. Samkvæmt niðurstöðum könnunar- og matsferlis Fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands frá 30. júní 2021 skal viðbótarkrafa um eiginfjárgrunn vera 2,5% af áhættugrunni. Heildarkrafa samstæðunnar um eiginfjárgrunn er 17,8%. Í september 2022 mun sveiflujöfnunarauki hækka úr núverandi gildi sem er 0% í 2%. Eiginfjármarkmið samstæðunnar gerir ráð fyrir 0,5-2% stjórnendaauka ofan á heildar eiginfjárröfuna.

Lög um fjármálafyrirtæki kveða á um að vogunarhlutfall skuli ekki fara undir 3%.

	31.12.2021	31.12.2020
Eiginfjárgrunnur		
Hlutfé	10.000	10.000
Yfirverðsreikningur hlutfjár	55.000	55.000
Varasjóðir	6.086	6.181
Óráðstafað eigið fé	132.624	113.529
Hlutdeild minnihluta	-	1.494
Áhrif vegna IFRS 9	2.768	5.164
Gangvirðisbreyting fjárskulda vegna eigin útlánaáhættu	1.054	238
Fyrirsjáanlegar arðgreiðslur	(11.863)	-
Skatteign	(94)	(259)
Óefnislegar eignir	(3.351)	(3.478)
Almennt eigið fé þáttar 1 samtals	192.224	187.869

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

64. (framhald)

	31.12.2021	31.12.2020
Viðbótareiginfjárpáttur 1	10.626	-
Eiginfjárpáttur 1	202.850	187.869
Eiginfjárpáttur 2	25.136	27.194
Eiginfjárgrunnur samtals	227.986	215.063
Áhættugrunnur		
- Vegna útlánaáhættu	802.147	830.141
- Vegna markaðsáhættu	17.100	16.626
Markaðsáhætta, veltubók	16.223	11.306
Gjaldeyrisáhætta	877	5.320
- Vegna aðlögunar á útlánvirði	1.829	1.728
- Vegna rekstraráhættu	80.570	85.026
Áhættugrunnur samtals	901.646	933.521
Eiginfjárlutföll		
Eiginfjárlutfall almenns þáttar 1	21,3%	20,1%
Eiginfjárlutfall þáttar 1	22,5%	20,1%
Eiginfjárlutfall	25,3%	23,0%
Vogunarhlutfall		
Áhættuskuldbindingar		
Liðir á efnahag	1.422.930	1.333.807
Liðir utan efnahags	49.220	41.067
Afleiður	21.615	9.922
Áhættuskuldbindingar samtals	1.493.765	1.384.797
Eiginfjárpáttur 1	202.850	187.869
Vogunarhlutfall	13,6%	13,6%

65. Rekstraráhætta

Samstæðan skilgreinir rekstraráhættu sem áhættu á tapi sem afleiðingu af ófullnægjandi innri verkferlum, misbresti á að verkferlum sé fylgt, mannlegum mistökum og kerfisbilunum eða vegna ytri atburða. Skilgreining samstæðunnar á rekstraráhættu innifelur orðsporsáhættu, lagaáhættu, háttsemisáhættu og hlítningaráhættu ásamt öðrum áhættuþáttum.

Stjórn Íslandsbanka ber ábyrgð á því að umgjörð fyrir stýringu rekstraráhættu sé fullnægjandi. Stjórnin hefur samþykkt rekstraráhættustefnu sem lýsir umgjörð rekstraráhættustýringar í bankanum. Áhættustýring ber ábyrgð á því að innleiða umgjörð fyrir stýringu rekstraráhættu og að þróa og viðhalda rekstraráhættustefnu og miðla henni til starfsmanna bankans.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

66. Helstu reikningsskilaaðferðir

Neðangreindum reikningsskilaaðferðum hefur verið beitt með samræmdum hætti af öllum félögum samstæðunnar á öll tímabil sem þessi ársreikningur nær yfir.

Efnisyfirlit

66.1	Grundvöllur samstæðu	72
66.2	Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	73
66.3	Erlendir gjaldmiðlar	73
66.4	Fjáreignir og fjárskuldir	74
66.5	Handbært fé og ígildi þess	79
66.6	Afleiðusamningar	79
66.7	Áhættuvarnarreikningsskil	80
66.8	Rekstrarfjármunir	80
66.9	Óefnislegar eignir	81
66.10	Leigusamningar	81
66.11	Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi	82
66.12	Lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir	82
66.13	Skuldbindingar	82
66.14	Starfskjör	83
66.15	Eigið fé	83
66.16	Vaxtatekjur og vaxtagjöld	84
66.17	Þóknunatekjur og þóknanagjöld	84
66.18	Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)	85
66.19	Virðisrýmun ófjárhagslegra eigna	85
66.20	Skattar	85
66.21	Aflögð starfsemi til sölu, að frádregnum tekjuskatti	86
66.22	Jöfnun	86
66.23	Hagnaður á hlut	86

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

66.1 Grundvöllur samstæðu

Ársreikningur samstæðu bankans samanstendur af ársreikningi Íslandsbanka hf., sem móðurfélags, og dótturfélaga hans.

Samstæðureikningsskil

Samstæðan myndar samstæðu með dótturfélögum sínum á grundvelli yfirláða. Samstæðureikningsskil hefjast þegar samstæðan fær yfirláð yfir dótturfélaginu og þeim lýkur þegar samstæðan hefur ekki lengur yfirláð yfir dótturfélaginu.

Við gerð ársreiknings samstæðunnar sameinar Íslandsbanki reikningsskil sín reikningsskilum dótturfélaga sinna, lið fyrir lið, með því að leggja saman sams konar eignir, skuldir, eigið fé, tekjur, gjöld og sjóðstreymi. Þegar nauðsyn krefur eru gerðar lagfæringar á reikningsskilum dótturfélaga til að samræma reikningsskilaaðferðir þeirra reikningsskilaaðferðum samstæðunnar. Allar efnahagsstöður, tekjur og gjöld milli félaga innan samstæðu eru felldar út að fullu við gerð samstæðureikningsskila. Þetta á einnig við um dótturfélög sem flokkuð eru sem aflögð starfsemi (sjá skýringu 66.11).

Breyting á eignarhlutdeild samstæðunnar í dótturfélagi, án þess að yfirláðum ljúki, er færð sem viðskipti með hlutafé.

Yfirláð

Dótturfélög eru skilgreind sem fyrirtæki sem Íslandsbanki hefur, beint eða óbeint, yfirláð yfir. Yfirláð yfir félagi eru til staðar þegar samstæðan getur notað vald sitt til að hafa áhrif á arðsemi í félaginu, sem samstæðan ber áhættu af með fjárfestingunni. Þegar ákvarða skal hvort eigi að sameina reikningsskil félags með samstæðunni leggur samstæðan mat á mörg atriði, meðal annars:

- Tilgang og hlutverk félagsins
- Viðeigandi starfsemi og hvernig hún er ákvörðuð
- Hvort að réttur samstæðunnar veiti henni völd til að stýra starfseminni
- Hvort að samstæðan beri áhættu af eða hafi ávinning af breytilegri arðsemi, og
- Hvort að samstæðan hafi völd til að þessa að hafa áhrif á arðsemi félagsins

Alla jafna er gert ráð fyrir því að meirihluti atkvæðisréttar leiði til yfirláða. Hins vegar í ákveðnum tilvikum þá getur samstæðan haft yfirláð yfir félagi þrátt fyrir að ráða yfir minna en 50% hlutfjáreignar eða hefur ekki vald yfir félagi þrátt fyrir að ráða yfir meira en 50% hlutfjáreignar. Þegar samstæðan metur hvort hún hafi vald yfir félagi og hefur þar af leiðandi stjórn á breytilegri arðsemi þess, hefur samstæðan hliðsjón af öllum viðeigandi staðreyndum og kringumstæðum, þar á meðal samningum við aðra sem hafa atkvæðisrétt innan félagsins, réttindum sem stafa af öðrum samningum, atkvæðisrétti samstæðunnar og mögulegum atkvæðisrétti.

Samstæðan endurmetur yfirláð sín yfir dótturfélögum með reglubundnum hætti.

Sameiningu félaga

Samstæðan færir sameiningu félaga með því að beita kaupaðferð. Með kaupaðferðinni skilgreinir samstæðan sjálfa sig sem kaupanda, ákvarðar kaupdaginn, skráir og metur aðgreinanlegar eignir sem keyptar eru, yfirteknar skuldir og alla hlutdeild minnihluta í hinu keypta félagi og skráir og metur alla viðskiptavild eða hagnað af kaupunum.

Hlutdeild minnihluta

Hlutdeild minnihluta er eigið fé í dótturfélögum sem ekki tilheyrir samstæðunni, hvorki beint né óbeint.

Við sameiningu félaga metur samstæðan hlutdeild minnihluta á yfirtökudegi, annaðhvort á gangvirði eða hlutfallslegan eignarhlut þess í aðgreinanlegum hreinum eignum hins yfirtekna félags.

Samstæðan sýnir hlutdeild minnihluta meðal eigin fjár í efnahagsreikningi aðskilda frá því eigin fé sem tilheyrir eigendum Íslandsbanka. Hlutdeild minnihluta er sýnd sérstaklega í rekstrarreikningi og í yfirliti um heildarafkomu aðskilið frá þeirri afkomu sem tilheyrir eigendum samstæðunnar óháð því hvort það verði til þess að hlutdeild minnihluta sýni tap. Þetta á einnig við um dótturfélög sem flokkuð eru sem aflögð starfsemi.

Yfirláðum lýkur

Missi samstæðan yfirláð yfir dótturfélagi, færir hún eignir og skuldir út úr ársreikningi samstæðunnar, sem og eign minnihluta og aðrar stöður innan eigin fjár en allur hagnaður og tap, sem myndast við þessar færslur, færast í rekstrarreikning undir liðinn „Aðrar rekstrartekjur“ eða undir liðinn „Aflögð starfsemi til sölu, að frádrögnum tekjuskatti“ ef um er að ræða dótturfélag sem flokkað er sem aflögð starfsemi.

Þegar yfirláðum lýkur er öll hlutdeild sem haldið er eftir í fyrrum dótturfélagi metin á gangvirði.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

66.1 (framhald)

Sjóðastýring

Samstæðan rekur og hefur umsjón með eignum í verðbréfasjóðum, sérhæfðum sjóðum fyrir almenna fjárfesta og öðrum sérhæfðum sjóðum fyrir hönd fjárfesta. Slíkir sjóðir eru fjármagnaðir með útgáfu hlutdeildarskírteina eða hlutabréfa. Samstæðan ber ekki neina samningsbundna fjárhagslega ábyrgð gagnvart slíkum sérsniðnum einingum. Reikningsskil þessara sjóða eru ekki innifalin í ársreikningi samstæðunnar, nema í þeim tilvikum þegar sjóðirnir lúta yfirráðum samstæðunnar.

Samstæðan fer yfir allar staðreyndir og kringumstæður til að ákvarða hvort taka skuli þessa sjóði inn í reikningsskil samstæðunnar. Samstæðan telst umbjóðandi og þar með hafa yfirráð yfir sjóðum og færir þá í ársreikning samstæðunnar, þegar hún sinnir hlutverki sjóðstjóra og verður ekki vikið til hliðar að ástæðulausu, fær breytilegar tekjur af verulegri eign hlutdeildarskírteina og/eða vegna ábyrgða og er í aðstöðu til að beita valdi sínu til að hafa áhrif á tekjur sjóðsins.

66.2 Fjárfestingar í hlutdeildarfélagum

Hlutdeildarfélag eru félög þar sem samstæðan hefur veruleg áhrif á fjármála- og rekstrarlegar ákvarðanir félags án þess að hafa yfirráð yfir ákvörðunum þess. Veruleg áhrif eru alla jafna til staðar þegar samstæðan ræður yfir 20-50% atkvæðisréttar annars félags. Atriði sem höfð eru í huga þegar ákveðið er hvort veruleg áhrif séu til staðar eru sams konar og þau sem eru notuð til að ákvarða yfirráð yfir dótturfélagum (sjá skýringu 66.1).

Samstæðan færir fjárfestingu í hlutdeildarfélagum með hlutdeildaraðferð. Með hlutdeildaraðferðinni er fjárfesting í hlutdeildarfélagum í upphafi færð á kostnaðarverði. Bókfært virði hvernar fjárfestingar er leiðrétt fyrir breytingum sem verða á eignarhlut samstæðunnar í hreinum eignum hlutdeildarfélagsins frá kaupdegi. Úthlutanir frá hlutdeildarfélagi lækka bókfært virði fjárfestingarinnar. Ef viðskiptavild er til staðar sem tengist fjárfestingu í hlutdeildarfélagum þá er hún tekin með í bókfært virði fjárfestinganna og er ekki sérstaklega prófuð með tilliti til virðisrýrnunar.

Hluttur samstæðunnar í hagnaði eða tapi og annarri heildarafkomu hlutdeildarfélaga, frá þeim degi sem veruleg áhrif hefjast fram að þeim degi sem verulegum áhrifum lýkur, er hluti af ársreikningi samstæðunnar.

Verði hlutdeild samstæðunnar í tapi hlutdeildarfélags hærrí en eignarhluttur samstæðunnar, er bókfært virði þess hlutdeildarfélags lækkað niður í núll og frekara tap er ekki skráð, nema að því marki að lagaleg eða rökstudd greiðsluskylda hvíli á samstæðunni, eða greiðslur hafi verið inntar af hendi fyrir hönd hlutdeildarfélagsins. Skili hlutdeildarfélagið í kjölfarið hagnaði færir samstæðan ekki hlutdeild sína í hagnaði fyrr en sá hagnaður er orðinn jafn uppsafnaðri óskráðri hlutdeild í tapi.

Eftir að hlutdeildaraðferðinni hefur verið beitt, ákvarðar samstæðan hvort nauðsynlegt sé að færa virðisrýrnun af fjárfestingu sinni í hlutdeildarfélagum. Á hverjum reikningsskiladegi ákvarðar samstæðan hvort fyrir liggja hlutlægar vísbendingar um að virði einstakra fjárfestinga í hlutdeildarfélagum hafi rýnað. Ef slíkar vísbendingar eru til staðar, reiknar samstæðan út fjárhæð virðisrýrnunar sem mismuninn milli endurheimtanlegs virðis hlutdeildarfélagsins og bókfærðs virðis þess og færir virðisrýrnunina í rekstrarreikning.

Þegar verulegum áhrifum samstæðunnar á hlutdeildarfélagi lýkur, metur samstæðan og færir eftirstæðan eignarhlut á gangvirði. Allur mismunur milli bókfærðs virðis hlutdeildarfélagsins, þegar verulegum áhrifum lýkur, og gangvirðis hinnar áframhaldandi fjárfestingar, og söluhagnaður eða sölutap er fært í rekstrarreikning undir liðinn „Aðrar rekstrartekjur“.

Tekjur og gjöld vegna hlutdeildarfélaga eru færð í rekstrarreikning undir liðinn „Aðrar rekstrartekjur“.

66.3 Erlendir gjaldmiðlar

Reikningsskil hvers félags í samstæðunni eru færð í starfrækslugjaldmiðli viðkomandi félags.

Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum

Við upphaflega skráningu eru viðskipti í erlendum gjaldmiðlum umreiknuð í starfrækslugjaldmiðil á gengi þess dags sem viðskiptin eiga sér stað. Á hverjum reikningsskiladegi eru peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum umreiknaðar yfir í starfrækslugjaldmiðil á gengi þess dags. Ófjárhagslegar eignir og skuldir sem eru metnar samkvæmt upphaflegu kostnaðarverði í erlendum gjaldmiðli eru umreiknaðar með því að nota gengi viðskiptadags. Ófjárhagslegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum sem metnar eru á gangvirði eru umreiknaðar í starfrækslugjaldmiðil á gengi þess dags sem gangvirðið var ákvarðað.

Allur gengismunur sem verður til vegna umreiknings úr einum gjaldmiðli í annan er færður í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinn gengismunur“.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

66.4 Fjáreignir og fjárskuldir

Skráning

Samstæðan skráir fjáreignir og fjárskuldir í efnahagsreikning á viðskiptadegi sem er sú dagsetning þegar samstæðan verður aðili að samningsbundnum ákvæðum gerningsins, nema fyrir útlán sem eru skráð á þeim degi sem samstæðan afhendir skuldara reiðufé. Við upphaflega skráningu metur samstæðan fjáreign eða fjárskuld á gangvirði og fyrir fjáreignir og fjárskuldir sem eru ekki metnar á gangvirði er bætt við viðskiptakostnaði sem má rekja beint til kaupa eða útgáfu fjáreignarinnar eða fjárskuldarinnar.

Afskráning

Samstæðan afskráir fjárskuld þegar samningsbundnar skuldbindingar hennar eru uppfylltar, þær eru felldar niður eða renna út.

Samstæðan afskráir fjáreignir við eftirfarandi aðstæður:

- Þegar samningsbundnu sjóðstreymi af fjáreignunum lýkur; eða
- Þegar samstæðan flytur réttindin til að taka við samningsbundnu sjóðstreymi af fjáreignunum í viðskiptum þar sem:
 - Samstæðan flytur alla áhættu og allan ávinning af eignarhaldi á fjáreignunum; eða
 - Samstæðan hvorki yfirfærir né heldur að verulegu leyti eftir allri áhættu og öllum ávinningi af eignarhaldi og heldur ekki yfirráðum yfir fjáreignunum

Sérhver hluti í fluttum fjáreignum sem uppfyllir skilyrði fyrir afskráningu og á uppruna sinn hjá samstæðunni eða er haldið eftir er skráður sem aðgreind eign eða skuld. Við afskráningu fjáreignar er mismunurinn milli bókfærðs virðis eignarinnar (eða þess bókfærða virðis sem er ráðstafað til þess hluta hinnar fluttu eignar), og samtölu (i) móttekins endurgjalds (þar á meðal sérhver ný eign sem fengist hefur að frádreginni sérhverri nýrri skuld sem stofnað er til) og (ii) alls uppsafnaðs hagnaðar eða taps sem hafði verið skráð í aðra heildarafkomu, skráður í rekstrarreikning.

Samstæðan á viðskipti þar sem hún yfirfærir eignir sem skráðar eru í efnahagsreikningi, en heldur eftir annaðhvort allri áhættu og ávinningi eignanna sem yfirfærðar eru, eða hluta þeirra. Ef öllum eða verulegum hluta áhættu og ávinnings er haldið eftir, er yfirfærð eign ekki afskráð í efnahagsreikningi. Flutningur eigna þar sem haldið er eftir öllum eða verulegum hluta allrar áhættu og ávinnings felur meðal annars í sér endurhverf viðskipti og verðbréfalán.

Samstæðan afskráir ekki af efnahagsreikningi verðbréf sem samstæðan selur samkvæmt endurkaupasamningi á tilgreindum degi í framtíðinni (endurhverf viðskipti) á föstu verði eða á söluverði auk ágóða lánveitanda. Samstæðan skráir móttekið fé sem skuldbindingu í efnahagsreikningi. Mismunurinn á sölu- og kaupverði er færður sem vaxtakostnaður á líftíma samnings með aðferð virkra vaxta.

Verðbréfalán og lánaviðskipti eru venjulega tryggð með verðbréfum eða handbæru fé. Flutningur verðbréfa til mótaðila er eingöngu tilgreindur í efnahagsreikningi ef áhætta og ávinningur vegna eignar eru líka flutt. Útgreitt lausafé eða lausafé móttekið sem veð er skráð sem eign eða skuld.

Í viðskiptum þar sem samstæðan heldur yfirráðum yfir eigninni en hvorki heldur eftir né flytur efnislega alla áhættu og allan ávinning af eignarhaldi, heldur samstæðan áfram að færa eignina í samræmi við áframhaldandi þátttöku sína, að teknu tilliti til þess að hve miklu leyti hún er óvarin fyrir breytingum á verðmæti fluttu eignarinnar.

Skilamálabreytingar

Verulegar breytingar á skilmálum skráðra fjáreigna eða skipti á þeim fyrir nýjar með verulega breyttum skilmálum leiða til þess að samstæðan afskráir upphaflegu fjáreignirnar og skráir nýjar fjáreignir á gangvirði.

Flokkun og mat fjáreigna

Við upphaflega skráningu flokkar samstæðan fjáreignir sínar í eftirfarandi flokka:

- Fjáreignir færðar á afskrifuðu kostnaðarverði
- Fjáreignir færðar á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu
- Fjáreignir færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning
- Veltufjáreignir í áhættuvörn

Flokkun fjáreigna byggir á mati á sjóðstreymiseinkennum eignanna og því viðskiptalíkani sem þær tilheyra.

Viðskiptalíkön

Viðskiptalíkön um stjórnun fjáreigna eru skilgreind af lykilstarfsmönnum samstæðunnar á grundvelli þess hvernig eignum er stýrt og afkoma þeirra kynnt stjórnendum. Viðskiptalíkönin eru skilgreind utan um flokka fjáreigna, sem stýrt er saman til að ná ákveðnu rekstrarmarkmiði en ekki á grundvelli einstakra fjáreigna. Viðskiptalíkön um stjórnun fjáreigna samstæðunnar eru þrenns konar: haldið til innlausnar (e. held to collect), haldið til innlausnar og til sölu (e. held to collect and for sale) og önnur gangvirðislíkön (e. other fair value business models) þar sem fjáreignum er haldið sem veltufjáreignum eða þær færðar á gangvirði án þess að falla undir fyrri tvö viðskiptalíkönin.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

66.4 (framhald)

Eingöngu endurgreiðslur höfuðstóls og vaxta (SPPI)

Prófað er hvort samningsbundið sjóðstreymi fjáreigna í flokkunum haldið til innlausnar og haldið til innlausnar og til sölu samanstandi eingöngu af endurgreiðslu höfuðstóls og vaxta (e. solely payments of principal and interest – SPPI). SPPI eru greiðslur samkvæmt skilmálum almennra lánasamninga. Höfuðstóll er gangvirði fjáreignar við upphaflega skráningu og breytist yfir líftíma fjáreignarinnar, til dæmis ef greitt er inn á höfuðstól. Vextir eru arðsemi útlána, þar á meðal bætur fyrir tímavirði peninga og útlánaáhættu sem tengist útistandandi höfuðstól yfir tímabil. Vextir geta einnig innihaldið endurgjald fyrir aðra útlánaþætti (t.d. lausafjárahættu) og kostnað (t.d. þjónustugjöld eða stjórnunarkostnað) ásamt hagnaðarhlutfalli sem er í samræmi við almennan lánasamning.

Þar sem samningskilmálar fela í sér áhættu eða flókt á sjóðstreymi sem eru ekki í samræmi við almenna lánasamninga er sú fjáreign flokkuð og metin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

Fjáreignir færðar á afskrifuðu kostnaðarverði

Fjáreign er færð á afskrifuðu kostnaðarverði ef samningsbundið sjóðstreymi hennar felur eingöngu í sér endurgreiðslu höfuðstóls og vaxta og markmiðið er að halda eigninni til innlausnar og hún færð í þann flokk, þ.e. haldið til innlausnar.

Fjáreignir á afskrifuðu kostnaðarverði eru metnar með aðferð virkra vaxta. Afskrifað kostnaðarverð er reiknað með því að taka tillit til þeirrar fjárhæðar, sem eignin er metnar á við upphaflega skráningu að frádregnum afborgunum af höfuðstól, að viðbætti eða frádregningu uppsafnaðri afskrift með aðferð virkra vaxta alls mismunar á upphaflegu fjárhæðinni og innlausnarvirðinu (svo sem vegna afsláttar eða álags við kaupin, þóknana og kostnaðar sem samofin eru virkum vöxtum) og að frádregnu framlagi vegna virðisrýrnunar. Bókfært virði fjáreigna á afskrifuðu kostnaðarverði í efnahagsreikningi inniheldur áfallna vexti. Virðisrýrnun og bakfærð virðisrýrnun eru færðar undir liðinn „Hrein virðisbreyting fjáreigna“ í rekstrarreikningi.

Fjáreignir færðar á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu

Við upphaflega skráningu hlutabréfa og eiginfjárgerninga, sem ekki eru ætluð í veltuviðskipti, er heimilt að ákveða að færa óinnleystar og innleystar gangvirðisbreytingar og gengismun í gegnum aðra heildarafkomu í stað rekstrarreiknings. Sé þessi heimild nýtt er ekki heimilt að breyta meðferð hennar síðar. Meðferð slíkra eigna er ákvörðuð fyrir hverja eign fyrir sig en ekki eignaflokk. Hlutabréf og eiginfjárgerningar, sem færð eru á gangvirði gegnum aðra heildarafkomu, sæta ekki virðisrýrnunarprófum. Arðgreiðslur eru færðar gegnum rekstrarreikning, svo fremi sem um hagnað af fjárfestingu sé að ræða. Við afskráningu slíkra eigna eru áður færðar gangvirðisbreytingar ekki færðar í rekstrarreikningi.

Fjáreignir færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Fjáreignir færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru allar aðrar fjáreignir sem eru ekki færðar á afskrifuðu kostnaðarverði eða á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Þetta á við um fjáreignir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning og fjáreignir sem eru óafturkallanlega tilgreindar af samstæðunni í upphafi skráningar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning sem annars myndu uppfylla kröfur um að vera flokkaðar á afskrifuðu kostnaðarverði eða færðar á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Samstæðan tilgreinir fjáreignir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning ef það kemur í veg fyrir eða dregur verulega úr reikningsskilalegu ósamræmi sem myndi annars verða. Engar fjáreignir eru tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning hjá samstæðunni.

Fjáreignir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru upphaflega skráðar og síðan metnar á gangvirði í efnahagsreikningi. Breytingar á gangvirði eru færðar í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)“, að undanskildum áföllnum vöxtum sem færðir eru undir liðinn „Hreinar vaxtatekjur“ og gengismunur sem færður er undir liðinn „Hreinn gengismunur“.

Veltufjáreignir í áhættuvörn

Veltufjáreignir í áhættuvörn samanstanda af afleiðusamningum með jákvætt gangvirði sem eru áhættuvarnargerningar (sjá skýringu 66.7).

Flokkun og mat fjárskulda

Til að meta fjárskuldir sínar aðgreinir samstæðan þær við upphaflega skráningu í eftirfarandi flokka, að undanskildum lánsloforðum og fjárhagslegum ábyrgðum (sjá skýringu 66.12):

- Fjárskuldir færðar á afskrifuðu kostnaðarverði
- Fjárskuldir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning
- Fjárskuldir tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning
- Veltufjárskuldir í áhættuvörn

Fjárskuldir færðar á afskrifuðu kostnaðarverði

Fjárskuldir sem færðar eru á afskrifuðu kostnaðarverði eru fjárskuldir sem ekki eru afleiður. Fjárskuldir sem færðar eru á afskrifuðu kostnaðarverði samanstanda meðal annars af innstæðum, lántökum og víkjandi lánum.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

66.4 (framhald)

Fjárskuldir færðar á afskrifuðu kostnaðarverði eru upphaflega skráðar á gangvirði að frádregnum áföllnum viðskiptakostnaði og síðan á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Afskrifað kostnaðarverð er reiknað með því að taka tillit til fjárhæðarinnar sem fjárskuldinnar eru metnar á við upphaflega skráningu að frádregnum afborgunum af höfuðstól, að viðbætti eða frádreginni uppsafnaðri afskrift með aðferð virkra vaxta á öllum mismun milli upphaflegrar fjárhæðar og innlausnarfjárhæðarinnar (svo sem vegna afsláttar eða álags við útgáfu, þóknana og kostnaðar sem samofin eru aðferð virkra vaxta). Áfallnir vextir eru hluti af bókfærðu virði fjárskuldanna í efnahagsreikningi.

Afskrifaður kostnaður tiltekinnar skuldabréfa, sem samstæðan hefur gefið út og eru tilgreind sem áhættuvarðir liðir þegar áhættuvarnarsambönd vegna gangvirðisáhættu eru skilgreind, er aðlagður eftir breytingum á gangvirði bréfanna sem rekja má til vaxtaáhættu (sjá skýringu 66.7).

Fjárskuldir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Fjárskuldir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru fjárskuldir sem aðallega er stofnað til í þeim tilgangi að hagnast á skammtímaverðbreytingum eða þóknunum vegna miðlunar. Fjárskuldir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru skortstöður í skráðum skuldabréfum og afleiðusamningum með neikvætt gangvirði sem ekki eru flokkaðar sem fjárhagslegar ábyrgðir og eru ekki áhættuvarnargerningar.

Fjárskuldir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru upphaflega skráðar og síðan metnar á gangvirði í efnahagsreikningi. Breytingar á gangvirði eru færðar í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)“ að undanskildum áföllnum vöxtum sem færðir eru undir liðinn „Hreinar vaxtatekjur“ og gengismunur sem færður er undir liðinn „Hreinn gengismunur“.

Fjárskuldir tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Fjárskuldir tilgreindar á gangvirði gegnum rekstrarreikning eru færðar á gangvirði og breytingar á gangvirði sem má rekja til breytinga á útlánaáhættu fjárskuldanna eru færðar í yfirlit um aðra heildarafkomu og eru ekki færðar í rekstrarreikning á síðari tímabilum. Það gangvirði sem eftir stendur er fært í gegnum rekstur undir liðinn „Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)“, að undanskildum áföllnum vöxtum sem eru færðir undir liðinn „Hreinar vaxtatekjur“ samkvæmt samningsvöxtum og gengishagnaður og -tap sem er fært undir liðinn „Hreinn gengismunur“.

Samstæðan reiknar gangvirði sem má rekja til breytinga á útlánaáhættu sem mismuninn á milli breytinga á gangvirði fjárskulda og gangvirðisbreytinga sem má rekja til breytinga á markaðsvöxtum. Breytingar á gangvirði sem má rekja til breytinga á markaðsvöxtum fjárskulda er reiknað með því að afvaxta samningsbundið sjóðstreymi í lok tímabilsins með afvöxtunarstuðli þeirra markaðsvaxta sem eiga við.

Eftir upphaflega skráningu metur samstæðan hvort færsla hagnaðar og taps í yfirlit um aðra heildarafkomu skapi eða auki reikningskilalegt ósamræmi í rekstrarreikningi, ef svo er þá er heildar gangvirðisbreytingin færð í rekstrarreikning.

Veltufjárskuldir í áhættuvörn

Veltufjárskuldir í áhættuvörn samanstanda af afleiðusamningum með neikvætt gangvirði sem eru áhættuvarnargerningar (sjá skýringu 66.7).

Endurflokkun

Fjáreignir eru endurflokkaðar eftir upphaflega skráningu ef breyting verður á rekstrarmarkmiði eignarinnar og breytingin er talin veruleg.

Fjárskuldir eru ekki endurflokkaðar.

Mat á gangvirði

Gangvirði fjármálagernings er það viðskiptaverð sem væri greitt við kaup eða móttekið við sölu á viðkomandi fjármálagerningi í frjálsum viðskiptum á milli markaðsaðila á matsdegi.

Samstæðan metur gangvirði fjáreigna og fjárskulda út frá skráðu verði á virkum markaði þegar það er aðgengilegt. Markaður er talinn virkur ef skráð verð er aðgengilegt og tiltækt reglulega og ef þetta verð endurspeglar raunveruleg og regluleg viðskipti. Gangvirði byggist á nýjasta tiltæka markaðsvirði á reikningskiladegi.

Ef ekki er til virkur markaður fyrir fjármálagerning ákvarðar samstæðan gangvirði með verðmatsaðferðum. Meðal verðmatsaðferða eru núvísis- og fjárstreymislíkön, samanburður við svipaða fjármálagerninga þar sem þekkt verð á markaði er fyrir hendi, Black-Scholes verðlagningarlíkan og önnur virðislíkön. Forsendur sem eru meðal annars notaðar í verðmatsaðferðum eru áhættulausir vextir og viðmiðunarvextir, áhættuálag og aðrir þættir sem eru notaðir til að meta afvöxtunarstuðla, verð skuldabréfa og gengi hlutabréfa, gengi erlendra gjaldmiðla, ásamt flökki á verði og fylgni þess. Gangvirði endurspeglar útlánaáhættu fjármálagerningsins og felur í sér leiðréttingar til að taka tillit til útlánaáhættu samstæðunnar og gagnaðilans þar sem við á.

Samstæðan prófar verðmatsaðferðina reglubundið og stillir af með hliðsjón af sögulegum gögnum og með því að styðjast við verð í nýlegum, þekktum markaðsviðskiptum með sama fjármálagerning eða á grundvelli annarra tiltækra og þekkra markaðsgagna.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

66.4 (framhald)

Breytingar á gangvirði fjáreigna og fjárskulda eru færðar í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)“.

Samstæðan hefur sett upp skipulagt eftirlit með mati á gangvirði fjármálagerna. Viðskiptaæiningar sem eiga viðkomandi eignir eru ábyrgar fyrir mati á virði þeirra og að leggja verðmatið fyrir fjárfestingarráð til samþykktar. Áhættustýring rýnir niðurstöðurnar, verðmatsaðferðirnar og forsendur verðmatsins. Endanlegt mat er staðfest af fjárfestingarráði bankans.

Virðisrýrnun fjáreigna

Virðisrýrnunarlíkanið sem IFRS 9 byggir á lítur til atburða sem gætu gerst í framtíðinni og virðisrýrnun skv. IFRS 9 á að endurspegla líkindavegið meðaltal fyrir allar mögulegar útkomur. Þar að auki byggir virðisrýrnunarlíkan skv. IFRS 9 á tvenns konar mælingum á væntu útlánatapi, annars vegar á væntu útlánatapi vegna atburða sem verða á næstu 12 mánuðum frá reikningsskiladegi og hins vegar á væntu útlánatapi vegna allra atburða sem verða á líftíma fjáreignarinnar. Það hvor mælingin er valin byggir á því hvort vart hafi orðið verulega aukinnar útlánaáhættu vegna fjáreignarinnar á reikningsskiladegi samanborðið við þá útlánaáhættu sem metin var við upphaflega skráningu eignarinnar. Til að uppfylla kröfur IFRS 9 þá verður að byggja talsvert á líkönum. Þau líkön sem samstæðan notar til þess eru þróuð og þeim viðhaldið samkvæmt ramma samstæðunnar um líkanagerð. Til þess að líkan rúmist innan þessa ramma þurfa tilteknar kröfur að vera uppfylltar um upphaflega þróun líkansins, skjölun þess, þar með talið kennsluefni fyrir endanotendur, samþykktarferli líkansins, útfærslu líkansins í tölvukerfum og viðhald líkansins, þar með talið staðfestingar og gæðaprófanir. Virðisrýrnunarferli samstæðunnar, það er að segja allt það ferli sem þarf að vera virkt til að skila viðeigandi mati á virðisrýrnun á hverjum reikningsskiladegi, er skjalfest og staðfest af áhættustefnunefnd bankans.

Skipting fjáreigna í stig

Á hverjum reikningsskiladegi þarf að skipta öllum fjáreignum sem eru metnar í virðisrýrnunarferlinu í þrjá hópa sem nefnast „stig“. Þessi skipting endurspeglar hversu mikið útlánaáhætta vegna eignarinnar hefur aukist frá upphaflegri skráningu eignarinnar. Skiptingin hefur síðan áhrif á það hvernig virðisrýrnun eignarinnar er metin og hvernig vextir af eigninni eru bókfærðir.

Stig 1

Allar fjáreignir þar sem ekki hefur orðið vart verulegrar aukningar á útlánaáhættu eru færðar á stig 1. Fyrir fjáreignir á þessu stigi þá er fjárhæð virðisrýrnunar metin sem vænt útlánatap vegna atburða sem geta orðið á næstu 12 mánuðum frá reikningsskiladegi. Vextir af eigninni eru bókfærðir út frá vergu bókfærðu virði eignarinnar.

Stig 2

Fjáreignir á stigi 2 eru fjáreignir sem samstæðan metur sem svo að vart hafi orðið verulega aukinnar útlánaáhættu frá upphaflegri skráningu eignarinnar. Fyrir fjáreignir á þessu stigi þá er fjárhæð virðisrýrnunar metin sem vænt útlánatap vegna allra atburða sem geta orðið á líftíma eignarinnar. Vextir af eigninni eru bókfærðir út frá vergu bókfærðu virði eignarinnar.

Skilgreining samstæðunnar á verulegri aukningu á útlánaáhættu er fyrir hverja fjáreign fyrir sig. Samstæðan metur það sem svo að veruleg aukning hafi orðið á útlánaáhættu ef líkur hafa aukist verulega á að vanefndaatburður (þ.e. færsla á stig 3) muni eiga sér stað á líftíma eignarinnar samanborðið við hvernig þessar líkur voru metnar við upphaflega skráningu eignarinnar. Í þessu samhengi þá vísar upphafleg skráning eignarinnar til upphafs sanningsins en ekki til atburða þar sem samningnum var breytt og þær breytingar leiddu ekki til afskráningar eignarinnar. Mat á því hvort veruleg aukning hafi orðið á útlánaáhættu er byggt á nokkrum skilgreindum vísbendingum. Ein þeirra er sú að eign sé komin í yfir 30 daga vanskil og samstæðan lítur ekki fram hjá þeirri vísbendingu. Aðrar vísbendingar eru mat samstæðunnar á framtíðarhorfum viðskiptavinar, atburðir eins og veiting umlíðunar sem eru ekki það alvarlegir að þeir leiði til laskaðs lánshæfis, skráningar á vanskilaskrá og veruleg hækkun á vanefndalíkum samkvæmt áhættumati. Skilgreiningin á verulegri aukningu á útlánaáhættu byggist eingöngu á mati á líkum á færslu á stig 3 en það felur í sér að ekki er tekið tillit til tryggingastöðu eða annarra upplýsinga sem hafa einungis áhrif á tap að gefnum vanefndum. Þegar þær vísbendingar sem leiddu til flutnings á stig 2 eiga ekki lengur við fyrir tiltekna fjáreign þá færast hún aftur á stig 1. Einnig má geta þess að fjáreignir eru sagðar vera með umlíðun í tvö ár eftir að umlíðunaratburður hefur átt sér stað en umlíðunaratburðir leiða einungis til þess að eignir eru á stigi 2 í tólf mánuði. Eftir það færast þær aftur yfir á stig 1 nema aðrar vísbendingar fyrir flutningi á stig 2 séu til staðar.

Samstæðan nýtir ekki undanþágu sem heimil er samkvæmt IFRS 9 fyrir fjáreignir þar sem útlánaáhætta er lítil. Í samræmi við skipulag samstæðunnar þá hefur samstæðan sett sér þá stefnu að mæla virðisrýrnunarframlag fyrir eignaleigusamninga byggt á væntu útlánatapi út líftíma sannings einungis fyrir þá samninga þar sem vart hefur orðið verulegrar aukningar á útlánaáhættu. Fyrir aðra eignaleigusamninga er virðisrýrnunarframlagið jafnt mati á væntu útlánatapi vegna atburða sem verða á næstu 12 mánuðum frá reikningsskiladegi.

Stig 3

Þetta stig er fyrir þær fjáreignir þar sem útlánaáhætta hefur raungerst. Fyrir þessar fjáreignir hefur því útlánaáhættu atburður nú þegar átt sér stað og vænt útlánatap vegna atburða næstu 12 mánaða og vegna atburða allan líftíma fjáreignarinnar er því það sama. Sú fjárhæð er bókfærð sem virðisrýrnun fjáreignarinnar. Vextir af eignum á þessu stigi eru færðar út frá nettó bókfærðu virði eignarinnar, þ.e. að frádregnu virðisrýrnunarframlagi.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

66.4 (framhald)

Skilgreining samstæðunnar á því að útlánaáhætta hafi raungerst á við hvern viðskiptavin fyrir sig en ekki hverja fjáreign. Í orðfæri samstæðunnar nefnist þetta ástand laskað lánhæfi og samkvæmt skilgreiningu þá telst viðskiptavinur hafa laskað lánhæfi ef annað af eftirfarandi gildir:

- Það er mat samstæðunnar að ólíklegt sé að viðskiptavinur geti staðið í skilum í samræmi við skilmála án þess að samstæðan grípi til fullnustuaðgerða samkvæmt lánasamningi, eða
- Vanskil viðskiptavinar eru umfram 90 daga á einhverri af skuldbindingum hans

Mat samstæðunnar skv. a) lið er byggt á skilgreindum vísbendingum, þar á meðal eru alvarleg brot á kvöðum samninga, skráningar á innri válista, upphaf alvarlegra innheimtuaðgerða og alvarlegar skráningar á ytri vanskilaskrá. Þá eru einnig ákveðnar forsendur sem viðskiptavinir, sem eru með laskað lánhæfi, verða að uppfylla til að losna undan því að vera með laskað lánhæfi. Þar á meðal er reynslutími og einnig er horft til framtíðarhorfa viðskiptavinar.

Vænt útlánatap

Fyrir sérhverja fjáreign þá er vænt útlánatap reiknað út frá líkönum samstæðunnar sem meta líkur á að vanefndaatburður muni eiga sér stað (PD), líkönum sem meta hversu stórt hlutfall af þeirri fjárhæð sem samstæðan er útsett fyrir tapi á muni tapast þegar til vanefnda kemur (LGD) og líkönum sem meta hver fjárhæðin sem samstæðan er útsett fyrir tapi á verður þegar vanefndaatburður á sér stað (EAD). Í sinni einföldustu mynd er hægt að reikna vænt útlánatap með því að margfalda þessa þætti saman, en af ýmsum ástæðum þá er nauðsynlegt að formúlan sem notuð er sé flóknari en þetta.

PD líkön samstæðunnar skiptast í alsjálfvirk líkön, líkön sem byggja á sérfræðimati eða blönduð líkön. Fyrir þau líkön þar sem sérfræðimat kemur við sögu þá er til staðar ferli til þess að tryggja eftirlit með matinu og að matið sé endurnýjað eins oft og þörf er á. Inntaksgögnin fyrir líkönin eru meðal annars lýðfræðilegar upplýsingar, upplýsingar úr ársreikningum fyrirtækja og söguleg greiðsluhegðun.

Tillit er tekið til efnahagsástands í PD líkönum með því að beita skölunarstuðlum sem varpa meðaltals PD gildum yfir heila efnahagssvæflu yfir í PD gildi sem hæfa efnahagsástandinu hverju sinni. Samstæðan er með líkan til að meta þessa skölunarstuðla út frá efnahagsspám sem unnar eru af aðalhafgræðingi bankans. Útkoman úr spánni er mat á safni af hagstærðum fimm ár fram í tímann. Líkaninu er beitt á hluta af þessum stærðum og skilar það skölunarstuðlum. Skölunarstuðlarnir eru yfirfarnir í áhættustefnunefnd bankans með tilliti til allra hagstærðanna í spánni og annarra viðeigandi þátta og nefndin samþykkir notkun þeirra við útreikning virðisrýrnunarinnar. Þetta ferli er framkvæmt a.m.k. ársfjórðungslega.

Samstæðan notar þrjár mismunandi efnahagssviðsmyndir. Fyrir utan grunnsviðsmyndina eru skölunarstuðlar reiknaðir fyrir jákvæðari og neikvæðari sviðsmyndir. Þetta er gert til þess að ná utan um ólíka möguleika á efnahagsþróun. Endanlegt mat á virðisrýrnun endurspeglar þannig líkindavegið meðaltal af væntu útlánatapi í ólíkum sviðsmyndum.

Áhættustefnunefnd ákvað að það væri viðeigandi að aðlaga vægi sviðsmyndanna vegna COVID-19 heimsfaraldursins, yfirleitt eru sviðsmyndirnar með vægið 25%-50%-25% (gott, grunnur, slæmt) en ákveðið var að hafa vægið 15%-50%-35% þar sem þessi sviðsmynd var talin besta nálgun á líkindavegið meðaltal af öllum mögulegum sviðsmyndum.

Taflan hér fyrir neðan sýnir þjóðhagsstærðir úr efnahagsspá aðalhafgræðings bankans

Breyting á hagstærðum %	Áætlun 2021	Spá 2022	Spá 2023	Spá 2024	Spá 2025
Hagvöxtur	4,2	3,6	3,0	2,4	2,4
Húsnæðisverð á Íslandi	11,3	6,9	3,4	3,5	3,5
Kaupmáttur	3,6	1,4	1,9	1,6	1,5
Gengisvísitala krónunnar	(3,6)	(5,1)	(0,9)	0,0	0,0
Meginvextir Seðlabanka Íslands	1,0	2,2	3,2	3,5	3,5
Verðbólga	5,0	2,6	2,8	2,4	2,5
Fjármunamyndun	7,5	2,3	2,0	3,5	3,5
Þ.a. atvinnuvegafjárfesting	9,5	0,9	2,2	3,5	3,5

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

66.4 (framhald)

Líkan samstæðunnar um LGD byggir á nokkrum sviðsmyndum um hver afdrif fjáreignar geta orðið þegar laskað láns hæfi hefur átt sér stað. Einn möguleiki er að fjáreignin komist aftur í skil án taps fyrir samstæðuna. Ef það gerist ekki þá geta endurheimtur byggst á því að samstæðan leysi til sín tryggingar. Til þess að meta endurheimtur í slíkri sviðsmynd þá eru skoðaðir nokkrir ólíkir möguleikar fyrir þróun virðis veðandlaga. Einnig geta orðið endurheimtur þó ekki séu tryggingar til staðar fyrir fjáreigninni. Þessar ólíku sviðsmyndir fyrir endurheimtur eru vegnar saman á ólíkan hátt í samræmi við þær efnahagsforsendur sem liggja til grundvallar. Þannig verður til ólínulegt samhengi milli efnahagsástands og vænts útlánataps þannig að vegið meðaltal vænts útlánataps verður ekki það sama og vænt útlánatap í þeirri sviðsmynd sem liggur í miðju dreifingargagnsmyndanna.

Til að leggja mat á það hversu hárrí fjárhæð samstæðan er útsett fyrir tapi á, þegar til vanefnda kemur, þá er nauðsynlegt að taka tillit til væntra endurgreiðslna á lánum í endurgreiðsluferli og væntri nýtingu á lánsloforðum svo sem kreditkortum, yfirdráttum, ábyrgðum og lánalínum. Væntur líftími fjáreigna getur einnig verið lengri en samningsbundinn líftími þeirra gefur til kynna ef það er almenn regla að samningarnir séu framlengdir.

Samstæðan hefur gert tímabundnar breytingar á virðisrýrnunarlíkaninu vegna COVID-19 heimsfaraldursins, fjallað er um þessar breytingar í skýringu 3.

Reglur um afskriftir

Þegar fyrir liggur að frekari innheimtuaðgerðir krafna munu verða árangurslausar eða of kostnaðarsamar þá telst krafa töpuð og er afskrifuð í bókum samstæðunnar. Afskrift breytir ekki lögvarðri kröfu á viðskiptamann og hafi ekki verið samið um annað skal afskrifuð krafa færð á kröfuvakt. Beri innheimta á kröfuvakt árangur skal ráðstafa innheimtri fjárhæð inn á áður afskrifaðar kröfur.

Virðisrýrnunarferillinn

Samkvæmt virðisrýrnunarferli samstæðunnar þá er skipting fjáreigna í stig og útreikningur vænts útlánataps gerður samkvæmt þeim reglum og með þeim líkönum sem lýst er að ofan. Útkoman er yfirfarin af viðskiptaeyningum samstæðunnar og þær geta lagt til breytingar að uppfylltum skilyrðum um nauðsynlegan rökstuðning fyrir þeim. Matið á virðisrýrnuninni og allar tillögur að breytingum eru yfirfarnar af virðisrýrnunarráði sem skipað er af áhættustefnunefnd bankans. Endanlegt mat á virðisrýrnun er samþykkt í áhættustefnunefnd bankans ársfjórðungslega.

Í allri umfjöllun um virðisrýrnun hér að ofan eru mikilvægissjónarmið höfð til hliðsjónar þannig að ekki er fjallað um atriði og undantekningar sem teljast ekki mikilvæg.

66.5 Handbært fé og ígildi þess

Handbært fé og ígildi þess er fært á afskrifuðu kostnaðarverði í efnahagsreikningi og telst bera litla útlánaáhættu á reikningskiladegi. Virðisrýrnun og bakfærð virðisrýrnun eru færðar undir liðinn „Hrein virðisbreyting fjáreigna“ í rekstrarreikningi.

Til handbærs fjár og ígildis þess í sjóðstreymisýfirliti telst reiðufé, innstæður hjá Seðlabanka Íslands, óbundnar innstæður hjá lánastofnunum og skammtímalán til lánastofnana. Handbært fé og ígildi þess samanstendur af innstæðum með gjalddaga innan þriggja mánaða frá móttöku.

66.6 Afleiðusamningar

Afleiður eru aðallega notaðar í veltuviðskiptum en eru einnig notaðar til að verja samstæðuna gegn áhættum af ýmsu tagi eins og vaxtaáhættu, verðbólguáhættu og gjaldeyrisáhættu. Afleiður eru flokkaðar sem fjáreignir eða fjárskuldir, metnar á gangvirði og skráðar í efnahagsreikning sem eignir eða skuldir, eftir því hvort gangvirði þeirra á uppgjörstegi er jákvætt (eignir) eða neikvætt (skuldir).

Samstæðan beitir áhættuvarnarreikningskilum og í samræmi við það færir samstæðan ákveðnar afleiðueignir og -skuldir sem tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning en aðrar sem afleiðueignir eða -skuldir í áhættuvörn (sjá skýringu 66.4 og skýringu 66.7).

Þegar afleiður eru innbyggðar í aðra fjármálagerninga eða eru hluti af samningum eru þær kallaðar blandaðir gerningar sem hefur þau áhrif að hluti af sjóðstreymi blandaðra gerninga er breytilegt á svipaðan máta og ef um sjálfstæðar afleiður væri að ræða. Þessar innbyggðu afleiður eru metnar og settar fram í ársreikningi samstæðunnar eins og ef þær væru sjálfstæðar afleiður. Samstæðan færir innbyggðar afleiður sérstaklega óháð samningunum sem afleiðurnar eru hluti af þegar þeir samningar eru ekki eignir og gildissvið IFRS 9 nær ekki um þá, afleiðurnar eru ekki færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, skilmálar innbyggðu afleiðnanna uppfylla skilgreiningu sem afleiður ef þær væru sjálfstæðar samningar, og fjárhagslegir eiginleikar og áhætta innbyggðu afleiðnanna eru ekki nátengd fjárhagslegum eiginleikum og áhættu samninganna sem afleiðurnar eru hluti af. Þegar samstæðan þarf að aðgreina innbyggðar afleiður og færa þær eins og sjálfstæða samninga, færir samstæðan gangvirði innbyggðu afleiðnanna í sama lið í efnahagsreikningi og þá samninga sem þeir eru hluti af.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

66.7 Áhættuvarnarreikningsskil

IFRS 9 heimilar að beita áfram reikningsskilaaðferðum sem settar eru fram í IAS 39 um áhættuvarnarreikningsskil og hefur samstæðan ákveðið að nýta þessa heimild.

Við upphaflega skráningu áhættuvarnanna, skráði samstæðan sambandið milli áhættuvarnargerninganna og hinna áhættuvörðu liða með formlegum hætti, þar á meðal markmið og stefnu áhættustýringar við beitingu áhættuvarnarinnar, ásamt aðferðinni sem notuð verður til að meta skilvirkni áhættuvarnarsambandanna. Samstæðan framkvæmir mat, bæði við upphaf áhættuvarnarsambandanna og á áframhaldandi grundvelli, á því hvort búist sé við því að áhættuvarnargerningarnir komi að miklu gagni við að vega á móti breytingum á gangvirði hinna áhættuvörðu liða á því tímabili sem áhættuvörnin nær yfir og hvort raunveruleg áhrif af hverri áhættuvörn sé á bilinu 80-125%. Við framkvæmd matsins gerir samstæðan ráð fyrir að viðmiðunarvextir breytist ekki vegna innleiðingar á endurbættum viðmiðunarvöxtum.

Samstæðan beitir gangvirðisvarnarreikningsskilum þar sem áhættuvarnarsamböndin samanstanda af tilteknum skuldabréfum, sem samstæðan hefur gefið út í evrum á föstum vöxtum, sem hinir áhættuvörðu liðir og áhættuvarnargerningarnir eru tilteknir vaxtaskiptasamningar í evrum, þar sem samstæðan greiðir breytilega vexti og fær fasta vexti. Áhættuvarnarsamböndin eru skilgreind og færð sem gangvirðisvarnir þar sem vaxtaskiptasamningarnir verja samstæðuna fyrir áhættu vegna breytinga á gangvirði skuldabréfanna sem stafa af vaxtabreytingum. Samstæðan færir breytingarnar á gangvirði vaxtaskiptasamninganna strax í rekstrarreikning ásamt breytingunum á gangvirði skuldabréfanna sem rekja má til vaxtaáhættunnar. Breytingar á hreinu gangvirði vaxtaskiptasamninganna og skuldabréfanna eru færðar undir liðinn „Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)“, áfallnir vextir af skuldabréfunum og vaxtaskiptasamningunum eru færðir undir liðinn „Hreinar vaxtatekjur“ og gengishagnaður og gengistap af skuldabréfunum er fært undir liðinn „Hreinn gengismunur“.

Ef afleiðusamningur sem notaður er í áhættuvörn rennur út, er seldur, honum er slitið eða samningur er nýttur, eða áhættuvörn uppfyllir ekki lengur skilyrði fyrir gangvirðisvarnarreikningsskilum eða skilgreining áhættuvarnar er afturkölluð, þá eru áhættuvarnarreikningsskil fyrir viðkomandi áhættuvarnarsamband felld niður til frambúðar. Leiðréttingar á áhættuvörðum lið, þar sem aðferð virkra vaxta er beitt á, upp að því marki að hann er felldur niður, eru afskrifaðar í rekstrarreikningi sem hluti af endurútreiknuðu núvirði liðsins það sem eftir er af líftíma hans.

66.8 Rekstrarfjármunir

Skráning og mat

Varanlegir rekstrarfjármunir eru metnir á kostnaðarverði að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og virðisýrnum (sjá skýringu 66.19). Þegar rekstrarfjármunir eru samsettir úr einingum sem hafa mismunandi nýtingartíma eru þeir færðir og afskrifaðir hver í sínu lagi eins og um aðgreinda rekstrarfjármuni væri að ræða.

Kostnaður sem fellur til síðar

Kostnaður sem fellur til vegna endurnýjunar rekstrarfjármuna er eignfærður ef líklegt er að efnahagslegur ávinningur muni renna til samstæðunnar og hægt er að meta kostnaðinn með áreiðanlegum hætti. Allur annar kostnaður er færður í rekstur sem gjöld eftir því sem til hans stofnast.

Afskriftir

Varanlegir rekstrarfjármunir eru afskrifaðir frá þeim degi sem þeir eru tiltækir til notkunar, að undanskildu landi sem er ekki afskrifað. Afskriftarfjárhæð hvers aðgreinds rekstrarfjármunar er ákvörðuð eftir að niðurlagsverð hans hefur verið dregið frá. Afskriftir eru gjaldfærðar línulega í rekstur, undir liðinn „Annar rekstrarkostnaður“, miðað við áætlaðan nýtingartíma hvers einstaks rekstrarfjármunar.

Afskriftaraðferðin, nýtingartími og niðurlagsverð eru endurmetin á hverjum reikningsskiladegi og breytt ef við á.

Áætlaður nýtingartími er eftirfarandi:

Fasteignir	50 ár
Nýtingarréttur eigna	1-10 ár
Innréttingar	6-12 ár
Áhöld	3-5 ár
Bifreiðar	3 ár

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

66.9 Óefnislegar eignir

Hugbúnaður

Hugbúnaður sem samstæðan kaupir er metinn á kostnaðarverði að frádreginni uppsafnaðri afskrift og virðisrýmun.

Kostnaður vegna hugbúnaðar sem er þróaður innan samstæðunnar er færður sem eign þegar samstæðan getur sýnt fram á ætlun sína og getu til að ljúka þróun hugbúnaðarins, að notkun hugbúnaðarins muni skapa efnahagslegan ávinning í framtíðinni og þegar samstæðan getur með áreiðanlegum hætti metið kostnaðinn við að ljúka þróunarvinnunni. Eignfærður kostnaður felur í sér allan kostnað sem beintengdur er þróun hugbúnaðarins ásamt eignfærðum fjármagnskostnaði. Hugbúnaður sem er þróaður innan samstæðunnar er eignfærður á kostnaðarverði að frádreginni afskrift og virðisrýmun.

Kostnaður sem fellur til síðar vegna hugbúnaðar er aðeins eignfærður þegar hann eykur þann efnahagslega framtíðarávinning sem felst í þeirri tilteknu eign sem hann tengist. Allur annar kostnaður er gjaldfærður þegar til hans er stofnað.

Hugbúnaður er afskrifaður línulega á áætluðum nýtingartíma hans frá þeim degi sem hann er tilbúinn til notkunar. Afskriftirnar eru færðar í rekstrarreikning undir liðinn „Annar rekstrarkostnaður“. Áætlaður nýtingartími hugbúnaðar er þrjú til tíu ár.

66.10 Leigusamningar

Við upphaflega skráningu samnings metur samstæðan hvort samningur sé leigusamningur að hluta til eða öllu leyti. Ef samningur veitir rétt til yfirráða á ákveðinni eign til ákveðins tíma gegn endurgjaldi þá telst hann leigusamningur, að hluta til eða öllu leyti. Samstæðan hefur ákveðið að færa samninga sem eru leigusamningar að hluta til eða að öllu leyti sem leigusamninga.

Samstæðan sem leigutaki

Samstæðan notar samræmda aðferð við að færa og meta leigusamninga fyrir utan leigusamninga til styttri tíma og leigusamninga með lágt virði. Samstæðan færir leiguskuld og nýtingarrétt eignar í upphafi leigusamnings. Samstæðan hefur ákveðið að færa ekki nýtingarrétt eigna og leiguskuldir fyrir skammtímaleigusamninga sem hafa leigutímabil sem er styttra en 12 mánuðir og leigusamninga fyrir eignir með lágt virði. Samstæðan færir leigugreiðslur sem tengjast þessum leigusamningum sem gjöld á línulegum grunni yfir leigutímabilið.

Leiguskuld

Leiguskuldin er upphaflega metin á núvirði leigugreiðslna, bæði fastra og breytilegra, og afvöxtuð með því að nota vænt vaxtastig einingarinnar. Vænt vaxtastig eru þeir vextir sem einingin þyrfti að greiða til að taka lán til sambærilegs tíma í því skyni að kaupa álíka eign með svipað virði og nýtingarréttur eigna við svipaðar efnahagsaðstæður. Vænta vaxtastigið er háð mati þegar ekki er hægt að nálgast markaðsvexti. Leiguskuldin er metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta og endurmetin þegar breyting verður á framtíðargreiðslum, þ.e. þegar breytingar verða á vísitölu eða mati á því hvort að framlengingar- eða lúkningarkostir verða nýttir. Eftir upphafsdagsetningu er fjárhæð leiguskuldarinnar aukin til að endurspegla uppsafnaða vexti og lækkuð vegna leigugreiðslna.

Leigutímabilið er ákvarðað af samstæðunni sem óuppsegjanlegt leigutímabil leigusamnings ásamt öllum þeim tímabilum sem framlengingarákvæði kveða á um, ef það er frekar öruggt að þau verði nýtt, eða öll tímabil sem lúkningarkostir kveða á um, ef það er frekar öruggt að þeir verði ekki nýttir. Stjórnendur samstæðunnar framkvæma árlega mat á því hvort samstæðan muni nýta sér framlengingarákvæði eða lúkningarkosti. Ef mat á því hvort samstæðan muni nýta framlengingarákvæði eða lúkningarkosti breytist eftir upphafsdagsetningu er leiguskuldin endurmetin og viðeigandi breyting er gerð á bókfærðu virði nýtingarréttis eignarinnar.

Nýtingarréttur eigna

Nýtingarréttur eigna er upphaflega metinn á kostnaðarverði, sem samanstendur af upphaflegri fjárhæð leiguskuldarinnar leiðréttri með tilliti til leigugreiðslna sem hafa verið inntar af hendi fyrir eða á upphafsdagsetningu, að viðbættum öllum upphafskostnaði sem hefur fallið til að frádreginni fenginni ívilnun. Endurmat á leiguskuldinni leiðir til samsvarandi aðlögunar á bókfærðu virði nýtingarréttarins eða færslu í rekstrarreikning ef bókfærða virðið á nýtingarréttinum er komið niður í núll. Nýtingarrétturinn er því næst afskrifaður með línulegri aðferð frá upphafsdagsetningu til loka leigutímabilsins. Nýtingarréttur eigna fellur undir reglur um virðisrýmun eigna.

Ef breyting á leigusamningi eykur umfang leigunnar með því að bæta við nýtingarrétti einnar eða fleiri undirliggjandi eigna og endurgjaldið fyrir leiguna eykst um fjárhæð í réttu hlutfalli við verðið vegna aukins umfangs og allar breytingar á verðinu sem endurspegla kringumstæður viðeigandi samnings, þá er breytingin bókfærð sem aðskilinn leigusamningur. Fyrir breytingar á leigusamningum sem eru ekki bókfærðar sem aðskilinn leigusamningur er leigutímabil hins breytta leigusamnings endurákvæðað og leiguskuldin endurmetin með því að nota endurskoðaðar leigugreiðslur sem eru afvaxtaðar með því að nota vænt vaxtastig á breytingardegi. Allar breytingar á leiguskuldinni eru jafnframt gerðar á nýtingarrétti eignarinnar.

Samstæðan setur nýtingarrétt eigna fram undir liðinn „Rekstrarfjármunir“ og leiguskuldir undir liðinn „Aðrar kuldir“ í efnahagsreikningi. Nánar er fjallað um tímagreiningu leiguskulda í skýringu 57. Vextir af leiguskuldum eru færðir í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinar vaxtatekjur“. Afskriftir á nýtingarrétti eigna eru færðar í rekstrarreikningi undir liðinn „Annar rekstrarkostnaður“.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

66.10 (framhald)

Samstæðan sem leigusali

Samstæðan flokkar leigusamninga eftir efni þeirra og að hve miklu leyti áhætta og ávinningur sem tengist eignarhaldi eignanna færast yfir til leigutakans. Leigusamningar eru skilgreindir sem rekstrarleiga þegar áhætta og ávinningur sem fylgja eignarhaldinu færast ekki efnislega frá leigusala til leigutaka. Leigusamningar eru skilgreindir sem fjármögnunarleiga þegar áhætta og ávinningur sem fylgja eignarhaldinu færast efnislega frá leigusala til leigutaka.

Þar sem samstæðan er leigusali í eignaleigu, færir samstæðan kröfu sem jafngildir hreinni fjárfestingu í leigunni undir liðinn „Útlán til viðskiptavina“ í efnahagsreikningi. Samstæðan beitir reikningsskilaaðferðum sínum um afskráningu og virðisrýrnun fjáreigna einnig á eignaleigukröfur sínar. Samstæðan færir fjármagnstekjur af eignaleigu í rekstrarreikningi undir liðinn „Hreinar vaxtatekjur“ á leigutímanum til að fá fram samfellda arðsemi hinnar hreinu fjárfestingar í leigunni á tímabilinu.

Þegar samstæðan er leigusali í samningum sem teljast vera lögformlegir eignaleigusamningar en eru efnislega lánasamningar flokkar samstæðan þá meðal útlána á afskrifuðu kostnaðarverði.

66.11 Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi

Fastafjármunir og aflögð starfsemi eru flokkuð annaðhvort til sölu ef samstæðan væntir þess að hún muni endurheimta bókfært virði þeirra við sölu frekar en með áframhaldandi notkun eða til úthlutunar til eigenda ef samstæðan hefur skuldbundið sig til að úthluta eignum, eða aflagðri starfsemi, til eigenda.

Til að þetta eigi við þarf eignin, eða aflagða starfsemin, að vera tilbúin til sölu eða úthlutunar, í núverandi ástandi og að mjög líklegt teljist að af sölu eða úthlutuninni verði. Salan má einungis vera með fyrirvara um eðlileg viðskiptakjör eins og við á um sambærilegar eignir eða aflagða starfsemi.

Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi eru færð í sérstökum lið í efnahagsreikningi. Hlutdeild minnihluta í aflagðri starfsemi er sýnd innan eigin fjár.

Áður en eignin er flokkuð til sölu eða úthlutunar eru fastafjármunir, eða viðkomandi liðir aflagðrar starfsemi, metnir í samræmi við viðeigandi reikningsskilaaðferðir. Þar á eftir eru fastafjármunir til sölu, eða aflögð starfsemi, metin á bókfærðu virði eða gangvirði að frádregnum sölukostnaði eða kostnaði við úthlutun, hvort sem lægra reynist.

Tekjur og gjöld sem stofnað hefur verið til vegna fastafjármuna til sölu og aflagðrar starfsemi eru færð í rekstrarreikning undir liðinn „Aflögð starfsemi til sölu, að frádregnum tekjuskatti“ (sjá skýringu 66.21).

66.12 Lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir

Lánsloforð eru skuldbindingar samstæðunnar til að útvega lánsfé samkvæmt bindandi samkomulagi um skipti á ákveðnum fjármunum á tilgreindu virði á tilgreindri framtíðardagsetningu eða dagsetningum. Vænt útlánatap vegna lánsloforða (sjá skýringu 66.4) er fært í efnahagsreikning undir liðinn „Aðrar skuldir“. Þóknarir vegna lánsloforða sem samstæðan veitir viðtöku eru færðar í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinar þóknatekjur (gjöld)“.

Fjárhagslegar ábyrgðir eru samningar sem skuldbinda samstæðuna til að bæta réttthafa tap sem hann verður fyrir vegna vanefnda skuldara á greiðslum á gjalddaga, í samræmi við skilmála skuldagernings. Fjárhagslegar ábyrgðir eru gefnar út af samstæðunni til lánastofnana eða annarra samningsaðila viðskiptavinarins svo hægt sé að setja þær fram sem veð gegn lánveitingu, yfirdrætti eða annarri lánafyrirgreiðslu.

Skuldir vegna fjárhagslegra ábyrgða sem samstæðan gefur út eru upphaflega metnar sem gangvirði álagsþóknunar á útgáfudegi. Skuldirnar eru síðan færðar á upphaflegu gangvirði ábyrgðarinnar eða væntu útlánatapi ábyrgðarinnar (sjá skýringu 66.4), hvort sem hærra reynist. Hækkun eða lækkun skuldbindinga vegna ábyrgða er færð í rekstrarreikning. Álagsþóknunin er færð í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinar þóknatekjur (gjöld)“ yfir líftíma ábyrgðarinnar.

66.13 Skuldbindingar

Skuldbindingar eru færðar þegar lagaleg eða rökstudd greiðsluskylda hvílir á samstæðunni vegna liðinna atburða, ef líklegt þykir að samstæðan þurfi að gera upp skuldbindinguna með fjármunum og hægt er að meta fjárhæðina með áreiðanlegum hætti.

Fjárhæðin sem færð er sem skuldbinding er áreiðanlegasta matið á því endurgjaldi sem þarf til að gera upp núverandi skuldbindingar á reikningsskiladegi, að teknu tilliti til áhættu og óvissu sem tengist skuldbindingunni. Þegar skuldbinding er metin út frá því framtíðargreiðslufæði sem þarf til að gera upp núverandi skuldbindingu, er bókfært virði hennar núvirði greiðslufæðisins.

Þegar þess er vænst að hluti eða allur efnahagslegur ávinningur sem þarf til að gera upp skuldbindingu verði endurheimtur frá þriðja aðila og nær öruggt er að endurgreiðslan verði innheimt og hægt er að meta fjárhæð viðskiptakröfunnar á áreiðanlegan hátt er viðskiptakrafan skráð sem eign.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

66.14 Starfskjör

Öll félög samstæðunnar eru skuldbundin til að greiða lögbundin og samningsbundin iðgjöld með framlagi í almenna lífeyrissjóði og séreignarsjóði. Samstæðan hefur engar frekari greiðsluskyldur umfram þessi framlög. Samstæðan færir þessi iðgjöld meðal launatengdra gjalda þegar þau falla til.

Starfskjör til skamms tíma fela í sér laun, kaupauka í peningum, hlunnindi og launaðar fjarvistir. Starfskjör til skamms tíma eru gjaldfærð af samstæðunni eftir því sem hin tengda þjónusta er veitt. Skuld er færð fyrir fjárhæðinni sem gert er ráð fyrir að greidd verði samkvæmt áætlunum um kaupauka í peningum ef samstæðan hefur núgildandi lagalega eða ætlaða skuldbindingu til að greiða þessa fjárhæð vegna fyrri þjónustu sem starfsmaðurinn hefur veitt og hægt er að meta skuldbindinguna með áreiðanlegum hætti.

Samstæðan hefur ekki skilgreint eftirlaunakerfi né virkt kaupaukakerfi.

66.15 Eigið fé

Hlutfé

Hlutfé sem sýnt er í ársreikningi samstæðunnar samanstendur af heildarnafnvirði almennra hluta útgefnum af bankanum. Viðbótarkostnaður, sem rekja má beint til útgáfu almennra hluta, er færður sem frádráttur frá eigin fé, að frádregnum öllum skattaáhrifum.

Arður af hlutabréfum

Arður til hluthafa bankans er færður sem skuld og dreginn frá eigin fé á því reikningstímabili sem hann er samþykktur af hluthöfum á aðalfundi bankans. Arður til hluthafa í minnihluta í dótturfélögum er færður sem skuld og dreginn frá eigin fé á því reikningstímabili sem hann er samþykktur af hluthafafundi dótturfélaganna. Arður sem ákveðinn er eftir uppgjörsdag er ekki færður sem skuld á uppgjörstegi.

Lögbundinn varasjóður

Samkvæmt lögum um hlutfélög nr. 2/1995 skal lögbundinn varasjóður nema 25% af hlutfé bankans.

Bundnir varasjóðir

Samstæðan skal eftir því sem við á færa tiltekna fjárhæðir af óráðstöfuðu eigin fé á bundinn varasjóð. Fjárhæðir á bundnum varasjóðum eru ekki tækar til arðgreiðslna. Bundnir varasjóðir greinast þannig:

Bundinn varasjóður vegna eignfærðs þróunarkostnaðar

Við eignfærslu þróunarkostnaðar færir samstæðan sömu fjárhæð af óráðstöfuðu eigin fé á bundinn varasjóð. Fjárhæðir sem færðar eru á bundinn varasjóð eru færðar til baka á óráðstafað eigið fé í samræmi við afskrift eignfærðs þróunarkostnaðar sem færð er í rekstrarreikning.

Bundinn varasjóður vegna gangvirðisbreytinga fjáreigna

Samstæðan færir gangvirðisbreytingar, vegna fjáreigna sem færðar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, af óráðstöfuðu eigin fé á bundinn varasjóð, að teknu tilliti til skattáhrifa ef við á. Fjárhæðir sem færðar hafa verið á bundinn varasjóð eru færðar til baka á óráðstafað eigið fé við sölu fjáreignarinnar.

Bundinn varasjóður vegna óinnleysts hagnaðar af hlutdeildarfélögum

Sé hlutdeild í afkomu hlutdeildarfélaga umfram móttekinn arð eða þann arð sem ákveðið hefur verið að úthluta, færir samstæðan mismuninn á bundinn varasjóð. Bundni varasjóðurinn skal, eftir því sem við á, leystur upp með færslu á óráðstafað eigið fé ef eignarhluturinn er seldur eða hann afskrifaður.

Gangvirðisvarasjóður

Gangvirðisvarasjóður samanstendur af öllum óinnleystum hagnaði eða tapi sem tengjast gangvirðisbreytingum á eiginfjárgerningum sem eru flokkaðir á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Gangvirðisbreytingarnar eru ekki endurflokkaðar yfir í rekstrarreikning við afskráningu eiginfjárgerninga.

Varasjóður útlánaáhættu fjárskulda

Breytingar á gangvirði eigin útlánaáhættu fjárskulda sem tilgreindar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru færðar á varasjóð útlánaáhættu fjárskulda. Gangvirðisbreytingarnar eru ekki endurflokkaðar yfir í rekstrarreikning við greiðslu skuldar.

Þýðingarmunur

Þýðingarmunur er gengismunur vegna þýðingar reikningsskila erlendra dótturfélaga í íslenskar krónur.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

66.16 Vaxtatekjur og vaxtagjöld

Vaxtatekjur og vaxtagjöld vegna allra fjáreigna og fjárskulda sem metnar eru á afskrifuðu kostnaðarverði eru færð í rekstrarreikning með aðferð virkra vaxta.

Virkir vextir er sú ávöxtunarkrafa sem afvaxtar vænt framtíðargreiðsluflæði fjáreignar eða fjárskuldar yfir áætlaðan líftíma fjármálagerningsins eða styttra tímabil, eftir því sem við á, til bókfærðs virðis fjáreignarinnar eða fjárskuldarinnar. Þegar hlutfall virkra vaxta er reiknað áætlað samstæðan greiðsluflæði með tilliti til allra samningsskilmála fjármálagerningsins en tekur ekki tillit til vænts útlánataps. Við útreikninginn er tekið tillit til allra þóknana og greiðslna á milli samningsaðila sem heyra undir hlutfall virkra vaxta, sem og viðskiptakostnaðar, yfirverðs og affalla.

Virkir vextir er sú ávöxtunarkrafa sem samstæðan gefur sér við upphaflega skráningu fjáreignar og fjárskuldar og bókfært virði þeirra er síðan aðlagð ef áætlanir um greiðslur og innborganir eru endurmetnar. Bókfært virði er endurreiknað með sömu ávöxtunarkröfu og notuð var við upphaflega skráningu. Breytingar á bókfærðu virði eru færðar sem vaxtatekjur eða vaxtagjöld. Vaxtatekjur og vaxtagjöld vegna fjármálagerninga á breytilegum vöxtum, eru venjulega skráð á gildandi markaðsvöxtum að viðbættum afskriftum eða að frádrögnum álaga eða afföllum, sem byggjast á upprunalegri ávöxtunarkröfu.

Vextir á virðisrýrðar fjáreignir eru reiknaðir með upphaflegri ávöxtunarkröfu fjáreignarinnar. Fyrir fjáreignir á stigi 1 og stigi 2 eru vextir reiknaðir af vergu bókfærðu virði eignanna og vegna fjáreigna á stigi 3 eru vextir reiknaðir af vergu bókfærðu virði eignanna að frádrögnum virðisrýrnunarframlagi (sjá skýringu 66.4).

Hagnaður og tap af afskráðum fjáreignum og fjárskuldum sem metnar eru á afskrifuðu kostnaðarverði er fært á meðal vaxtatekna og vaxtagjalda.

Vaxtatekjur og vaxtagjöld vegna fjáreigna og fjárskulda sem færðar eru á gangvirði í gegnum rekstur, eru skráð í rekstrarreikning á grundvelli reikningsskila á rekstrargrunni að undanskildum fjárskuldum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning (sjá skýringu 66.4).

Áfallnir vextir vaxtaskiptasamninga, sem eru skilgreindir og færðir sem áhættuvarnargerningar í gangvirðisvörn gegn vaxtaáhættu sem stafar af ákveðnum fastvaxta skuldabréfum í evrum, útgefnum af samstæðunni (sjá skýringu 66.7), eru færðir í rekstrarreikning sem breyting á vaxtakostnaði sem færður er fyrir skuldabréfin.

66.17 Þóknatekjur og þóknagjöld

Fjárhæðin, sem færð er vegna þóknatekna og -gjalda er sú fjárhæð sem endurspeglar raunverulegan kostnað við þjónustu við viðskiptavinum. Tekjur og gjöld vegna þóknana sem eru óaðskiljanleg frá virkum vöxtum á fjáreign eða fjárskuld eru tekin með við mat á virkum vöxtum.

Þóknanir vegna lánsloforða, sem líklegt þykir að viðskiptavinur nýti, eru færðar sem hluti af virkum vöxtum útlánsins. Þegar ekki er gert ráð fyrir nýtingu á lánsloforðum eru þóknanir færðar línulega í rekstrarreikning yfir lánstímabilið.

Þóknanir vegna sambankalána eru færðar sem tekjur þegar ferlinu er lokið og samstæðan hefur ekki haldið eftir neinum hluta lánapakans fyrir sig eða hefur haldið hluta af sömu virku vöxtunum og aðrir þátttakendur.

Þóknatekjur og -gjöld sem stofnað er til vegna samningaviðræðna, þátttöku í samningaviðræðum, viðskipta fyrir þriðja aðila svo sem umsýslu á yfirtöku hlutabréfa eða annarra verðbréfa eða kaupa eða sölu fyrirtækja, eru skráð þegar undirliggjandi viðskiptum er lokið.

Þóknatekjur fyrir umsjón með verðbréfasöfnum, aðra ráðgjöf og þjónustu eru færðar samkvæmt viðkomandi þjónustusamningi, vanalega eftir því sem þjónustan er veitt.

Þóknatekjur fyrir eignastýringu sem tengjast sérhæfðum sjóðum fyrir almenna fjárfesta eru skráðar hlutfallslega á það tímabil sem þjónustan er veitt. Sama á við um einkabankþjónustu, fjármálaskipulagningu og vörsluþjónustu sem er veitt samfellt yfir lengri tíma. Árangurstengdar þóknanir, eða hluti af þóknunum, eru færðar þegar tilsettum árangri hefur verið náð.

Í þeim tilvikum þegar samstæðan telst vera umboðsmaður er þóknatekjum og þóknagjöldum jafnað saman og nettófjárhæð birt.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

66.18 Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)

Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld) fela í sér hreinan hagnað (tap) af fjáreignum og fjárskuldum sem tilskildar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, hreinan hagnað (tap) af fjárskuldum sem tilgreindar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning og hreinan hagnað (tap) af gangvirðisvörnum.

Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum tilskildum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Hreinn hagnaður eða tap af fjáreignum og fjárskuldum sem tilskildar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning felur í sér allar innleystar og óinnleystar gangvirðisbreytingar fjáreigna og fjárskulda sem samstæðan flokkar sem tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, nema vaxtatekjur og -gjöld sem færð eru undir liðinn „Hreinar vaxtatekjur“ og gengishagnað og -tap sem færð eru undir liðinn „Hreinn gengismunur“. Tekjur vegna arðgreiðslna fjáreigna eru skráðar í rekstrarreikning þegar réttur samstæðunnar til þess að móttaka greiðslu er staðfestur.

Hreinn hagnaður (tap) af fjárskuldum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Hreinn hagnaður eða tap af fjárskuldum sem tilgreindar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning felur í sér allar innleystar og óinnleystar gangvirðisbreytingar fjárskulda sem samstæðan tilgreinir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, nema gangvirðisbreytingar sem má rekja til breytinga á útlánaáhættu sem færð er í yfirlit um aðra heildarafkomu, gjaldfærða vexti sem eru færðir undir liðinn „Hreinar vaxtatekjur“, og gengishagnað og -tap sem færð eru undir liðinn „Hreinn gengismunur“.

Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörn

Hreinn hagnaður eða tap af gangvirðisvörnum felur í sér breytingar á hreinu gangvirði vaxtaskiptasamninga sem eru skilgreindir sem áhættuvarnargerningar í gangvirðisvörn og breytingar á gangvirði tiltekinna skuldabréfa sem rekja má til vaxtaáhættu skuldabréfanna og eru þau skilgreind sem áhættuvarðir liðir í gangvirðisvörn (sjá skýringu 66.7).

66.19 Virðisrýrnun ófjárhagslegra eigna

Samstæðan metur á hverjum reikningsskiladegi hvort einhver vísbending sé um virðisrýrnun ófjárhagslegra eigna annarra en tekjuskattsinn eignar og fastafjármuna til sölu og aflagðrar starfsemi. Ef slík vísbending er til staðar metur samstæðan endurheimtanlegt virði eignarinnar. Ef bókfært virði eignar reynist hærra en vænt endurheimtanlegt virði hennar er virðisrýrnun færð í rekstrarreikning.

Virðisrýrnun ófjárhagslegra eigna er bakfærð ef breyting hefur orðið á endurheimtanlegu virði eignarinnar. Virðisrýrnun er aðeins færð til baka að því marki að bókfært virði eignarinnar sé ekki hærra en bókfært virði sem hefði verið ef virðisrýrnun hefði aldrei verið færð, að frádregnum afskriftum eða niðurfærslu.

66.20 Skattar

Tekjuskattur

Tekjuskattur felur í sér sérstakan fjársýsluskatt, tekjuskatt til greiðslu og frestaðan tekjuskatt og er sýndur í sérstökum lið í rekstrarreikningi. Tekjuskattur af aflagðri starfsemi er færður í rekstrarreikningi undir liðinn „Aflögð starfsemi til sölu, að frádregnum tekjuskatti“ (sjá skýringu 66.21). Tekjuskattur er skráður í rekstrarreikning nema að því marki sem hann tengist liðum sem færðir eru beint á eigið fé í samræmi við skráningu þess undirliggjandi liðar sem hann tengist.

Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki

Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki reiknast 0,145% (2020: 0,145%) af skattalegu bókfærðu virði skulda í árslok, umfram 50.000 milljónir króna, að skattskuldum frátöldum. Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki telst til ófrádráttarbærs kostnaðar við útreikning á tekjuskatti. Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki er sýndur í sérstökum lið í rekstrarreikningi og er færður í efnahagsreikningi undir liðinn „Skattskuldir“.

Sérstakur fjársýsluskattur

Sérstakur fjársýsluskattur reiknast 6% af skattskyldum hagnaði yfir 1.000 milljónum króna. Sérstakur fjársýsluskattur er færður í efnahagsreikningi undir liðinn „Skattskuldir“.

Tekjuskattur til greiðslu

Tekjuskattur til greiðslu er sá skattur sem gert er ráð fyrir að greiða þurfi af skattskyldri afkomu ársins miðað við þá skattprósentu sem í gildi er á reikningsskiladegi. Tekjuskattur til greiðslu inniheldur einnig allar breytingar sem gerðar hafa verið á skatti til greiðslu vegna fyrri ára. Inneign tekjuskatts er jafnað á móti tekjuskatti til greiðslu í efnahagsreikningi ef samstæðan hefur lagalegan aðfararhæfan rétt til að jafna út hinum færðu fjárhæðum og hefur í hyggju annaðhvort að gera upp nettó eða að innleysa eignina og gera upp skuldina samtímis. Tekjuskattur til greiðslu er færður í efnahagsreikningi undir liðinn „Skattskuldir“.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

66.20 (framhald)

Skatteign og tekjuskattsskuldbinding

Frestaður tekjuskattur er færður á grundvelli tímabundins mismunar á skattalegu virði eigna og skulda og bókfærðu virði þeirra. Frestaður tekjuskattur er hins vegar ekki færður ef hann er tilkominn vegna upphaflegrar skráningar eignar eða skuldar, í öðrum viðskiptum en sameiningu félaga, sem á viðskiptadegi hafa hvorki áhrif á skattalega afkomu né reikningshaldslega afkomu. Þar að auki eru frestaðir skattar ekki færðir ef tímabundinn mismunur er tilkominn vegna upphaflegrar skráningar viðskiptavildar.

Frestaður tekjuskattur er reiknaður miðað við þá skattprósentu sem í gildi er á reikningsskiladegi.

Skatteign er aðeins færð að því marki sem líklegt er að skattskyldur framtíðarhagnaður verði nægjanlegur til að nýta á móti eigninni. Skatteign er yfirfarin á hverjum reikningsskiladegi og lækkuð að því marki sem talið er ólíklegt að muni nýtast á móti framtíðarhagnaði.

Tekjuskattsskuldbinding er færð í efnahagsreikningi undir liðinn „Skattskuldir“ og skatteign er færð í efnahagsreikningi undir liðinn „Aðrar eignir“. Frestaðir skattar sem tilheyra aflagðri starfsemi (sjá skýringu 66.11) eru færðir undir liðinn „Fastafjármunir til sölu og aflagð starfsemi“ eða „Skuldir vegna fastafjármuna til sölu og aflagðrar starfsemi“ í efnahagsreikningi eftir því sem við á.

66.21 Aflögð starfsemi til sölu, að frádregnum tekjuskatti

Aflögð starfsemi til sölu, að frádregnum tekjuskatti, er sýnd í sérstökum lið í rekstrarreikningi og inniheldur (i) hagnað eða tap vegna fullnustueigna og aflagðrar starfsemi, (ii) hagnað eða tap af lækkun á gangvirði að frádregnum sölukostnaði umfram bókfært virði af fullnustueignum, (iii) hagnað eða tap af sölu á fullnustueignum og aflagðri starfsemi, og (iv) tekjuskatt af aflagðri starfsemi.

66.22 Jöfnun

Fjáreignum og fjárskuldum er jafnað saman og nettófjárhæð sýnd í efnahagsreikningi þegar og aðeins þegar, samstæðan hefur lagalegan rétt til jöfnunar fjárhæða og ætlunin er annaðhvort að gera upp á nettógrunni eða innleysa eignina og gera skuldina upp samhliða.

Samstæðan jafnar aðeins tekjum og gjöldum í rekstrarreikningi þegar þess er krafist eða það er leyft samkvæmt reikningskilareglum.

66.23 Hagnaður á hlut

Samstæðan sýnir grunnhagnað og þynntan hagnað á hlut fyrir almenna hluti sína. Grunnhagnaður á hlut er reiknaður með því að deila í hagnað eða tap sem tilheyrir almennum hluthöfum bankans með vegnu meðaltali fjölda útistandandi almennra hluta á tímabilinu. Þynntur hagnaður er ákvarðaður með því að leiðrétta hagnað eða tap sem tilheyrir almennum hluthöfum bankans og vegið meðaltal fjölda útistandandi almennra hluta með tilliti til áhrifanna af öllum þynntum mögulegum almennum hlutum, ef einhverjir eru.

Stjórnarháttayfirlýsing Íslandsbanka hf. 2021 Óendurskoðuð

Íslandsbanki starfar samkvæmt gildandi löggjöf um aðila sem eru undir eftirliti Fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands (SÍ), ásamt viðeigandi reglum og tilmælum SÍ og reglum Nasdaq Iceland sem aðgengilegar eru á vefsíðum þeirra www.sedlabanki.is og www.nasdaqomxnordic.com. Meðal þeirra laga sem um starfsemi bankans gilda eru lög um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002, lög um skilameðferð lánastofnana og verðbréfafyrirtækja nr. 70/2020, lög um markaði fyrir fjármálagerninga nr. 115/2021, lög um greiðsluþjónustu nr. 120/2011, lög um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka nr. 140/2018, lög um fasteignalán til neytenda nr. 118/2016, lög um neytendalán nr. 33/2013, samkeppnislög nr. 44/2005 og lög um hlutafélög nr. 2/1995 sem ásamt samþykktum bankans mynda grunninn að starfsemi hans. Viðeigandi löggjöf er að finna á vefsíðu Alþingis, www.althingi.is.

Stjórn Íslandsbanka hefur einsett sér að vera framúrskarandi í góðum stjórnarháttum og að stjórnarhættir bankans samræmist því regluverki sem um starfsemina gildir, alþjóðlega viðurkenndum viðmiðum og bestu framkvæmd á sviði stjórnarháttanna.

Bankinn leggur árlega mat á fylgni bankans við leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja sem gefnar eru út af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq Iceland og Samtökum atvinnulífsins (hér eftir leiðbeiningarnar). Stjórn bankans fylgir

leiðbeiningunum í samræmi við 7. mgr. 54. gr. laga um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002. Leiðbeiningarnar eru aðgengilegar á www.leidbeiningar.is.

Á árinu 2021 voru 35% af hlutum í bankanum teknir til viðskipta á aðalmarkaði Nasdaq Iceland. Jafnframt gefur bankinn reglulega út skuldabréf á skipulegum verðbréfamarkaði bæði á Íslandi og á Írlandi. Bankinn fellur því undir upplýsingaskyldu útgefanda samkvæmt lögum um upplýsingaskyldu útgefanda verðbréfa og flöggunarskyldu nr. 20/2021 og reglur viðkomandi kauphalla.

Bankasýsla ríkisins, fyrir hönd íslenska ríkisins, er stærsti hluthafinn í bankanum og fer með 65% eignarhlut, í samræmi við lög nr. 88/2009 um Bankasýslu ríkisins og eigandastefnu ríkisins fyrir fjármálafyrirtæki. Markmið ríkisins sem eiganda er að starfsemi bankans stuðli að trausti og trúverðugleika fjármálamarkaðar, samkeppni á fjármálamarkaði og að hámarka langtíma virði fyrir ríkissjóð að teknu tilliti til áhættu.

Helstu þættir áhættustýringar og innra eftirlits

Innra eftirlit

Umgjörð bankans um áhættustýringu og innra eftirlit byggir á þriggja þrepa eftirlitskerfi, eins og því er lýst í leiðbeiningum Evrópsku bankaftirlitsstofnunarinnar um innri stjórnarhætti,

og er ætlað að styðja við góðar ákvarðanir og sterka áhættuvitund í bankanum. Skipulagið miðar að því að tryggja skilvirkni, virka áhættustýringu, góða viðskiptahætti, áreiðanleika fjárhagsupplýsinga og annarra upplýsinga innan og utan bankans, ásamt fylgni við viðeigandi lög, reglur, tilmæli og innri reglur bankans.

Fyrsta varnarlínan er mynduð af viðskipta- og stoðeiningum bankans, önnur varnarlínan af innri eftirlitseiningum bankans, áhættustýringu og regluvörslu og þriðja varnarlínan er innri endurskoðun sem leggur óháð og hlutlægt mat á skilvirkni stjórnarháttá, áhættustýringar og innra eftirlits og upplýsir stjórn um mat sitt.

Áhættustýring

Stjórn bankans samþykkir áhættustefnu, yfirlýsingu bankans um áhættuvilja og framkvæmd áhættustýringar og skal tryggja að innri ferlar og umgjörð vegna áhættustýringar séu yfirfarnir eigi sjaldnar en árlega.

Áhættustefnunefnd er ráðgefandi nefnd bankastjóra og í henni eiga sæti bankastjóri, allir framkvæmdastjórar bankans og aðrir stjórnendur sem skipaðir eru af bankastjóra. Nefndin tekur lykilákvæðanir er varða innleiðingu á umgjörð áhættustýringar og innra eftirlits og hefur eftirlit með því að áhættusnið bankans sé innan þess ramma sem markast af yfirlýsingu stjórnar um áhættuvilja. Nefndin gefur út leiðbeiningar um áhættuviðmið og samþykkir aðferðir og forsendur við útreikning á áhættumælikvörðum.

Frekari upplýsingar um áhættustýringu og innra eftirlit má finna í óendurskoðaðri áhættuskýrslu bankans (e. Pillar 3 Report) sem er birt á vefsíðu bankans.

Reikningsskil og endurskoðun

Bankastjóri sér til þess að stjórn fái reglulega nákvæmar upplýsingar um fjármál, uppbyggingu og rekstur bankans og endurskoðunarnefnd stjórnar aðstoðar stjórn bankans við að uppfylla eftirlitsskyldur sínar í tengslum við birtingu fjárhagsupplýsinga og innra eftirlit.

Fjármálasvið bankans gerir reikningsskil fyrir samstæðuna í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu auk viðeigandi krafna í lögum um ársreikninga nr. 3/2006, lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 og reglum um reikningsskil lánastofnana. Áður en árs- og árshlutareikningar samstæðunnar eru lagðir fyrir stjórn til samþykktar, hefur endurskoðunarnefnd stjórnar yfirfarið reikningsskil samstæðunnar. Þá fjallar endurskoðunarnefnd reglulega um reikningsskil samstæðunnar og leggur mat á innra eftirlit hennar. Stjórnendauppgjör eru lögð fyrir stjórn 10 sinnum á ári, að jafnaði. Ytri endurskoðendur kanna hálfársuppgjör og endurskoða ársuppgjör samstæðu Íslandsbanka.

Árs- og árshlutauppgjör samstæðu Íslandsbanka eru birt opinberlega.

Aðalfundur kýs endurskoðunarfyrtæki í samræmi við samþykktir bankans. Tillaga stjórnar til aðalfundar byggir á tilmælum endurskoðunarnefndar um val á endurskoðunarfyrtæki. Á meðan eignarhlutur íslenska ríkisins í bankanum er að minnsta kosti helmingshlutur er endurskoðun ársreiknings á starfssviði ríkisendurskoðanda en honum er heimilt í samráði við endurskoðunarnefnd að tilnefna endurskoðunarfyrtæki til að sinna þessum verkefnum. Ernst & Young ehf. hefur annast endurskoðun hjá bankanum undanfarin ár.

Innri endurskoðun

Innri endurskoðandi er ráðinn af, og heyrir beint undir, stjórn og er ábyrgur fyrir innri endurskoðun innan samstæðunnar. Innri endurskoðun starfar sjálfstætt frá öðrum deildum bankans í samræmi við 16. gr. laga um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002. Innri endurskoðun veitir stjórn bankans óháða og hlutlæga staðfestingu á því hvort ferli bankans varðandi áhættustýringu, innra eftirlit og stjórnarhætti séu fullnægjandi. Nánar er gerð grein fyrir skyldum og heimildum innri endurskoðunar í erindisbréfi frá stjórn.

Regluvörður

Regluvörður er ráðinn af bankastjóra og er ráðning hans staðfest af stjórn. Regluvörður starfar samkvæmt erindisbréfi sem samþykkt er af stjórn bankans. Hlutverk regluvarðar er að fylgjast með og meta með reglubundnum hætti, ráðstafanir bankans í tengslum við verðbréfavíðskipti og að þær séu ávallt í samræmi við viðeigandi lög. Regluvörður er jafnframt ábyrgur fyrir því að meta og fylgjast með hvort bankinn starfi í samræmi við lög um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka nr. 140/2018. Auk þess er hann ábyrgur aðili samkvæmt bandarísku FATCA skattalöggjöfni og staðli OECD ríkjanna um skipti á fjárhagsupplýsingum.

Gildi Íslandsbanka, sjálfbærni og siðferði

Hlutverk bankans er að vera hreyfiafl til góðra verka. Gildi bankans eru kjarni fyrirtækjamenningar sem mótar hegðun, hugarfar og viðmót starfsmanna bankans. Gildi Íslandsbanka eru eldmóður, fagmennska og samvinna.

Bankinn hefur samþykkt starfs- og siðareglur sem ætlað er að stuðla að góðum starfsháttum innan bankans. Reglurnar má finna á vefsíðu bankans.

Bankinn hefur jafnframt samþykkt stefnu um sjálfbærni sem miðar að því að rekstur bankans verði til fyrirmyndar í íslensku atvinnulífi út frá alþjóðlegum viðurkenndum viðmiðum um umhverfismál, félagslega þætti og stjórnarhætti. Íslandsbanki stefnir á að vera leiðandi á sviði sjálfbærrar þróunar og hreyfiafl til góðra verka í samfélaginu.

Bankinn hefur tiltekin fjögur heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna að leiðarljósi, þ.e. menntun fyrir alla, jafnrétti kynjanna, aðgerðir í loftlagsmálum og nýsköpun og uppbyggingu. Árlega gefur bankinn út árs- og sjálfbærnisráðgjafur í samræmi við ESG leiðbeiningar Nasdaq, viðeigandi mæliskvarða GRI (e. Global Reporting Initiative), leiðbeiningar UN Global Compact og tengsl við heimsmarkmið SP. Undanfarin ár hefur bankinn verið aðili að alþjóðlegu samkomulagi Sameinuðu þjóðanna um samfélagslega ábyrgð, UN Global Compact.

Stjórn Íslandsbanka

Í stjórn bankans sitja sjö einstaklingar, auk tveggja varamanna, sem kosnir eru á hverjum aðalfundi til eins árs í senn. Stjórnarformaður er kosinn af hluthafafundi. Engin takmörk eru fyrir því hve lengi stjórnarmenn mega sitja í stjórn bankans.

Stjórn bankans fer með málefni bankans milli hlutahafafunda nema þegar lög eða samþykktir bankans kveða á um annað. Stjórn ber ábyrgð á því að setja stefnu bankans og felur bankastjóra nánari útfærslu og framkvæmd hennar. Stjórn hefur eftirlit með starfsemi bankans og að hún sé ávallt í samræmi við lög, reglur og góða viðskiptahætti. Stjórn ræður bankastjóra og innri endurskoðanda.

Starfsreglur stjórnar eru settar á grundvelli 70. gr. laga nr. 2/1995 um hlutafélög og 54. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Gildandi reglur má finna á vefsíðu bankans. Samkvæmt starfsreglum stjórnar eru fundir stjórnar lögmætir ef fimm stjórnarmenn hið minnsta sækja fund. Stjórnarfundir á árinu 2021 voru 20 talsins og var stjórn ákvörðunarbær á öllum fundum.

Samþykktir bankans kveða á um að hlutfall hvors kyns í stjórn bankans skuli ekki vera lægra en 40%. Stjórn bankans er nú skipuð þremur konum og fjórum körlum. Stjórn hefur samþykkt stefnu um hæfi stjórnar, bankastjóra og lykilstarfsmanna sem kveður m.a. á um að samsetning stjórnar, framkvæmdastjórnar og lykilstarfsmanna skuli á hverjum tíma vera fjölbreytt m.t.t. menntunar, starfsreynslu, kyns og aldurs stjórnarmanna.

Undirnefndir stjórnar

Undirnefndir stjórnar eru þrjár og starfa þær samkvæmt erindisbréfi frá stjórn og starfsreglum stjórnar. Erindisbréf undirnefnda stjórnar má finna á vefsíðu bankans. Stjórn kys nefndarmenn undirnefnda og skipar formenn þeirra. Við skipun nefndanna skal stjórn taka tillit til þess hvaða sérþekkingar, hæfni og reynslu starf í viðkomandi undirnefnd krefst. Nefndirnar eru allar skipaðar stjórnarmönnum.

Endurskoðunarnefnd stjórnar sem skipuð er þremur stjórnarmönnum, aðstoðar stjórn við að uppfylla eftirlitsskyldur sínar vegna fjárhagsupplýsinga, innra eftirlits, endurskoðunar og eftirlits með fylgni við lög og reglur ásamt siðareglum bankans. Á árinu 2021 voru haldnir sex fundir í endurskoðunarnefnd stjórnar og var nefndin ákvörðunarbær á þeim öllum.

Áhættunefnd stjórnar sem skipuð er þremur stjórnarmönnum, aðstoðar stjórn við að uppfylla ráðgjafar- og eftirlitshlutverk sitt, m.a. vegna mótunar og innleiðingar á áhættustefnu og áhættuvilja bankans. Verkefni áhættunefndar stjórnar ná til móðurfélagsins, dótturfélaga þess og samstæðunnar í heild sinni. Á árinu 2021 voru haldnir níu fundir í áhættunefnd stjórnar og var nefndin ákvörðunarbær á þeim öllum.

Stjórnarháttá- og mannauðsnefnd stjórnar sem skipuð er þremur stjórnarmönnum, aðstoðar stjórn bankans við að fylgjast með þróun og meta reglulega nálgun bankans í góðum stjórnarháttum og frammistöðu stjórnarmanna. Ennfremur aðstoðar nefndin stjórn við að uppfylla eftirlitsskyldur sínar vegna starfskjarastefnu og innleiðingu á sjálfbærnistefnu bankans og álitaeftum er varða mannauðsmál. Haldnir voru sjö fundir í þessari undirnefnd stjórnar á árinu 2021 og var nefndin ákvörðunarbær á þeim öllum.

Skipan undirnefnda stjórnar má sjá í töflu hér að neðan.

Stjórnarmenn

Hallgrímur Snorrason, stjórnarformaður, (f. 1947) hefur verið stjórnarmaður frá apríl 2016 og stjórnarformaður frá mars 2020. Hann starfar sjálfstætt sem ráðgjafi í opin-

berri hagskýrslugerð á alþjóðavettvangi. Hann gegndi starfi Hagstofustjóra 1985–2007 og var aðstoðarforstjóri Þjóðhagsstofnunar 1980–1984. Hann hefur setið í fjölda stjórna, m.a. bankaráði Útvegsbanka Íslands hf., Skýrr og Auði Capital. Hann hefur jafnframt verið formaður ýmissa stjórnskipaðra nefnda, bæði innlendra sem og nefnda tengdum norrænu samstarfi, EFTA, ESB og OECD.

Hallgrímur er með M.Sc. gráðu í hagfræði frá Háskólanum í Lundi í Svíþjóð og B.Sc. gráðu í hagfræði frá Háskólanum í Edinborg í Bretlandi.

Hallgrímur á enga hluti í Íslandsbanka og telst óháður bankanum og stórum hluthöfum hans. Engin hagsmunatengsl eru við helstu viðskiptaaðila eða samkeppnisaðila Íslandsbanka.

Undirnefndir: Nefndarmaður í endurskoðunarnefnd.

Anna Þórðardóttir (f. 1960) hefur verið stjórnarmaður frá apríl 2016. Hún hefur mikla reynslu af stjórnarsetu. Hún hefur setið í stjórn KPMG og félags löggiltra endurskoðenda.

Hún situr í stjórn Framtíðarseturs Íslands og er formaður endurskoðunarnefndar Haga. Anna starfaði hjá KPMG á árunum 1988–2015, þar af sem eigandi frá 1999 og bar m.a. ábyrgð á endurskoðun hjá eftirfarandi félögum: Reitum, Högum, 365, Baugi Group, Vodafone, Landfestum, Landey, 10–11 og Félagsbústöðum.

Anna er löggiltur endurskoðandi og er með cand. oecon. gráðu

í viðskiptafræði frá Háskóla Íslands. Hún stundaði cand. merc. nám í fjármálafræðum við Handelshøjskolen í Árósum, Danmörku.

Anna á enga hluti í Íslandsbanka og telst óháð bankanum og stórum hluthöfum hans. Engin hagsmunatengsl eru við helstu viðskiptaaðila eða samkeppnisaðila Íslandsbanka.

Undirnefndir: Formaður endurskoðunarnefndar.

Árni Stefánsson (f. 1966) hefur verið stjórnarmaður frá apríl 2016. Hann hefur víðtæka stjórnunarreynslu tengdri

stóriðju á Íslandi. Hann starfar sem framkvæmdastjóri, og situr í framkvæmdastjórn, hjá Rio Tinto. Árni hefur áður starfað sem framkvæmdastjóri hjá Norðuráli Grundartanga, deildarstjóri og í framkvæmdaráði hjá Landsneti og sem stjórnandi hjá Landsvirkjun.

Árni er með M.Sc. gráðu í rafmagns- og rekstrarverkfræði.

Árni á 0,00036% hlut í Íslandsbanka og telst óháður bankanum og stórum hluthöfum hans. Engin hagsmunatengsl eru við helstu viðskiptaaðila eða samkeppnisaðila Íslandsbanka.

Undirnefndir: Formaður áhættu-nefndar.

Frosti Ólafsson (f. 1982) hefur verið stjórnarmaður frá mars 2020. Frosti starfar sem framkvæmdastjóri Olíuverzlunar Íslands hf. Hann starfaði áður m.a. sem sjálfstæður ráðgjafi, forstjóri ORF Líftækni, framkvæmdastjóri

Viðskiptaráðs Íslands og ráðgjafi hjá McKinsey & Company. Í sínum fyrri verkefnum hefur Frosti veitt leiðandi innlendum og alþjóðlegum fyrirtækjum ráðgjöf og þjónustu á breiðu sviði, m.a. við stefnumörkun, hagsmunagæslu, rekstrarumbætur og stjórnarhætti. Frosti situr í stjórn Controlant, Óson ehf. og félögum í eigu Olíuverzlunar Íslands, þ.e. Mjöll-Frigg ehf. og Garður ehf.

Frosti er með MBA gráðu frá London Business School og B.Sc.

gráðu í hagfræði frá Háskóla Íslands og Macquire University í Sydney, Ástralíu.

Frosti á 0,00063% hlut í Íslandsbanka og telst óháður bankanum og stórum hluthöfum hans. Engin hagsmunatengsl eru við helstu viðskiptaaðila eða samkeppnisaðila Íslandsbanka.

Undirnefndir: Nefndarmaður í stjórnarháttu- og mannaúts-nefnd og endurskoðunarnefnd.

Guðrún Þorgeirsdóttir (f. 1979) hefur verið stjórnarmaður frá mars 2020. Hún er framkvæmdastjóri viðskiptaþróunar hjá PayAnalytics. Hún starfaði áður sem framkvæmdastjóri fjármálasviðs hjá Skeljungi. Guðrún hefur reynslu sem

framkvæmdastjóri áhættu- stýringar og sem fjárfestingar- stjóri. Hún er reyndur stjórnarmaður og hefur gegnt stjórnarstörfum í tryggingarfélagum, fjármála- fyrirtækjum og verslunar- og þjónustufyrirtækjum og hefur meðal annars setið í stjórn Vátryggingafélags Íslands, Lífiss, Lyfju og Lýsingar. Guðrún er varamaður í stjórn Pavonis ehf. og framkvæmdastjóri félagsins Tharsis ehf.

Guðrún er með MBA gráðu frá

HEC School of Management í Frakklandi, B.Sc. gráðu í iðnaðarverkfræði frá Háskóla Íslands, og hefur lokið prófi í verðbréfavíðskiptum.

Guðrún á enga hluti í Íslandsbanka og telst óháð bankanum og stórum hluthöfum hans. Engin hagsmunatengsl eru við helstu viðskiptaaðila eða samkeppnisaðila Íslandsbanka.

Undirnefndir: Nefndarmaður í stjórnarháttá- og mannauðsnefnd og áhættunefnd.

Heiðrún Jónsdóttir (f. 1969) hefur verið stjórnarmaður frá apríl 2016 og varaformaður stjórnar frá mars 2020. Hún starfar sem héraðsdómslögmaður hjá Múla lögmannsstofu. Auk þess að sitja í stjórn bankans er hún stjórnarmaður í Regin fasteignafélagi, Royal Arctic Line, Svarmi ehf. og Múla lögmannsstofu ehf. Hún starfaði

áður sem framkvæmdastjóri hjá Eimskipafélagi Íslands, Lex lögmannsstofu og framkvæmdastjóri lögfræði- og mannauðssviðs KEA. Hún hefur víðtæka reynslu af stjórnarsetu frá árinu 1998. Hún hefur meðal annars verið formaður stjórnar Norðlenska, Íslenskra verðbréfa, Gildis lífeyrissjóðs og stjórnarmaður í stjórn Símans, Icelandair Group, Olíuverzlunar Íslands, Ístaks, Reiknistofu bankanna, Arion verðbréfavörslu, Þekkingar og Landssambands lífeyrissjóða. Þá sat hún í stjórn Lögmannafélags Íslands 2016-2019, og var varaformaður þess 2018-2019.

Heiðrún er með embættispróf frá lagadeild Háskóla Íslands og hefur lokið prófi í verðbréfavíðskiptum. Hún lauk stjórnendanámi, Advanced Management Program (AMP) frá IESE Business School í Barcelona á Spáni.

Heiðrún á 0,00063% hlut í Íslandsbanka og telst óháð bankanum og stórum hluthöfum hans. Engin hagsmunatengsl eru við helstu viðskiptaaðila eða samkeppnisaðila Íslandsbanka.

Undirnefndir: Formaður stjórnarháttá- og mannauðsnefndar.

Jökull H. Úlfsson (f. 1963) hefur verið stjórnarmaður frá mars 2021. Jökull er skrifstofustjóri kjara- og mannauðsýslu ríkisins. Jökull hefur starfað á fjármálamarkaði sl. 25 ár

þar sem hann hefur öðlast fjölbreytta þekkingu á starfsemi fjármálafyrirtækja. Jökull starfaði lengst af hjá Arion banka hf. og forverum hans sem stjórnandi í eignastýringu, viðskiptapróun og mannauðsmálum. Hann sat í stjórn Stefnis hf. á árunum 2013–2019 og gegndi stöðu framkvæmdastjóra Stefnis hf. frá 2019–2020. Jökull situr í stjórn Vitaskuld ehf.

Jökull er með cand. oecon. próf

í viðskiptafræði af fjármálasviði frá Háskóla Íslands og hefur lokið prófi í verðbréfavíðskiptum.

Jökull á 0,00063% hlut í Íslandsbanka og telst óháður bankanum. Jökull starfar hjá íslenska ríkinu og telst hann því háður stórum hluthafa bankans. Engin hagsmunatengsl eru við helstu viðskiptaaðila eða samkeppnisaðila Íslandsbanka.

Undirnefndir: Nefndarmaður í áhættunefnd.

Varamenn í stjórn eru Herdís Gunnarsdóttir, frá apríl 2016, og Óskar Jósefsson, frá mars 2020.

Skipan undirnefnda stjórnar

	Endurskoðunarnefnd	Áhættunefnd stjórnar	Stjórnarhátt- og mannauðsnefnd
Anna Þórðardóttir			
Árni Stefánsson			
Frosti Ólafsson			
Guðrún Þorgeirsdóttir			
Hallgrímur Snorrason			
Heiðrún Jónsdóttir			
Jökull Úlfsson			

Formaður nefndar Nefndarmaður

Tilnefningarnefnd Íslandsbanka og valnefnd Bankasýslunnar

Í samræmi við samþykktir bankans hefur bankinn starfandi tilnefningarnefnd sem hefur það hlutverk að tilnefna einstaklinga í stjórnarsetu í félaginu á aðalfundi félagsins, eða eftir atvikum á hluthafafundi þar sem stjórnarkjör er á dagskrá. Nefndarmenn tilnefningarnefndar skulu vera þrír og skulu þeir kjörnir af stjórn til eins árs í senn. Nefndin skal vera sjálfstæð í störfum sínum og skal meirihluti nefndarmanna vera óháður bankanum og stjórnendum hans.

Í tilnefningarnefnd bankans sitja:

- Helga Valfells, formaður
- Hallgrímur Snorrason, stjórnarformaður Íslandsbanka
- Tómas Már Sigurðsson

Bankasýsla ríkisins starfrækir sérstaka þriggja manna valnefnd sem tilnefnir aðila fyrir hönd ríkisins sem rétt hafa til setu fyrir hönd ríkisins í bankaráðum eða stjórnnum fyrirtækja á forræði stofnunarinnar. Samkvæmt samningi milli Íslandsbanka og Bankasýslu ríkisins skulu tilnefningarnefnd bankans og valnefnd Bankasýslunnar tryggja að

þegar kjósa skal í stjórn, séu í framboði til stjórnar hópur sem uppfylli á hverjum tíma ákvæði laga um samsetningu, bæði hvað varðar breidd þekkingar og kynjahlutfall. Starfsreglur tilnefningarnefndar eru birtar á vefsíðu bankans.

Árangurs- og hæfismat stjórnar

Starfsreglur stjórnar kveða á um skyldu stjórnar til að meta störf sín og einstakra stjórnarmanna, verklag og starfshætti eigi sjaldnar en árlega. Þessu mati er ætlað að bæta starfshætti og

skilvirkni stjórnarinnar. Við árangursmat er lagt mat á styrkleika og veikleika í störfum stjórnar. Árangursmatið byggir m.a. á mati á nauðsynlegum fjölda stjórnarmanna og samsetningu stjórnar m.t.t. hæfni og reynslu, verklags og starfshátta. Stjórn framkvæmdi þetta mat síðast í desember 2021.

Stjórn leggur jafnframt árlega mat á sameiginlegt hæfi stjórnar og einstakra stjórnarmanna í samræmi við starfsreglur stjórnar og stefnu bankans um mat á hæfi stjórnar, bankastjóra og lykilstarfsmanna.

Bankastjóri

Bankastjóri ber ábyrgð á að rekstur og starfsemi bankans sé, á hverjum tíma, í samræmi við samþykktir bankans, samþykktu stefnu, fyrirmæli stjórnar og

viðeigandi lög. Bankastjóri ræður framkvæmdastjóra yfir starfssvið bankans, regluvörð og skipar nefndarmenn í ráðgefandi nefndir bankastjóra.

Birna Einarsdóttir, bankastjóri, (f. 1961) er með MBA gráðu frá Háskólanum í Edinborg í Bretlandi og cand. oecon gráðu í viðskiptafræði frá Háskóla Íslands. Birna hóf fyrst störf hjá forvera Íslandsbanka árið 1987 en var ráðin bankastjóri Íslandsbanka hf. 15. október

2008. Hún hefur jafnframt starfað sem vörustjóri hjá Royal Bank of Scotland, markaðsstjóri Íslenska útvarpsfélagsins og Íslenskrar getsþár.

Birna er eigandi 0,0022% hluta í bankanum og telst óháð bankanum og stórum hluthöfum hans. Engin hagsmunatengsl eru við helstu viðskiptaaðila eða samkeppnisaðila Íslandsbanka. Engir kaupréttarsamningar hafa verið gerðir milli bankans og bankastjóra.

Framkvæmdastjórn

Framkvæmdastjórn bankans samanstendur af sjö einstaklingum, að bankastjóra meðtöldum: Birna Einarsdóttir, bankastjóri frá október 2008, Jón Guðni Ómarsson, framkvæmdastjóri Fjármála frá október 2011, Sigríður Hrefna Hrafnkelsdóttir, framkvæmdastjóri Einstaklinga frá maí 2017, Riaan Dreyer, framkvæmdastjóri Upplýsingatækni frá september 2019, Guðmundur Kristinn Birgisson, framkvæmdastjóri Áhættustýringar frá október 2018, Una Steinsdóttir, framkvæmdastjóri Viðskiptabanka frá maí 2017, og Ásmundur Tryggvason, framkvæmdastjóri Fyrirtækja og fjárfesta frá janúar 2019.

Ráðgefandi nefndir bankastjóra

Ráðgefandi nefndir bankastjóra skiptast í stefnumótunarnefndir, sem hafa með höndum innleiðingu á stefnu stjórnar, og viðskiptanefndir, sem taka afstöðu til einstakra viðskiptaerinda. Skipan nefndanna er ákveðin af bankastjóra sem jafnframt samþykkir erindisbréf þeirra.

Framkvæmdastjórn og **áhættustefnunefnd** teljast til stefnumótunarnefnda og taka lykilákvæðanir er varða innleiðingu á þeirri stefnu sem mörkuð er af stjórn. Í þeim eiga sæti allir framkvæmdastjórar bankans auk annarra stjórnenda sem skipaðir eru af bankastjóra.

- **Framkvæmdastjórn** skal hafa yfirsýn og samhæfa lykilþætti í starfsemi Íslandsbanka. Framkvæmdastjórn fer með ákvörðunarvald í þeim málefnum bankans sem bankastjóri felur henni í samræmi við stefnu, markmið og áhættuvilja.

- **Áhættustefnunefnd** tekur lykilákvæðanir er varða innleiðingu á umgjörð áhættustýringar og innra eftirlits og hefur eftirlit með því að áhættusnið bankans sé innan ramma yfirlýsingar stjórnar um áhættuvilja.

Viðskiptanefndir bankans taka afstöðu til einstakra viðskipta- eða rekstrarerinda í samræmi við stefnu, reglur og önnur mörk sem samþykkt hafa verið af stjórn, framkvæmdastjórn eða áhættustefnunefnd. Viðskiptanefndir bankans eru:

- **Yfirlánanefnd** tekur afstöðu til erinda um lánamál og er formlegur vettvangur fyrir rýni og umræðu um einstök lánamál.

- **Efnahagsnefnd** tekur afstöðu til erinda varðandi markaðsáhættu, lausafjárstýringu, fjármögnun, eigið fé og innri og ytri verðlagningu.

- **Fjárfestingarráð** tekur afstöðu til erinda varðandi kaup, sölu og verðmat eignarluta í félögum og öðrum fjárfestingum bankans.

- **Rekstrar- og öryggisnefnd** tekur afstöðu til erinda varðandi nýjar vörur og þjónustu, samfelldan rekstur og áhættusamar breytingar á kerfum og ferlum í bankanum.

- **Sjálfbærnefnd** er formlegur vettvangur fyrir rýni og umræðu um mál er varða sjálfbærniáhættu, sjálfbær innkaup og viðskiptatækifæri.

Tilhögun samskipta milli hluthafa og stjórnar

Stjórn á samskipti við hluthafa í samræmi við ákvæði viðeigandi laga, samþykkt bankans og starfsreglna stjórnarinnar. Hluthafafundur, sem fara með æðsta vald í málefnum bankans, eru meginvettvangur fyrir upplýsingagjöf og samskipti við hluthafa. Allar upplýsingar sem skilgreinast sem viðkvæmar markaðsupplýsingar eru birtar í kauphallartilkynningum í samræmi við stefnu bankans um upplýsingagjöf og samskipti. Bankinn skipuleggur jafnframt ársfjórðungslega fundi fyrir markaðsaðila þar sem bankastjóri, fjármálastjóri og fulltrúar fjárfestatengsla kynna árshlutauppgjör bankans.

Í bankanum er starfandi birtingarnefnd sem leggur mat á atviksbundna upplýsingaskyldu bankans og tekur ákvörðun um birtingu þeirra í samræmi við reglur bankans um meðferð innherjaupplýsinga og viðskipti stjórnenda. Í birtingarnefnd sitja fjármálastjóri, yfirlögfræðingur, forstöðumaður fjárstýringar og regluvörður (án atkvæðis).

Upplýsingar um brot á lögum og reglum sem viðeigandi eftirlits- og/eða úrskurðaraðili hefur ákvarðað

Á árinu 2021 komu ekki fram athugasemdir frá viðeigandi eftirlits- og/eða úrskurðaraðilum sem fólu í sér viðurlög vegna brota á lögum og reglum. Upplýsingar um dómsmál tengd Íslandsbanka er að finna í skýringum með ársreikningi samstæðunnar.

Þessi stjórnarháttayfirlýsing var samþykkt af stjórn Íslandsbanka þann 10. febrúar 2022.

